

Almanach k 90. výročí založení 1920–2010

Jazykové školy s právem SJZ hlavního města Prahy

Školská 15, Praha 1

dříve Státní jazykové školy v Praze

Národní 20, Praha 1

Vážení a milí přátelé cizích jazyků,

od oslavy 90 let trvání naší školy již uplynulo pět let a my v této době slavíme již 95 let od založení „Jazykovky na Národní“.

Dovolujeme si Vám předložit náš almanach v původní podobě, neboť jsou v něm zachyceny nejen slavné a velké okamžiky historie naší školy, ale i inspirující příspěvky našich učitelů i studentů.

Od té doby se mnohé změnilo, láska k cizím jazykům a chuť (se) je naučit však zůstala!

Příjemné čtení Vám přeje

Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky hlavního města Prahy

Praha, září 2015

Obsah

Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky hl. města Prahy	9
Heslo z Wikipedie, internetové encyklopedie - květen 2010	9
Založení školy před 90 lety	9
Nadšení v poválečném období	9
60. léta a didaktická technika	9
Jazykovka na Národní.....	10
Léta devadesátá a současnost	10
Vyučované jazyky.....	10
Tradice státních jazykových zkoušek	10
Státní jazykové zkoušky v historii a číslech	10
Pokus o průřez historií	12
Státní jazykové školy v Praze.....	12
Začátky.....	12
Anglické oddělení	14
Ředitelé a učitelé (1945–1990).....	15
Rozdělení školy v roce 1988	17
Styl vyučování a metodika.....	17
Paměti opotřebovaných pedagogů	20
Dospělí ve škole	21
Pedopsychotýpkologie posluchačů.....	21
Napsali o nás	23
Srdeční záležitost	23
Každé prase rozhoduje	23
Vzpomínky a znalosti zůstaly	24
Skvělá příprava pro moji profesi	24
Umět jazyky dává svobodu	25
S angličtinou neriskuji.....	26
Intuice a trpělivost	26
Díky za trpělivost	27
Více jazyků, více možností.....	28
Není důvod školu měnit	28
„Udržovací“ kurz japonštiny	28
Seniorovo „velmi pozdní odpoledne“ v jazykové škole	29
Otevřené dveře a okna	29
Kurz na přání	30
Výborná investice.....	30
Smysluplná mozaika.....	31
Výhra v Benron taikai	31
A až odrostou vnoučata.....	32
Dvojnásobný člověk	32
Moje oblíbená jazyková škola	33
Španělština se mi až nečekané hodila	33
Už jen se tam vypravit.....	34
Vše dopadne tak, jak má.....	34
Hobby, se kterým nechci přestat	35
Vzpomínky na léta studia srbochorvatštiny	36
Vážít si názorů toho druhého	37
Láska k nizozemštině je nakažlivá	37
Jazyková škola dokonale zformuje mladého muže	38
Vzpomínka na referáty o německé hudbě a literatuře	39
Otevřené dveře a okna	40
Teď proplouvám konverzačními kurzy	40

Třeba přímo do terče.....	41
Je to pro mne dar	41
Před očima se mi začaly otevírat souvislosti.....	41
Příspěvky žáků kurzů češtiny pro cizince	42
Život je.....	42
Vypláchněte si pusul!.....	42
Dal jsem si malé předsevzetí!	43
Má škola.....	43
Ze Sarajeva do Prahy	44
Výuka ve firmách.....	45
PhDr. Otomar Radina.....	46
Tanec mezi vejci.....	46
Pan učitel	46
Učitelé o škole (germánské, románské a slovanské jazyky).....	48
Pan Fischel měl třídu rád.....	48
Češi jsou úžasní.....	49
Čemu učí jazyková škola.....	49
Spokojena se svým osudem.....	50
Učit jazyky je radost.....	50
Konečně v EU	50
Kurzovní a po-kurzovní.....	50
Ideologická diverze	52
Jak se mě poprvé (a zatím naposledy) pokoušel někdo uplatit – aneb Jazykové škole k jejímu výročí s láskou	53
Permanentní euforie.....	54
Kde jsou ty časy... (léta 70. a začátek 80. let minulého století).....	56
Postřehy z výuky angličtiny.....	57
Spolupráce s Goethe Institutem	57
Pozdrav Pánbůh	58
Škola svátkem	58
Původně mě tato profese nelákala	59
Suplování	60
Nikdo nám ostudu neudělal	60
Moje třída	61
Střípky vzpomínek z už dávno uplynulého života jazykové školy.....	61
Ztraceni v překladu aneb trochu humoru na závěr.....	63
Vzpomínky učitelů orientálních jazyků.....	69
Zlatý věk sanskrutu na jazykové škole	69
Několik vzpomínek a zkušeností externího učitele jazykové školy	69
Mých sedmnáct let v jazykové škole	70
Moje tibetská dílna	72
Mé vzpomínky na jazykovou školu	72
Jak jsem se učil v jazykové škole v Praze.....	73
Několik vzpomínek učitele a vedoucího oddělení jazykové školy.....	74
43 let učitelem	76
Jak jsem odrazovala posluchače	76
Hebrejštiny ve Státní jazykové škole v Praze.....	77
Audiovizuální technika v jazykové škole.....	79
PhDr. Otomar Radina.....	80
Světová rarita Prahy.....	80
Z historie původního sídla jazykové školy na Národní třídě.....	83
Historie budov na Národní třídě a ve Spálené ulici	83
Z prehistorie jazykové školy	85
PhDr. Otomar Radina.....	86
Posluchači v úloze spiklenců.....	86

Návštěvy v kurzech	87
Stání na vzdělání	93
Učitelé umělci.....	99
Heslovník – Pokřikovník.....	100
Ukázka z románu Román pro ženy M. Viewegha.....	101
PhDr. Otomar Radina.....	101
Osudové zkoušky osudu	103
Státní a mezinárodní jazykové zkoušky pořádané Jazykovou školou s právem SJZ hlavního města Prahy	104
Státní jazykové zkoušky	104
Zkouška z češtiny na úrovni A1 pro trvalý pobyt cizinců	105
Osvědčení o základní znalosti jazyka.....	105
Mezinárodní jazykové zkoušky	105
Spolupráce s ALTE.....	105
PhDr. Otomar Radina	107
Osudy učebnic a jejich autorů	107
Naši učitelé jako autoři a spoluautoři učebnic, učebních textů, slovníků a dalších publikací – výběr	109
Albánština	109
Angličtina	109
Arabština.....	109
Bengálština.....	110
Čeština	110
Čínština.....	110
Francouzština.....	110
Hindština.....	110
Indonéština	110
Italština	110
Japonština.....	111
Javánština.....	111
Němčina	111
Nizozemština	111
Norština.....	111
Perština	111
Romština	112
Ruština.....	112
Slovenština.....	112
Španělština.....	112
Řečtina	112
Sanskrť.....	112
Turečtina	112
PhDr. Otomar Radina	113
O vděčných a nevděčných posluchačích.....	113
Zanícený profesor se loučí.....	113
Anketa duben 2010.....	114
Ptali jsme se našich žáků.....	114
Proč jste si vybrali kurzy naší jazykové školy?	114
Nejsířší nabídka úrovní a časů (i dopoledne).	114
Jak jste s výukou jazyka na naší škole spokojeni?.....	115
Velice, nerada bych změnila.	115

Poděkování

V lednu 2010 byli vyzváni vyučující a žáci naší školy, aby přispěli svými postřehy a vzpomínkami do tohoto almanachu. Jejich vyprávění jsme doplnili archívními materiály a literárními ukázkami z děl našich žáků a pedagogů.

Všem autorům, za jejichž přispění tento almanach vznikl, děkujeme.

Za vedení školy

Mgr. Hana Friedlová

Vážení přátelé, kolegyně, kolegové, příznivci školy,

jsem ráda, že můžeme společně oslavit 90. výročí existence naší školy, instituce, která je zcela výjimečná nejen počtem vyučovaných jazyků, tvorbou státních jazykových zkoušek, ale i množstvím studentů, které školu navštěvuje.

Zvláště mě těší, že škola úspěšně překonala všechna úskalí minulosti a především odolala rostoucímu konkurenčnímu prostředí v posledních dvaceti letech a je stále v dobré kondici.

Chtěla bych poděkovat všem vyučujícím a zaměstnancům, kteří na škole působí v současnosti i těm, kteří si užívají zaslouženého odpočinku.

Tato škola se nesmazatelně zapsala do mého srdce a věřím, že také do srdcí mnoha lidí, ať už pedagogů či studentů. Ostatně, prolistujte sami stránkami tohoto almanachu a určitě mi dáte za pravdu.

Mgr. Hana Friedlová

Mgr. Hana Friedlová
ředitelka

Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky hl. města Prahy

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

Heslo z Wikipedie, internetové encyklopedie - květen 2010

Založení školy před 90 lety

Od svého založení v letech 1920–1921 měnila původní soukromá škola jména – Anglická universitní kolej (do r. 1925), Anglická kolej (do r. 1929), Anglický ústav (do r. 1940), Ústav moderních řečí (do r. 1944). V této škole se až do roku 1940 vyučovalo pouze angličtině. Škola tehdy procházela velmi složitým a těžkým vývojem, neboť zahraničně politická orientace první republiky byla zaměřena na přátelství s Francií, a pokud se lidé učili cizím jazykům, převládala zájem o francouzštinu a němčinu. Angličtinu jako cizí jazyk studovali od poloviny dvacátých let minulého století především pracovníci z obchodu a průmyslu, široká veřejnost považovala angličtinu za určitou módní záležitost a nepřikládala jí příliš velký praktický význam. Měnila se i místa působení, nejznámějším místem je budova na Národní třídě 20 a 22 – dnešní kavárna Café Louvre – od roku 1927 až do roku 1997.

Nadšení v poválečném období

V poválečném období byl o studium cizích jazyků obrovský zájem. Podle zachovalých dokladů se v září 1945 přihlásilo z celkového počtu 5000 posluchačů více než polovina na ruštinu. Na anglickém oddělení působilo vedle českých učitelů i několik zahraničních vojáků a jejich manželky. Hned po válce byly obnoveny pobočky Ústavu v Brně, Plzni a v Ostravě a rychle přibývaly pobočky nové. V roce 1950 byl Ústav moderních řečí změněn na Státní ústav moderních řečí. V prvních letech byla součástí tohoto ústavu i oddělení zajišťující rozsáhlou ediční a tlumočnicko-překladačskou činnost. Vedení ústavu postupně tyto části vyčlenilo ze své činnosti a v roce 1955 se zde již pod hlavičkou Jazykové školy (později Státní jazykové školy) pořádají jazykové kurzy všech úrovní pokročilosti. V následujícím období stoupá počet posluchačů a postupně se ustaluje na průměrných 18 000, a to až do osmdesátých let. Část výuky se realizuje přímo v podnicích a institucích hl. města Prahy, vyučuje se nejen v učebnách na Národní třídě, ale i v prostorách dalších 21 pražských škol.

60. léta a didaktická technika

V 60. letech byly na škole ustaveny autorské kolektivy pro tvorbu učebnic hlavních světových jazyků, které postupně vydává Státní pedagogické nakladatelství, byla zahájena výroba sérií didaktických pomůcek a prvních nahrávek k učebnicím. V šedesátých letech didaktická technika doslova vpadla do škol, celé toto období se vyznačuje nadšením i pochybami, do jaké míry má či může didaktická technika nahradit práci učitele. V roce 1956 měli učitelé Jazykové školy k dispozici jediný

magnetofon. Magnetofon v každé třídě se stal samozřejmostí až o desítky let později, kdy metodické oddělení školy tvoří soubory audioorálních cvičení k většině jazykových učebnic SPN.

Jazykovka na Národní

Vážnost a uznávanou autoritu zajistili „Jazykovce na Národní“ i v následujícím období především výborní a zkušení učitelé, mnozí byli vynikajícími odborníky ve svém oboru, kteří spolupracovali s dalšími kulturními a vzdělávacími institucemi a své znalosti si doplňovali i stážemi na evropských univerzitách. Na základě kulturních dohod působili na škole i zahraniční lektoři.

Léta devadesátá a současnost

V roce 1988 bylo rozhodnuto, že je nutno školu rozdělit a přesídlit do jednotlivých částí Prahy. Uskutečněna byla jen první část plánu – vznikly Státní jazyková škola v Praze 1, v Praze 4 a v Praze 8. Z části Státní jazykové školy v Praze 4 vznikla po roce 1989 soukromá škola, Státní jazyková škola v Praze 8 byla v roce 2003 připojena zpět ke Státní jazykové škole v Praze 1.

V roce 2001 byla škola přejmenována na Jazykovou školu hlavního města Prahy. Důvodem přejmenování byl fakt, že se zřizovatelem školy stalo Hlavní město Praha. Od října 2006 nese škola jméno Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky hlavního města Prahy.

Z Národní třídy se v roce 1997 škola přestěhovala do budovy ve Školské ulici 15 v Praze 1, kde sídlí až do dnešní doby.

Vyučované jazyky

Na škole se v celé její historii konaly kurzy desítek jazyků, jejich skladba se měnila podle zájmu veřejnosti. V osmdesátých letech se počet vyučovaných jazyků pohyboval mezi 30–35 jazyky, nejvíce posluchačů bylo pravidelně v kurzech němčiny a angličtiny.

V kurzech anglického, románského, germánského a slovanského oddělení se vyučovala angličtina, němčina, ruština, francouzština, španělština, italština, latina, maďarština, portugalština, řečtina, dánština, švédština, norština, finština, nizozemština, srbocharvátština, čeština pro cizince, portugalština a další jazyky, z nichž se většina na Jazykové škole s právem SJZ hlavního města Prahy vyučuje dodnes.

Počátek výuky orientálních jazyků na Státní jazykové škole spadá do období 1942–1943 na půdě Orientálního ústavu, kde se konaly kurzy orientálních jazyků náhradou za studium těchto oborů na Karlově univerzitě, zavřené v té době nacisty. Po osvobození dochází k vlně nadšení pro studium jazyků zemí Orientu a jejich kultur a tehdy vzniká Škola orientálních jazyků, která se v roce 1952 stává součástí Jazykové školy. Vyučovala se většina orientálních jazyků, např. arabština, sanskrt, bengálština, čínština, amharština, hindština, hebrejština, indonéština, japonština, javánština, malajština, perština, romština, svahilština, tamilština, tibetština, turečtina nebo vietnamština a navíc i řada neslovanských jazyků SSSR – arménština, gruzínština, uzbečtina.

Dnes lze na Jazykové škole s právem SJZ hlavního města Prahy navštěvovat kurzy mnoha orientálních jazyků i v dálkovém studiu.

Tradice státních jazykových zkoušek

Vrcholným cílem Anglického ústavu bylo připravovat posluchače k praktické zkoušce univerzitní z anglického jazyka. Zkoušky se konaly většinou v červnu na univerzitách v Praze a v Brně. Univerzitní zkouška opravňovala k vyučování angličtině na soukromých jazykových školách, byla první podmínkou při obsazování tlumočnických míst a těch povolání, kde se předpokládalo užívání angličtiny.

Státní jazykové zkoušky se konaly vždy na jaře a na podzim. Podmínky byly přísnější, protože kandidáti museli kromě jazykových znalostí a dovedností prokázat i znalost pedagogiky a metodiky jazyka. Tato zkouška navíc opravňovala k vyučování na bývalých měšťanských školách.

Státní jazykové zkoušky v historii a číslech

Státní jazykové zkoušky u státní zkušební komise při Jazykové škole v Praze se konaly poprvé ve školním roce 1953/1954. Počet úspěšných kandidátů kolísal v následujících letech mezi 100 až 600 kandidáty ročně, rekordní byl v tomto ohledu školní rok 1961/1962, kdy státní jazykové zkoušky úspěšně složilo celkem 967 kandidátů.

Zájem o státní jazykové zkoušky přetrvává až do současnosti. Počet kandidátů sice s nástupem mezinárodních zkoušek mírně klesá, ale např. v roce 2004 skládalo v Jazykové škole hlavního města Prahy státní jazykové zkoušky z angličtiny 851 kandidátů, z nichž bylo 537 úspěšných.

I dnes se státní jazykové zkoušky pořádají v podzimním nebo jarním termínu, u angličtiny většinou v obou termínech. Státní jazykové zkoušky mohou skládat všichni uchazeči, kteří mají znalosti jazyka stanovené Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky.

Uchazeč si může pro testování svých znalostí vybrat státní jazykovou zkoušku základní (úroveň B2), státní jazykovou zkoušku všeobecnou (úroveň C1) nebo státní jazykovou zkoušku speciální (úroveň C2) – pro obor překladatelský nebo pro obor tlumočnický.

Státní jazykové zkoušky pořádá výhradně Jazyková škola s právem SJZ hlavního města Prahy, mimo Prahu mají právo pořádat státní jazykové zkoušky i školy s právem SJZ, které většinou pořádají státní jazykové zkoušky z tzv. hlavních jazyků.

Pokus o průřez historií Státní jazykové školy v Praze

Jarmila Letovská-Vaňásková
(podle vzpomínek Marie Žákavcové a dalších)

Začátky

Zájem o jazykovou výuku prodělává v posledních letech vzestup, což je při našem „otvírání se světu“ naprosto samozřejmé. Je to už 3. vlna od konce 2. světové války: nové naděje do budoucnosti přivedly tisíce středoškoláků na filosofické fakulty ke studiu lingvistiky, ovšem i velké množství nestredoškoláků a lidí starších do soukromých jazykových učilišť. Po r. 1948, když cestování do světa bylo znemožněno, nastalo uklidnění, až s novými nadějemi v r. 1968 zájem o jazyky zas mohutně ožil. Normalizace zájem neudusila úplně, ale využití jazykových znalostí nepodněcovalo k velké aktivitě.

V období „meziválečném“ převládal zájem o francouzštinu, která byla pokládána za jediný opravdový kulturní jazyk. Angličtina byla vnímána jako jazyk jaksi výhradně obchodní, kdežto lidé „kulturní“ se zájmem o literaturu a výtvarným umem znali většinou velmi dobře francouzštinu a angličtinou více méně pohrdali. Vzpomínám si, co dalo práce prof. Vilému Mathesiovi výmluvnými přednáškami v rozhlase pod heslem „Nebojte se angličtiny“ přesvědčovat posluchače, jak anglická kultura je světově významná a anglický jazyk bohatý a současně snadný. Až válečné události změnilo toto nazírání – po našem lepším poznávání Anglie a Ameriky, hlavně prostřednictvím rozhlasu.

Před 2. světovou válkou bylo v Praze několik soukromých škol poskytujících v několikahodinových kursech výuku angličtiny – celkem by se byly daly na prstech spočítat. Lišily se nejen obchodní firmou, ale i různými metodami vyučování. Vlastní „přímou“ metodu užívala Berlitzova škola; jiná – na základě metody amerického prof. Ogdena „Basic English“, s výhradním používáním 850 důmyslně vybraných slov – byla vedena Ing. Frýdlem ve Spálené ulici; některé kursy angličtiny byly při soukromých obchodních školách.

Nejlepší pověst měl **English Institute**, kde se mohli žáci vzdělávat každodenně místo normálního školního vyučování, ale i ve večerních a odpoledních kursech. (V roce 1938–1939 byly tyto kursy plně obsazeny zejména posluchači ze skupin obyvatel, kteří se ve Střední Evropě cítili ohroženi Hitlerem a pomýšleli na emigraci.) Zakladatel této školy, pan Hales, v ní zaměstnával nejen výborné české učitele, ale především graduované Angličany, kteří se v hodinách důmyslně střídali s učiteli českými. Vedle tohoto institutu vybudoval pan Hales ještě anglický internát English College v Hradební ulici (blízko dnešních Aerolinií). Zde bydlely dívky z majetných rodin – školné bylo velmi vysoké, přiměřené ovšem poskytovaným možnostem: jako vychovatelky sem byly přijímány jen spolehlivé a jazykově i společensky vzdělané Angličanky, takže studentky zde celý den byly obklopeny dobrou angličtinou a modelovým prostředím (včetně sportů a možnosti učit se i dalším světovým jazykům). Pan Hales se staral o metodiku vyučování vůbec: vybral si vynikajícího

učitele angličtiny pana Vladimíra Vymětala, kterého pověřil sepsáním nové učebnice jazyka, která by odpovídala podmínkám nového Institutu. Tomuto autoru budoucí nové učebnice zaplatil prý půlroční pobyt na ostrově Capri, aby tam v dokonalé pohodě a soustředění učebnici sepsal. Vznikl tak třídílný Textbook of Modern English, jehož zvláštností bylo oddělení části textové (s otázkami a anglickými cvičeními) pro potřebu učitelů anglických, a ke každému z těchto 3 dílů příslušící zvláštní svazek „Doplňků“ se slovníčkem ke každé lekci, s výkladem gramatiky a s překlady z češtiny do angličtiny, tj. pro potřebu učitelů českých.

Tento způsob výuky se udržel až do roku 1950–1951. Angličtí a čeští učitelé se střídali co nejrozmanitěji a důsledně: pokud bylo dost cizinců, byl poměr 1:1, když jich pak ubylo, vyučovali coby „English teachers“ i Češi po dlouhodobém pobytu v Anglii, např. bývalí vojáci z britské armády či jejich anglické manželky. English Institute, po válce **Ústav moderních řečí (ÚMR)**, měl sídlo ve Spálené ulici v budově České pojišťovny se vchodem z dnešní ulice Purkyňovy.

Když nastala válka, zmizela English College i pan Hales. Snad byl Žid, po jeho odchodu do koncentračního tábora prý jeho manželka spáchala sebevraždu. English Institute dostal německého nuceného správce „Treuhändera“ a změnil se na **Ústav moderních řečí** – nic očividně anglického nesmělo existovat. Jeho ředitelem byl jmenován Němec, Dr. Paul.

V roce 1944 byly uzavřeny všechny kulturní podniky, protože nesloužily přímo válce, tedy divadla, muzea, ale i školy, které nezajišťovaly povinnou školní docházku, tudíž i všechny jazykové kursy. Na ředitelství se prý dostavilo Gestapo, uzamklo všechny místnosti, provedlo jejich prohlídky a i většinu nábytku odvezlo. Zaměstnanci včetně učitelů byli nasazeni do válečného průmyslu.

Když pak věrní bývalí zaměstnanci se hned v květnu 1945 po uklidnění bojů v ulicích do školy vrátili, našli místnosti prázdné, bez nábytku. Sehnali alespoň velké bedny místo stolů a začali ihned provádět zápis do jazykových kursů. O toto rychlé obnovení školy se svým bytostným zájmem o školu hodně zasloužila **Márinka Žákavcová**, zkušená rozvrhářka, která svou funkci vykonávala od roku 1938 až do roku 1955, a **Jan Wisinger**, kterého mnozí z nás poznali pak na Národní třídě jako pracovního ducha kanceláře anglického oddělení a současně učitele. Učitelé se hned v květnu 1945 sešli a vyučování mohlo ještě v červnu začít. Časem se prostory ÚMR rozšířily i do paláce Metro na Národní třídě a pak i do protějšího paláce Louvre i do jeho sousední budovy č. 20. Na Národní třídě přežilo ředitelství školy více než 45 let – až do roku 1998, kdy se přestěhovalo do ulice Školské, do budovy, která je jazykové škole celá k dispozici.

Po válce se na krátkou dobu vrátil ÚMR pod název English Institute, ale protože se v něm rychle rozvinula výuka dalších jazyků, zejména ruštiny (němčina vládla už za války), byl přejmenován na **Ústav moderních řečí ROH**. Po válce byl totiž zestátněn, ale ministerstvo školství o jeho řízení nestálo, byl tedy převeden do správy Revolučního odborového hnutí. Jeho správou byli pověřeni **Ing. Lutovský** a **Ing. Klančík**, coby národní správci školy. Byli to ambiciózní a podnikaví muži, kteří uskutečnili obrovský rozmach školy, která už před válkou měla svou filiálku v Brně. Oni se zasloužili o vybudování dalších odboček ÚMR v Plzni, v Karlových Varech, v Liberci, v Českých Budějovicích, prakticky ve všech krajských, ale i jiných větších městech. Protože sami měli úzké spojení s obchodními akademii, získali pod správu ÚMR

ROH Obchodní akademii v Karlových Varech a rozvinuli síť prázdninových kursů s intenzivní výukou, s ubytováním i stravováním prázdninových posluchačů ve vlastní režii naší školy. Obdobně byly zřízeny a vedeny letní jazykové kursy i v jiných atraktivních místech na venkově, jako v Rokytnici v Orlických horách, v Husinci, v Červené nad Vltavou, na Šeráku. Učitelé naší školy se tam povinně střídali – protože v té době ještě nebyla škola zestátněná, neměli celé 2 měsíce prázdnin, ale pouze měsíc, a zde při plném zaopatření (které jim platila škola) vykonávali svou učební povinnost. Kursy byly vlastně letní škola, s plným každodenním, většinou čtyřhodinovým dopoledním vyučováním, odpoledne však byla společná volná zábava. Posluchači ovšem rádi využívali možnosti i mimo vyučování hovořit cizím jazykem spolu navzájem i s učiteli.

Do mimopražských „filíálek“ UMŘ byli aspoň jednou za měsíc či častěji posíláni učitelé z Prahy, aby udržovali tyto pobočky na úrovni srovnatelné s Prahou. Vzpomínám si, jak dobrý pocit to byl, když jsem např. přijela učit na odpoledne a večer do Jaroměře. Na útraty školy jsem měla zamluvený nocleh v hotelu, abych druhý den ještě zajela učit do pobočky v Náchodě. Byla to vítaná změna pro žáky i pro učitele. Nejkomplikovanější úkoly v tomto systému střídání učitelů měla ovšem rozvrhářka Marina Žákavcová, která měla neustále před sebou rozložené plachty s rozvrhem všech tříd a každý týden předělávala rozvrhy vyučujících. Ti si každý týden přicházeli pro svůj týdenní (výjimečně snad i měsíční) rozvrh. Na Národní třídě každý den jeden učitel měl ve svém rozvrhu od 17 do 19 hod. „Emergency“ – pohotovostní službu, která se ihned proměnila v suplování, když se náhle někdo do vyučování nedostavil. Předem ohlášená absence se samozřejmě suplovala normálně. Mária svou práci konala brilantně; bez jejího důvtipu by se byl skvělý systém střídání učitelů musil zhroutit.

Do funkce ředitele školy – která byla tedy pod národní správou – byl jmenován jen provizorně tehdejší učitel angličtiny, původně její žák (před válkou a uzavřením českých vysokých škol v roce 1939 studoval teologii na pražské evangelické fakultě) *Miloš Zavadil*.

Anglické oddělení

Vedení anglického oddělení bezprostředně po válce bylo svěřeno pětičlennému kolektivu zkušených učitelek – byly to *paní Helena Weinerová*, *paní Samsourová* (rodilá Skotka), *paní Blažena Palečková*, nejmladší z nich *Vědunka Vítková* a také *Vladimír Vařecha*, výborný překladatel, bývalý anglický letec. Pak byl vedoucím anglického oddělení ustanoven *PhDr. Karel Hais*, zkušený pedagog a lingvista (autor známé mluvnice anglického jazyka a slovníků), který poměrně brzy odešel na obchodní akademii do Resslovy ulice. Po něm se stal vedoucím anglického oddělení velmi moudrý a nesmírně laskavý *dr. Jan Smetánka*, evangelický farář ze Smíchova, který studoval před válkou teologii v Americe a dovedl všech svých zkušeností jazykových i schopností interpersonální komunikace využít ve způsobu vyučování. Semináře, které vedl, mi daly víc než jakékoli přednášky a cvičení na fakultě. Za několik měsíců se pak v r. 1948 vrátil na svou faru na Smíchově. Velmi krátce vedl pak anglické oddělení bývalý britský letec Jan Wiener, po únoru ho na několik měsíců vystřídal jiný bývalý anglický voják, manžel Angličanky, spolehlivý straník KSČ Jindřich Wolt.

Možná proto, že neměl aprobaci a při zestátnění školy se vysokoškolská aprobace požadovala, byl vystřídán profesorem Aloisem Krušinou, který před válkou působil na českém lyceu v Dijonu, za války byl ředitelem českého gymnasia v Anglii, na němž mohly studovat české děti žijící v Anglii. Prof. Krušina zde setrval do roku 1955, kdy odešel učit na filosofickou fakultu. Pro cizí studenty studující češtinu napsal učebnici češtiny pro frankofonní cizince.

Po prof. Krušinovi se vedoucím anglického oddělení stal opět Jindřich Wolt, který se mezitím vrátil z důležitého, ale obtížného místa tlumočnicka při diplomaticko-vojenských vyjednáváních ve válce v Korei. Po něm se ujala vedení anglického oddělení *PhDr. Magda Kadlecová*, působila zde od roku 1976 do roku 1984. Poté vedla oddělení *PhDr. Miluška Sýkorová*, která po rozdělení školy v roce 1988 vystřídala ředitelku Vackovou a na její místo na anglickém oddělení nastoupila *PhDr. Alena Lhotáková* a její zástupkyně prof. Míša Bojarová. Od roku 1993, kdy obě tyto profesorky odešly na soukromé školy, vedla anglické oddělení *PhDr. Eva Zahradníčková* (do roku 2008).

Ředitelé a učitelé (1945–1990)

Do funkce ředitele školy byl po válce provizorně jmenován tehdejší učitel angličtiny *Miloš Zavadil*, škola byla tehdy pod národní správou.

Za dalšího ředitele *Špůra* vznikaly v roce 1948 v celorepublikovém rozsahu *Lidové kursy ruštiny*, pořádané odborářskými organizacemi a Společností přátel SSSR. Jazyková škola jakožto orgán ROH se měla postarat o jejich metodické vedení. Tyto kurzy zaměstnaly obrovský počet lektorů, vesměs odborně nekvalifikovaných – učil, kdokoliv se přihlásil ke znalosti ruštiny, pokud ovšem byl politicky únosný.

Při Nejedlého reformě základního a středního školství se měnil i vztah naší školy ke státu. Ústav moderních řečí ROH byl zestátněn a v roce 1951 přeměněn na Státní jazykovou školu. Do jejího čela se dostal známý komunistický pedagogický pracovník *prof. Sáva Racek*, do té doby jeden z nejvyšších pracovníků ministerstva školství. Byl zřejmě pověřen, aby politicky i pedagogicky provedl přeměnu celého systému jazykového vyučování. Jeho snahou bylo, aby – nyní už Státní jazyková škola – byla zařazena mezi středoškolská učiliště, jako např. školy odborné.

Tuto přeměnu vyřešil dost bolestnou čistkou: 22 učitelů ze všech oddělení bylo v roce 1951 navrženo k propuštění. Byli to většinou dobří a zkušení pedagogové. Výběr se ovšem dělal hodně z politického hlediska. *Miloš Zavadil* byl už od roku 1946 či 1947 předsedou závodního výboru ROH a podařilo se mu prosadit, aby asi 9 lidí z černé listiny bylo pro JŠ zachráněno, také já jsem nakonec směla zůstat.

Několik výborných učitelů bez aprobace smělo pak i nadále učit, pokud ředitel školy získal zvláštní povolení od ministerstva školství. To rozhodovalo přirozeně také o jejich platovém zařazení. Týkalo se to např. *Pavly Schillerové*, *Stelly Haisové*, *Zory Dlouhé*. Než se jejich pracovní poměr vyřešil, učily jako externí učitelky. *Paní Haklová* (myla pak záchodky v Havlíčkově Brodě) a *Jaroslav Václavek* (myl pak okna až do konce 60. let) však na JŠ zůstat nesměli (podobně *prof. Hlaváč* na francouzském oddělení). Postiženi byli samozřejmě bývalí vojáci ze západní armády. Výpověď dostal *Ariel Evan*, *Jan Wiener* byl poslán na Kladno do hutí. Někteří bývalí vojáci však byli postiženi už dříve: v roce 1950 šel *prof. Karel Veselý* „dobrovolně“ na rok do lomů

ve Sv. Janu pod Skalou u Berouna, kde přišel o pravou ruku až po rameno (při silné krátkozrakosti pracoval u běžícího pásu). *Prof. J. Kulík* z románského oddělení obdobně nasazení našťestí přežil. Nepřežil je však *Ing. Schön* z administrativy, v lomu byl zavalen. *Pan Schück*, *Ing. Beckmann* a další i nevojáci, jako *dr. Tůma*, museli pryč jako politicky nespolehliví.

Po Sávovi Rackovi přišel na ředitelské místo *dr. Šmída*, původem sice profesor chemie, ale pro stranické zásluhy a filologické nadání byl povolán na místo československého velvyslance někde ve Východní Asii, a když se vrátil do Prahy a hledal se vhodný straník na místo ředitele Jazykové školy, byl jím *dr. Šmída* jmenován. Platilo ustanovení pro střední školy, že ředitel musí aspoň 4 hodiny týdně sám učit – proto i *dr. Šmída* učil anglickou konverzací, kterou ze své velvyslanecké praxe prý dobře ovládal. V době jeho vedení byl už vypracován projekt na budovu nové Jazykové školy, město počítalo pro ni s pozemkem na rohu Národní třídy a Mikulandské ulice vedle paláce Dunaj, stavba se však nikdy neuskutečnila.

Po odchodu *Ing. Šmídy* do důchodu nastoupil v roce 1970 nebo 1971 ředitel *František Hynek*. Původně učitel s aprobací němčiny, pro své pedagogické zkušenosti a snahy, podložené stranickou legitimací, se stal vedoucím školské správy ÚNV Prahy. Po nějakém dohadování uvnitř stranických orgánů byl vybrán za ředitele naší školy. Byl to člověk mírný a rozvážný, nikomu nechtěl ublížit a v době začínající „normalisace“ hleděl se školou proplout všemi úskalími. Proto se na JŠ neprojevovaly žádné „čistky“, i když se vědělo, že ve škole je jen nejvýš 20 organizovaných komunistů z asi 250 zaměstnanců (na anglickém oddělení byl nějakou dobu ze 60 učitelů snad jen jeden člen KSČ – vedoucí oddělení *Jindřich Wolt*, protože ostatní členové v roce 1968 zmizeli: paní Gregorová do Švýcarska, paní *Priska Ochová* do Anglie a už předtím – kolem roku 1965 – se *dr. Jiřinová* nevrátila z Austrálie).

V období normalisace se na školu dostalo několik vynikajících lingvistů, vypovězených z vysokých škol (na germánské a slovanské oddělení), ale hlavně se vrátili naši staří osvědčení profesori vypovězení v roce 1951 (anglista *J. Václavek*, francouzštinář *Hlaváč*).

František Hynek se dovedl moudře o svou školu starat. Zatím co už *dr. Šmída* zařizoval školu nejmodernější technikou (sluchátková učebna s kabinkami, promítací síň z učebny č. 19, v ní i speciální zařízení „modifika“ na rychlé testování, řada magnetofonů, didaktická technika, zvláště elektronická, byla jeho koníček – bylo to však zařízení ve skutečnosti jen pro velmi omezený počet posluchačů), hleděl ředitel *Hynek* dát školu do pořádku celou – v mezích finančních možností: dal školu vymalovat, staral se o udržování čistoty, ale hlavní, co jsme ocenili, bylo čerstvé natření starých rozpraskaných tabulí, které stále byly naší nejzákladnější didaktickou pomůckou. O technické přístroje a magnetofonové nahrávky se vzorně starala nově ustanovená technička, absolventka elektrotechnické průmyslovky, *Ivanka Filipová*.

Po *Hynkově* odchodu do pense (zemřel pak v prosinci 1982) se stala ředitelkou *PhDr. Jana Vacková*, ruštinářka – od svého nástupu na školu po promoci byla vedoucí Svazu mládeže při JŠ. Snažila se – bylo to už po roce 1968 – vést školu podle svých sil rozumně; ve srovnání s jinými školami se jí to celkem i dost dařilo. Samozřejmě lidé, kteří neměli zkušenosti odjinud, jí ledasco vyčítali: např. politicky pevné řízení celoškolských ideologických seminářů (např. „O možnostech ideologické diverze

při vyučování cizích jazyků“, referát přednesený *dr. Prosečem*, který si tím udělal cestičku na místo vedoucího školního oddělení ministerstva zahraničí, byl pak vyslán do USA a zůstal tam!). Jako ruštinářka pochopitelně preferovala slovanské oddělení, a zatímco se jeho třídy udržovaly při životě přivíráním očí k počtu posluchačů, na anglické oddělení se dívala jako na učiliště budoucích emigrantů a naplnění tříd bylo bedlivě sledováno. K učitelům se však snažila být slušná a spravedlivá. Po rozdělení školy na tři celky (Praha 1, 4, 8) ze školy odešla.

Rozdělení školy v roce 1988

V roce 1988 byla škola rozdělena, aby obrovský kolos – tehdy prý největší škola toho druhu ve (střední) Evropě, na níž bylo zapsáno začátkem 80. let kolem 15 000 posluchačů (počítaje v to všechna oddělení i závodní kurzy, z toho jen anglické oddělení samo mělo asi 5 a půl tisíce zapsaných) – nesoustředil veškeré vyučování do Prahy 1 a 2. Vznikly proto dvě jaksi odštěpené školy v okrajovějších částech Prahy: jedna na Pankráci, pro Prahu 4, vedená *Radkou Procházkovou Vodičkovou*, se zástupkyní *Janou Vlasákovou* a *Šárkou Ferbasovou* (ta předtím nějakou dobu měla funkci zástupkyně ředitelky *dr. Vackové*), vedením druhé školy, pro Prahu 8, byl pověřen *dr. Hanuš*. Po rozdělení mateřské Jazykové školy na Národní třídě *dr. Vacková* odešla a její nástupkyní ve funkci ředitelky se stala *dr. Miluška Sýkorová*, která od roku 1984 vedla anglické oddělení po odchodu *dr. Kadlecové* do důchodu. Po roce 1988 byla, jak už výše řečeno, v čele anglického oddělení *dr. Alena Lhotáková*, zastupovala ji prof. *Marie Bojarová*. Ty obě odešly v roce 1993 na soukromé školy a vedoucí anglického oddělení byla jmenována *dr. Eva Zahradníčková* a její zástupkyní *dr. Miluška Sýkorová*, kterou ve funkci ředitelky celé Jazykové školy vystřídala v roce 1990 *dr. Milada Krbcová*.

Styl vyučování a metodika

Styl vyučování se během uplynulých let měnil – podle rozličnosti učitelů, jejich možností nasbírat zkušenosti v zemích jejich vyučovacího jazyka, podle dosažitelnosti učebnic, podle kvality didaktických pomůcek, ale i podle potřeb či požadavků žáků. Nastoupila jsem do externího poměru na UMŘ v listopadu 1947, doslovně vytažena z pokročilého semináře prof. *Mathiesena* (o americké literatuře) a rovnou z fakulty odvedena spolu s kol. *Boženou Honomichlovou* a kol. *Lochovským* na Národní třídu č. 20, do kanceláře vedoucího anglického oddělení. *dr. Vilém Fried*, který nás takto narychlo odvedl přímo ze třídy na fakultě, nás představil *dr. Haisovi*, který si poměrně krátce přezkoušel naši výslovnost a dal nějaký krátký text přeložit, a ihned nás objednal na vyučování na další den v jedné ze začátečních tříd. Ve vedlejší kanceláři nás okamžitě vybavili výtiskem používané učebnice, což byl *Vymětalův Textbook of Modern English*, I. díl. Dostali jsme každý jakousi nudličku papíru – „slip“, což byla kopie naší individuální části z velkého rozvrhu hodin celého oddělení. Před příchodem do třídy si vždycky musil každý učitel vyzvednout ve sborově třídni knihu (která byla velká a vázaná, aby se nepoškozovala) a v ní se přesně dozvěděl, co má v dané třídě učit. Třídni kniha měla totiž část, kde speciálně k tomu určení zkušený pedagogové předpisovali před každou hodinou velmi podrobně, jak v hodině postupovat, která cvičení probrat, eventuelně i kolikrát je opakovat, kolik textu udělat.

V druhé části třídnice pak vyučující musil velmi přesně zaznamenat, co doopravdy a jak probral. Bylo to velmi důležité, protože jen tak mohl být zaručen efektivní postup ve všech třídách. Tehdy se učitelé důsledně střídali, učilo tam spousta cizinců, ale střídali se i čeští učitelé. Jednak si každý dával na sebe moc pozor, aby ten, kdo po něm přijde učit, neshledal nějaké bludy přednesené předchůdcem, jednak se eventuelní bludy daly dříve, než se mohly žákům vstřípít do paměti, napravit učitelem následujícím. Především však byli takto usměrnováni „English speaking teachers“, kteří se většinou v metodice vyučování nijak nevyznali, aby jejich dobře placená práce mohla být co nejúplněji využita. Učitelé se o docházku vůbec nestarali: byla vyčleněna kancelářská síla, která denně obcházela všechny kursy, aby podle seznamů zapsaných posluchačů v každém kurse četla „rolls“ a zjistila tak skutečnou presenci. Po třetí neomluvené absenci byl žák neodvolatelně vyškrtnut. Volná místa se ihned zaplňovala nově zapsanými posluchači. Jejich zápis se prováděl snad každý den v určitou danou hodinu, kam byli na přezkušování posíláni učitelé povinně v rámci svého úvazku (tedy placené podle hodin). Pokročilost žáka se určovala podle znalostí odpovídajících té které lekci textbooku, zařazení do tříd provedla sama zápisová kancelář, která měla k dispozici celou síť možností, sledovaných na základě třídních knih. Školné se platilo, pokud se pamatují, jen na měsíc. Při dokonalém přehledu o probírané látce bylo možno doporučit přestup do třídy pomalejší či rychlejší.

Při střídání nejrůznějších učitelů poznávali posluchači i rozličnou výslovnost angličtiny nejen britské, ale i americké, kanadské, indické, egyptské atp. Zvykali si vnímat mluvenou řeč v různém znění a přímý poslech znamenal mnohem víc než pozdější magnetofonové nahrávky či videa s výslovností stereotypní. A hlavně – tito učitelé učili už i u začátečníků a byli nuceni probírat látku předepsanou ve třídní knize, takže posluchači opravdu věděli, oč jde a každá hodina znamenala velký přínos.

Pro nás české učitele tato metoda vyžadovala dobrou přípravu na procvičování mluvnice, protože Vymětalovy „Doplňky“ uváděly příkladů dost málo a bylo třeba je doplňovat vlastní živou aplikací na slovníku dané lekce. Toto pak ovšem byl i úkol učitelů anglických.

Noví učitelé většinou začínali učit podle I. textbooku, teprve po čase, kdy ho dobře zvládali metodicky, učivali vyšší třídy, po III. dílu. Vymětalovy učebnice byl jakýsi vrchol v konverzací podle Milnovy učebnice *English of Everyday Life*. Pro mě samou byl nejhorší zážitek z mé první hodiny: Protože jsem nikdy nenavštivovala English Institute (dost jsem toho dodatečně litovala), neznala jsem ani Vymětalovu učebnici. Nezapomenu na to, že třídní knihu s předpisem látky jsem dostala do ruky, jak bylo zvykem, teprve 5 minut před začátkem hodiny. Zněl: L 12, Questions. V těch 5 minutách jsem cestou do třídy nestačila ani přečíst text, kterého se otázky týkaly. S malou dušičkou jsem čekala, zda žáci budou spolehlivě vědět, jaké vlasy měla Lady Godiva. Kromě toho mi hned do 1. hodiny přišel na úvodní hospitaci sám dr. Hais, na další hodinu poslal Miloše Zavadila, zřejmě, aby omrkli, mají-li mi podepsat pracovní smlouvu. Šlo tehdy o úvazek asi čtyř hodin týdně – externě, měla jsem před státnicemi na fakultě. Po takovém překotném nástupu jsem co nejrychleji přečetla textbook, abych napříště „byla v obraze“.

Hospitace jsme pokládali za tu nejlepší didaktickou poradnu. Už tehdy existoval vybraný team hospituujících kantorů, těch nejzkušenějších praktiků, kteří nenaháněli

hrůzu, ale byli našimi opravdovými rádci. Z návštěv jejich hodin se dalo odkoukat celé bohatství nápadů, např. jak vysvětlovat věci, které v učebnici nebyly obsaženy. Tuto volnost poskytovaly Vymětalovy „Doplňky“ – každá hodina u každého učitele znamenala jisté malé dobrodružství. I v tisku totiž učebnice počítala s živým doplňováním – textbook byl tištěn jen po jedné straně, druhá byla prázdná na poznámky.

Když byla škola zestátněna, velmi mnohé (nejen v otázkách personálních) se změnilo. Zápis do kursů se prováděl už jen dvakrát ročně, tedy neexistovalo už ono výhodné přesunování žáků podle vyspělosti i podle tempa toho kterého kursu. Nemohly se už pohotově doplňovat mezery po odpadlých žácích a kursy tak nebezpečně hubly. Z cizinců směli vyučovat jen ti, kteří dostali souhlas ministerstva školství. Střídání učitelů přestalo, byť ještě ne zcela: Určitý počet „English teachers“ se na škole ještě přece jen udržel, takže zhruba jednu hodinu týdně v každém kurse učili, i když to nebyli rodilí anglofonní cizinci. Každá třída měla pak svého třídního učitele, který měl dbát na dodržování programu učiva, byl ve své třídě pravidelně, zatímco i čeští učitelé se zprvu mohli střídát.

Postupem času i toto střídáním bylo odbouráno a z ústavu se stala celkem stereotypní státní škola, s tou výjimkou, že na ní učili většinou vybraní učitelé s vědomím, že mají co nejvíc naučit své dospělé žáky, mezi nimiž byla velká část vysokoškoláků, tedy lidí vnímavých a majících vlastní touhu plně využít čas ve třídě strávený. Mnozí z žáků byly pak známé vynikající osobnosti. Proto u nás odpadly kázeňské problémy až do doby, kdy bylo třeba rozmnožit kursy pro mládež. Některé kursy byly určeny pro bývalé žáky základních devítiletěk, na nichž měli rozšířenou výuku jazyků tak, aby ve svých znalostech pokračovali, hlavně, když postoupili na 3. stupeň škol s jiným jazykem. V těchto kursech většina našich učitelů učit nechtěla, právě pro obtíže s kázní dětí, pro něž jazykový kurs znamenal třeba už osmou, devátou, ba i jedenáctou vyučovací hodinu toho dne.

Se zestátněním školy se změnily i jazykové zkoušky. Do roku 1952 bylo možno skládat z jazyka zkoušky dvojího druhu: „univerzitní“ – bez literatury a reálií. K nim se hlásivali žáci po absolutoriu jednoho ročníku tzv. denní koleje (každodenní čtyřhodinová výuka), a pak zkoušky „státní“ – obsahující reálie i literaturu, většinou po druhém roce koleje. Pamatuji, že dr. Jaroslav Schejbal (v roce 1964 přešel na universitu do Olomouce, pak do USA) byl pověřen asi v roce 1952 vypracovat nový program pro nové státní zkoušky, které byly pak jakousi sloučeninou univerzitních a státních zkoušek s povinnou znalostí reálií a literatury. Tyto požadavky se udržely do 70. let, kdy dr. Vacková a dr. Cikhart (vedoucí germánského oddělení) vypracovali seznam tematických okruhů, které měly být jednotné pro všechny jazyky.

Zde moje vzpomínání končí, v roce 1980 jsem odešla do důchodu.

Paměti opotřebovaných pedagogů

PhDr. Otomar Radina působil na naší škole jako učitel více než 30 let a ve své knize se svým nezapomenutelným humorem vystihl nejen atmosféru sedmdesátých a osmdesátých let.

Výňatky z knihy Otomara Radiny „Paměti opotřebovaného pedagoga“ jsou uveřejněny s laskavým svolením Karmelitánského nakladatelství v Kostelním Vydří, jež tuto knihu v roce 2006 vydalo.

Dospělí ve škole

Jazyková škola je zařízení určené dospělým. Pro vyučovací praxi to má specifické důsledky: menší důraz je kladen na výchovu ve smyslu ukázněnosti (i když docela tato otázka nemizí), zato je náročnější stránka odborná a psychologická. Odborná proto, že dospělí lidé, kteří si kurs platí, chtějí z vyučujícího dostat maximum (někdy až nerealistické).

Psychologická proto, že většinou jde o „hotové lidi“, kteří zastávají i významné postavení, a to se musí brát v úvahu. Svou důležitost zde mají i zdánlivé drobnosti; např. když se v tomtéž kursu setkají nadřízený se svým podřízeným, přičemž podřízenému jde učení snadněji.

Dospělí posluchači přicházejí do kursu obtíženi starostmi a únavou (zvláště večer), takže přimět je k plnému výkonu představuje někdy nesnadný úkol - vždyť starosti a únava dopadají i na vyučujícího.

Při jedné hodině se mi dostalo v této věci nečekané pomoci: Třídou se náhle rozlehl vřesťící hlas budíku. Vycházel z tašky jedné účastnice kursu, která si nesla opravený stroj domů. Velmi se za toto extempore omlouvala, ale my všichni jsme se bavili a pochvalovali si, jak v pravou chvíli kurs ožil. Mě dokonce napadlo, zda by se budík neměl stát povinnou audioorální pomůckou, která by v hodinu předem neznámou vytrhla žactvo z dřimot.

Kromě rozdílů mezi mladistvými a dospělými nalézáme i dost rysů, které jsou jim společné. Jakmile zasedne dospělý člověk do „školní škamny“, v mnoha ohledech se vrací do žákovských let i nemravů: nedává pozor, vyrušuje, snaží se opisovat, napovídá, čeká, že i jemu druzí napovědí... (Kdyby aspoň to napovídání fungovalo - jenže ono probíhá někdy tak, že náповědu už slyší všichni včetně vyučujícího, jen adresát ne a ne zabrat. Jako při špatném ochotnickém představení!)

V jistém smyslu je práce s dospělými horší než s nezletilcem, protože myšlení už není tak svižné. „Duševní únik“ z vyučování a mikrospánek jsou snad ještě častější než v běžné škole. Právě proto se tak často vyskytuje onen jev, kdy se posluchač zeptá na něco, co právě bylo důkladně vysvětleno. Výstižně to zobrazil český film „Marečku, podejte mi pero!“ ve scénce, kdy se žák Plha (zvaný „Mlha“) ptá na slovo „hrdobci“. Navrhuji proto, aby byl tento druh dotazu napříště v pedagogice nazýván jev Mlhův-Plhův.

Pedopsychotýpkologie posluchačů

Až donedávna nebyla vypracována základní typologie posluchačů jazykových kursů. Žáci byli nevědecky děleni na „dobré“ a „špatné“, na „nadané“ a „méně nadané“. Lidové názvosloví k tomu pak přispívalo různými šťavnatostmi, zvláště pro druhou skupinu.

Pokusme se o nastínění aspoň hlavních typů studujícího jedince.

Výrazným představitelem žactva je tzv. inteligentní flink (latinsky zvaný „leplus intellectualis“), charakterizovaný větou: „Uměl by, kdyby chtěl, jenže on nechce.“ Nicméně jeho občasná přítomnost v kursu je přínosem, neboť svými nezasvěcenými, ale vtipnými poznámkami oživuje výuku. Podotkneme mimochodem, že v životě obvykle vynikne.

Jeho pravým opakem je poctivý dřič, který „v apatyce nekoupil“. Tento tvor, obdařený mnoha lidovými epitety, se odborně nazývá „záhřivník nejapný“ („caloriferus ineptus“), protože zahřívá lavici, ale nic víc. V současné energetické situaci bude jeho význam stoupat. Jinak patří k hlavním postrachům vyučujících. Ti si ho vždycky po několika letech předávají z kursu do kursu, neboť - a to budiž zdůrazněno - tento typ bývá velmi vytrvalý. Patří mezi tzv. posluchače inventární.

Zvláštním případem stále nevyhynulého studiosa je „dychtík ptací“ („sapiens avidus“). Je to velmi průbojný člen posluchačského kolektivu, který dokáže svými dotazy zchvátit i pedagoga s koňskou náturou. Nadmíru nebezpečný je při hospitacích. V přítomnosti hospitujícího se například ptá: „Prosím, jak se řekne ‚Kudlanka nábožná leze na puškorec?‘“ a klade i jiné, neméně vhodné komunikativní dotazy. Činí tak buď z vrozené pitomosti (viz kombinace s typem ineptus), nebo ze zlomyslnosti (v minulosti se cítil ukřivděn a teď je pomsta sladká).

Velmi blízký a často s ním kombinovaný je „ověřovák srovnávací“ („verificator comparana“). Jeho specialitou je neustálé ověřování již naučeného u dalších a dalších vyučujících. Poznal jich za léta studií opravdu hodně, takže se rád ptá: „My jsme si ale loni říkali s panem profesorem XY, že takhle se to řekne jen v případě, že chceme vyjádřit přítomně zabarvenou minulost v budoucnosti?“ Poté čeká, jak se zaskočený pedagog zatváří. Jeho vzeřnění napovídá: „Stálo by za to vás konfrontovat, vy chytráci, abyste se za to kurzovný mezi sebou domluvili!“

Nezapomeňme na „jazykového protestanta“ („protestator linguisticus“), o kterém už byla zmínka v 6. kapitole. Příznačným protestním dotazem je: „Přece jsme se učili, že ‚for‘ znamená anglický ‚pro‘. Tak jak to, že se říká ‚thank you for‘, když je přece ‚děkuju za?‘“ Tento nedůvěřivec si jen tak nedá něco namluvit. On ví své (i když toho mnoho neví). Jednou jsme překládali úryvek, v němž se mluvilo o někom, kdo troubil z auta na klakson „jako morseovkou“, jeden posluchač to doma s použitím slovníku přeložil, že dotyčný „troubil jako mrož“. Vysvětloval jsem, že „morse“ sice ve francouzštině skutečně znamená „mrož“, ale tady že se to musí přeložit podle vlastního jména vynálezce telegrafických teček a čárek, tedy „troubil jako morseovkou“. Nato dodal onen posluchač své neuvěřitelné poslední slovo: „... nebo ‚mrož‘.“

Pro vyučující muže (pokud se ještě za katedrou vyskytují) je nejnebezpečnější „vlnivka oblá“ („mulier undulans“, „mulier cursorica vulgaris undulatoria“, anglicky zvaná „sex-appeal danger“). Její jazykové znalosti bývají nepřímou úměrnou intenzitě vlnění oblin jejího těla: čím míň zná, tím více se vlní. Těchto schopností dokáže dobře využít, jestliže se omlouvá nebo žádá o předčasný odchod z kursu. Velmi nebezpečný býval tento typ v provedení abiturientských kursů.

Napsali o nás

Srdeční záležitost

Státní jazykovka je pro mě srdeční záležitost. Provázela mě životem prakticky polovinu mého studentského putování. Němčinu a angličtinu jsem studovala ještě v učebnách na Národní třídě. Francouzština se španělštinou už pak přesídlila do útlejší ulice Školské. Vždycky jsme měli naprosto špičkové profesory, kteří svůj obor milovali. A to se mi zdálo přinejmenším stejně důležité jako denní studium jakéhokoli cizího jazyka. Pokud totiž učitel svým oborem opravdu žije, přenesení část svého zapálení i na žáky. Působí

to pak jako motor, který vás ve studiu vede neustále kupředu, i když máte sto chutí všeho nechat a vzdát to. Budu Státní jazykové školy a všem jejím profesorům, se kterými jsem měla možnost se během studia setkat, celý život nesmírně vděčná za všechno, co jsem měla možnost se naučit. Díky!

Lucie Vondráčková, zpěvačka a herečka

Do Státní jazykové školy na Národní třídě jsem chodil moc rád, také proto o ní píšu ve své knize *Román pro ženy*.

Michal Viewegh, spisovatel

Každé prase rozhoduje

Ve Státní jazykové škole jsem si doplňoval nejen hluboké díry ve vzdělání, ale taky energii a chuť do života, o kterou mne bolševik soustavně připravoval. Psala se první půle sedmdesátých let, brzy po konsolidačních prověrkách, a já jsem si myslel, že to temno je tady navěky. Ale s panem profesorem Radinou byla tak ušlechtilá sranda, že jsem vždycky odcházel výtečně naladěný i vyzbrojen. Tou vyzbrojí mým duchaplnost, břit a intelekt, jimiž nás pedagog

dvakrát týdně po večerech krmil například při překládání zhovadilostí z Rudého práva. Pitomost krutovlády jedné strany totiž probublávala na povrch právě skrze slova a styl a panu profesorovi jen potutelně blýskala očka, když nás s výrazem jinak docela vážným nutil překládat titulky jako „Komise zemědělských družstev zasedala“ a hned vzápětí podtitulek „Každé prase rozhoduje“...

Návštěva jeho hodin znamenala pro mě tolik, co třeba představení v divadle Semafor – my jsme byli publikum a on pro nás hrál, jeho humor byl podobně jemný, mile poťouchlý a nesmlouvavý vůči blbci, tudíž protistátní. A tak o pár let později, i když už jsem vlastně neměl v Jazykové škole co pohledávat, poněvadž pan profesor mě dovedl k všeobecné a pak i k překladatelsko-tlumočnické státnici, vrátil jsem se do přípravky znovu, protože se mi prostě stýskalo. Přihlásil jsem navíc k Radinovi i svou ženu, aby ho taky poznala, jako když chcete někomu, na kom vám záleží, ukázat zamilované místo, film nebo obraz.

Mnoho jsem se od pana profesora naučil, a to nejen o jazyce, ale i o vedení vyučovacích hodin. Při seminářích tvůrčího psaní na Literární akademii na něj často vzpomenu. Když si nevím rady, říkám si, co by asi udělal Radina... A když na to přijdu a pak se spolu se studenty nořím do tajů a paradoxů jazyka a třída se směje, děkuju mu v duchu za tu průpravu. I ta blbá sedmdesátá léta s ním byla svým způsobem zábavná; a když o tom tak přemýšlím, možná jeho hodiny byly jedním z důvodů, proč jsem neemigroval.

Jiří Dědeček, básník, písničkář a překladatel

Vzpomínky a znalosti zůstaly

Jazykovka... Tato etapa mého života trvala dva roky. Byla pro mě, jako pro mnohé studenty, přestupní stanicí mezi zkouškou dospělosti a životem. Potřebovala jsem celé dva roky, než jsem se rozhlédla a zjistila, co je pro mne to pravé. Nezahálela jsem, ale kdybych bývala měla víc rozumu, byla bych daleko pilnější. Avšak úsilí pánů profesorů na mně zanechalo nesmazatelné stopy. V letech 1975–1976 jsem se snažila zdokonalit v ruštině a angličtině a v dalším školním roce, už po státnici z ruštiny, jsem si zvolila němčinu jako hlavní obor a zkombinovala ji s angličtinou a italštinou.

Všechny tyto jazyky jsem mnohokrát využila i jako moderátorka na pódiu.

A tak zbývá jen poděkovat paním profesorkám a profesorům, jejichž jména se mi už většinou vykouřila z hlavy. Naštěstí vzpomínky a znalosti zůstaly. Díky!

Marie Retková, televizní moderátorka

Skvělá příprava pro moji profesi

Kurzy italštiny navštěvuji v Jazykové škole hlavního města Prahy již několik let. Jsem velmi spokojena s úrovní této školy, která mi pomáhá zvládat každodenní jazykové nástrahy při mých cestách na koncerty nebo operní představení do zahraničí. Italština je povinným jazykem pro všechny operní pěvce, ale i dirigenty a muzikanty, tudíž ji nepoužívám jen v italsky mluvících zemích. Nejen pěvecké výkony, ale i úroveň jazykového vybavení je odrazem úspěchu.

Po jistých zkušenostech s jinými jazykovými školami bych

chtěla především vyzdvihnout naprosto profesionální přístup vyučujících, přesné začátky výuky, pravidelnou kontrolu zadaných domácích úkolů, u italštiny pak kontrolu volitelných témat k přípravě na státní zkoušku nad rámec. Mohu tedy říci, že hodina a půl výuky je využita maximálním způsobem! Ostatní už záleží na studentovi, jak přistupuje k výuce. Bez nadsázky mohu tedy říci, že mě tato škola skvěle připravuje pro můj profesní život.

Nikdy se mi nestalo, že bych se nedomluvila v italštině na pódiu, v hotelu, na cestě, ale i po e-mailu nebo telefonicky. Jsem ráda, že po všech těch reklamách na jazykové školy se zbytečně předraženým kurzovním jsem vsadila na ověřenou kvalitu. Nikdy jsem toho nelitovala. Vzhledem k vynikajícím zkušenostem s italštinou jsem i začátečníci v kurzu španělštiny.

Závěrem bych tedy chtěla poděkovat za to, co jsem se na vaší škole naučila a co se ještě naučím, vyučujícím za lidský přístup a profesionalitu a vedení školy bych pak chtěla pogratulovat k výběru a úrovni vyučujících. Chtěla bych i ocenit čistotu v učebnách a užitečné informace při vstupu do školy.

Edita Randová, operní pěvkyně

Umět jazyky dává svobodu

Do mého života vplula francouzština díky repertoáru, který zpívám – Edith Piaf, Charles Aznavour, zkrátka francouzské šansony. Tím jsem se přiblížila i určité společnosti lidí, poznala jsem novou mentalitu a přinejmenším jsem se cítila ve Francii nebo v Kanadě mnohem lépe, když jsem věděla, že dokážu „prohodit“ byť jen pár vět. Naprosto stejné je to s angličtinou, která je dnes podle mě už samozřejmostí. Umět anglicky dává při cestování opravdu nesmírnou svobodu.

Právě díky množství zájemců o tento jazyk však můžete snadno narazit na průměrného profesora, který vám skoro nic nedá. Já jsem v tomto nic neriskovala a po konzervatoři jsem nastoupila na Jazykovou školu hlavního města Prahy. Poznala jsem tam zahraniční lektory skvělé na konverzaci a hlavně paní profesorku Martu Julišovou, která, přestože sama je původem Slovenka, dokáže skrze češtinu nejlépe vysvětlit anglickou gramatiku. Já osobně jsem nikdy nebyla nejpreciznější student, ale profesorka Julišová do mé hlavy nekompromisně zapsala základy, na kterých dodnes stavím svou konverzaci. Dokonce jsem musela uvádět několik koncertů v angličtině v Kanadě či v Ekvádoru a všude mi rozuměli... Za to paní profesorce děkuji, a kdybych dnes opět rozhodovala o výběru jazykové školy, neměnila bych.

Radka Fišarová, zpěvačka

Na španělštinu jsem se přihlásila kvůli flamenku a kvůli pravidelným cestám do Andalusie. Zatím mám za sebou tři ročníky a za všechno, co jsem se naučila, moc děkuji!

Jana Karfusová, tanečnice a lektorka flamenka

S angličtinou neriskuji

Až po sametové revoluci jsem si naplno uvědomila platnost známého hesla „Kolik řeči umíš...“ A tak ke každodennímu tvrdému tréninku fyzické kondice muselo přibýt i pravidelné zahřívání mozkových závitů. Státní jazyková škola byla logickou volbou. Velice brzo mi totiž došlo, jak klamně jsou inzeráty mnoha ostatních „rychloukašených“ jazykovek slibujících zázraky. Bez každodenní „masarykovské“ drobné práce se cizí jazyk prostě nedá naučit. Po pár letech jsem mohla díky svému úsilí a díky profesionálům, kteří učí na SJŠ, vystupovat jako sebevědomá samostatná osoba ve světě filmu. Byl to skvělý pocit, když jsem dublovala role v cizích filmech a cizích státech bez nároku na tlumočnicka. Příhoda z filmu, kdy vinou neporozumění cizí řeči byl na barikádě kaskadérem ubit hlavní hrdina, který jako jediný měl přežít, se nestala mně, ale kolegovi, který angličtinu neovládal, a tím zmařil záběr za několik desítek tisíc korun.

Měla jsem možnost pohovořit s velkými herci světové kinematografie, ale být i ve skupince lidí mluvících různými jazyky a moci se sama hovoru účastnit. Vícekrát se mi hodily zajímavosti, které jsem se při studiu dozvěděla od učitelů SJŠ.

Ve škole jsem vždy oceňovala přátelský přístup učitelů a dokonalou přípravu na pestré a zajímavé hodiny. Jsou to oni, kteří svým příjemným chováním a profesionálním přístupem dělají naši jazykové škole tu největší reklamu. I proto školu navštěvuji dodnes. Poslední dva roky zde studuji navíc španělštinu, neboť „Kolik řeči umíš...“

Hanka Dvorská, filmová kaskadérka

Intuice a trpělivost

Státní jazyková škola pro mne byla od dětství dobře známou institucí. Zejména z toho důvodu, že o ní často hovořila moje maminka, která ji absolvovala v roce 1969 u prof. Navrátila coby třídního učitele pomaturitního studia anglického jazyka. Často vyprávěla o pedagogické zručnosti svého učitele, o nárocích, které na ni kladl, a o znalostech, které jí předal. Mnoho let z tohoto studia čerpala při předávání anglické gramatiky nejen mně, ale i mému bratrovi.

Proto pro mne nebylo žádným překvapením, když jsem se jako student konzervatoře připravoval ve třídě prof. Julišové a, tehdy hostující, Američanky Lindy Lindstromové na SJZ, že pověstné nároky a pečlivost pedagogů se od dob studia mé maminky nezměnily. Na vlastní kůži jsem poznal, co je to trénink plusquamperfekta, co je to umět napsat dobrou esej a jak se orientovat ve frázových slovesech. V té době jsem jako student herectví nejen navázal dobré vztahy se svými pedagožkami, ale nesmírně jsem oceňoval i jejich zájem o mou uměleckou činnost.

V dobách mého muzikálového působení mne prof. Julišová i Lindstromová podporovaly, navštěvovaly má představení a se zájmem reagovaly na pořady, které jsem tehdy moderoval pro Českou televizi. Tehdy jsme si s mladší spolužačkou Luckou Vondráčkovou často krátili dlouhou chvíli při pauzách během natáčení v televizi tím, že jsme si scénáře popisovali frázemi z přípravy na státní zkoušku. Když pak u mé státní zkoušky seděl Iván Gutiérrez, kterého jsem znal i jako výkonného umělce, bylo to pro mne jakýmsi znamením, že tato škola je opravdu plná osobností a vnímá i náš „umělecký“ svět.

Od druhého ročníku pražské Konzervatoře jsem začal studovat španělštinu v nejlepším kurzu, na který jsem kdy chodil. PhDr. Alena Dekanová dokázala nejen vytvořit nesmírně příjemnou atmosféru, ale nedala také nikomu pocítit selhání a všechny dokázala otevřít pro spolupráci. Sám se ve své pedagogické a terapeutické činnosti často řídím zkušenostmi, které jsem díky této škole prožil a které se pozitivně odrazily na mém životě.

Z dalších pedagogů, kteří mne oslovili a na které rád vzpomínám, bych určitě jmenoval i dr. Kouklíkovou a dr. Fenclovou.

Přeji této škole mnoho let působení, mnoho stejně šťastných studentů, jako jsem byl já, a přeji si, vzhledem k současné disharmonii v kvalitě osnov a pedagogů jazykových institucí, aby byla Státní jazyková škola stále pilířem a autoritou v jazykové přípravě lidí různého věku a profesí.

Mnoho štěstí, respektu a vytrvalosti všem pedagogům, vážím si jejich činnosti.

PhDr. Daniel Tůma, pedagogický poradce a terapeut, režisér dabingu TV Nova, TV Barrandov a České televize

Díky za trpělivost

Na SJŠ už chodím 6 let. Přihlásil jsem se na doporučení své kolegyně z Fakulty tělesné výchovy a sportu UK v Praze. Anglický jazyk potřebuji ke svému povolání fotbalového manažera a spolumajitele sportovního velkoobchodu a agentury zastupující profesionální sportovce.

Chtěl bych vaší škole poděkovat za trpělivost učitelů se studenty mého typu. Vím, že vzhledem k mé neochotě systematicky a tvrdě se připravovat doma tolerují moje pomalejší pokroky, které jsou ale z mého hlediska důležité. Ve vaší škole jsem spokojený, líbí se mi kvalita výuky a profesionalita učitelů, vyhovuje mi i volný přístup k uzavírání různých stupňů studia až po státní zkoušky, finanční podmínky

jsou podle mne dostupné širokému spektru studentů. Osobně jsem se dostal do fáze, kdy se slušně domluvíme o všem ze svého oboru, ale je mi jasné, že je přede mnou ještě hodně práce.

Závěrem Vám chci popřát co nejvíce studentů do dalších let a doufám, že budete ještě dlouho fungovat alespoň na stávající úrovni. Ještě jednou děkuji, přeji hodně štěstí a chodím k Vám rád.

PaedDr. Jiří Stejskal, manažer FIFA

Více jazyků, více možností

Můj dlouholetý ambivalentní vztah k německému jazyku se rázem proměnil ve chvíli, kdy jsem tento poměrně komplikovaný jazyk ovládl na potřebné úrovni, a díky tomu se mi otevřely široké studijní, badatelské a kariérní možnosti v německy hovořícím světě. Na univerzitách v Německu jsem strávil dva semestry a nadále udržuji kontakty s německým a rakouským akademickým prostředím i se zahraničními odborníky na německé dějiny a současnost. K tomuto „průlom“ přispěly i kurzy němčiny v tehdejší Jazykové škole hlavního města Prahy, které byly na velmi dobré úrovni, a mně osobně dokonce vyhovovaly více než kurzy v Goethe Institutu.

Přese všechno, co mi bylo díky znalosti němčiny umožněno, nelze zpochybnit primát angličtiny. Více jazyků ovšem znamená více možností.

PhDr. Václav Šmidrkal, germanista

Není důvod školu měnit

Cizí jazyky mne celý život živily, ať už v zaměstnání stewardky, asistentky na obchodním oddělení kubánského velvyslanectví, asistentky libyjského velvyslance nebo asistentky německého vedení společnosti ŠkoFIN, a to z velké části díky studiu jazyků na SJŠ.

Profesory si bohužel všechny nepamatuji, ale studovala jsem zde angličtinu, španělštinu, němčinu, arabštinu a japonštinu, ve které stále pokračuji.

Proč vlastně celý život navštěvuji jednu a tutéž jazykovou školu? Před sametovou revolucí to byla skutečně jediná jazyková škola na vysoké úrovni, s výbornými profesory a cenově velmi výhodná. Po revoluci je dobrých jazykových škol sice více, ale SJŠ si stále drží výbornou úroveň, je tu výuka různých jazyků tak říkajíc pod jednou střechou, zůstali i výborní profesori a přibýlo mnoho rodilých mluvčích; a školné je stále cenově výhodné. Takže není žádný důvod školu měnit.

Marie Žižková

„Udržovací“ kurz japonštiny

Pokud mě paměť neklame, kurz japonského jazyka vedený paní doktorkou Vlastou Winkelhöferovou jsem v tehdy ještě Státní jazykové škole navštěvoval v letech 1983–1988. Chtěl jsem si tak po návratu ze základní vojenské služby a nástupu do prvního zaměstnání udržet a rozvinout znalosti, které jsem získal během vysokoškolského

studia a následného studijního pobytu v Japonsku. Netušil jsem, že v rámci tohoto tzv. udržovacího kurzu, jak jsme mu neformálně říkali, získám vedle nových znalostí také řadu dlouhodobých přátel, z nichž s některými se dodnes pravidelně setkávám. Výuka na hodinách měla spíše neformální charakter – poslouchali jsme magnetofonové pásky, na kterých hovořili rodilí mluvčí, četli namnožené stránky z beletrie i divadelních her, články z novin a časopisů. Dodnes si vzpomínám, jak jsme se například trápili nad četbou japonského překladu libreta Prodané nevěsty. Hodně jsme si také povídali o samotném Japonsku, jeho literatuře, kultuře a dějinách. Na tyto debaty jsme často po skončení výuky navázali při tzv. frejích, tedy přátelských posezeních nad sklenkou svařeného vína v některé z příjemných vináren v okolí jazykové školy, kam s námi nejednou zavítala také paní doktorka Winkelhöferová.

S paní doktorkou Winkelhöferovou jsem se znovu setkal začátkem 90. let na československém velvyslanectví v Tokiu, kde ona doprovázela manžela, který v Japonsku působil jako velvyslanec, a já pracoval několik let jako tiskový tajemník. Ochotně mi pomáhala, kdykoliv jsem se na ni obrátil s dotazy ohledně japonštiny nebo japonské kultury či reálií. Jednalo se vlastně svým způsobem o pokračování výuky, která započala již v jazykové škole.

Po mnohaletém pobytu v Japonsku se dnes již věnuji japonskému jazyku jen jako koníčku, především v podobě překladů japonské beletrie. Na léta strávená v jazykové škole dodnes velmi rád vzpomínám.

JUDr. Jan Levora

Seniorovo „velmi pozdní odpoledne“ v jazykové škole

Když mně bylo 57, přihlásil jsem se v jazykové škole (tehdy ještě na Národní třídě) do kurzu švédštiny. Pracoval jsem v té době ve významné švédské firmě, a i když jsem švédštinu prakticky nepotřeboval, byl mi tento jazyk blízký. Samozřejmě mne zajímalo, zda a jak tento jazyk ovládnou i ve svém pokročilém věku. V mládí jsem se učil cizí jazyky s chutí, a proto bez větších problémů. V kurzu jsem si dokázal, že se ještě učit umím, ale jako zamlada to už pochopitelně nebylo.

Po sedmdesátce jsem se rozhodl si své znalosti švédštiny oživit, opět ve večerním kurzu jazykové školy ve Školské, kam chodím dodnes. Nyní jde o ještě větší výzvu, o větší boj s pamětí. Teď pro mne platí stará čínská moudrost, že cesta je důležitější než její cíl. Snažit se držet krok s mladými spolužáky, v klidu a bez ambicí najít uspokojení z poznání něčeho nového. I díky výborné a trpělivé profesorce se může člověk ve školní lavici cítit jako zamlada a to je pro seniora „přidaná hodnota“, kterou lze v jazykové škole ve Školské získat.

Karel Strugala (75)

Otevřené dveře a okna

Celý život se učím jazyky. Odmalička jsem v sobě měla touhu proniknout za plentu nesrozumitelnosti cizí hatmatilky. Když mi bylo kolem dvaceti let, definitivně jsem si vybrala anglický jazyk, který jsem považovala za základní a nevyhnutelnou znalost pro každého Evropana. Ostatní jazyky mám ráda, avšak sebekriticky jsem pochopila,

že bez nadání a dobré paměti jich nemohu zvládnout víc najednou. Zapsala jsem se tehdy ještě na jedinou oficiální večerní jazykovou školu v Praze a začala studovat s obrovským zápalem. Teprve časem, čím hlouběji jsem se dostávala, tím bylo jasnější, že za každou dobytou metou je další a těžší meta. Ze školy jsem v devadesátých letech odešla a zkusila soukromé školy, kde učili rodilí mluvčí. Po této etapě jsem se opět vrátila a nechci ani počítat léta, po která sem docházím. Pochopila jsem, že pokud se chci dostat dál, potřebuji kontinuální, navazující studium, které poskytuje právě tahle škola. Ve svém povolání výtvarníka cizí jazyk v podstatě nepotřebuji, ale potřebuji ho jako člověk. Potřebuji být v kontaktu s cizinci, i když jsem nikdy nežila v cizině dlouhodobě. Nechávám si otevřené dveře a okna, abych se mohla cítit svobodně.

Zuzana Štanclová

Kurz na přání

V němčině jsem se na této škole zdokonaloval dva roky. Chodil jsem do přípravného kurzu, který byl zakončen mezinárodní zkouškou ZMP (na úrovni C1). Sešla se dobrá parta v kurzu, vždy jsem se těšil na další týden. Hodina nejen rychle utekla, ale byla zábavná a hlavně všichni měli zájem o německý jazyk, byli na podobné úrovni, nikdo nikoho nebrzdil, naopak jsme se od sebe všichni mohli učit navzájem. Bylo to pro mě celkově obrovským přínosem. K závěrečné zkoušce jsem byl dobře připravený, zvládl jsem ji na dvojku. Hodně mi pomohlo, že jsem si ji mohl vyzkoušet už během přípravného kurzu nanečisto, to mě pak uklidnilo a v den zkoušky jsem nebyl tolik nervózní. Němčina mě neustále baví, využiji ji ale také v pracovním životě, protože pracuji v cestovním ruchu. Každého rodilého Němce potěší, když slyší cizince, který mluví jeho rodnou řečí a náležitě to ocení. A toto je pak potěšením pro obě strany. Výuka německého jazyka na Jazykové škole hlavního města Prahy má velmi vysokou úroveň. Učitelé jsou naprosto profesionální, zkušení lektori, kteří vedou hodiny zábavně, a zároveň má člověk šanci dozvědět se nové věci a hodně naučit. Navíc je zde neustále kladen důraz na to, co posluchači od kurzu opravdu chtějí, jestli více gramatiky nebo mluvení, a tak se vždy program kurzu uzpůsobil našim potřebám a přáním.

Martin Jaďuď

Výborná investice

Když jsem se v roce 1998 zapsala na pomaturitní studium, neuměla jsem francouzsky kromě pozdravu a jednoho sprostého slova nic. Přestože jsem se na gymnáziu učila němčinu a angličtinu a moje výsledky byly spíše podprůměrné, přála jsem si začít studovat další jazyk, a to konkrétně francouzštinu. Jak se ukázalo později, byla to správná volba. Na pomaturitní studium vzpomínám velmi ráda. Bylo v podstatě nemožné nedělat pokroky. Čtyři hodiny výuky denně a pak domácí příprava na další den. Od pondělí do čtvrtka. A díky pátkům, které patřily druhému jazyku, se zlepšila i moje angličtina. Už po roce jsem byla schopná se francouzsky domluvit. Měli jsme několik lektorů, a tak nikdy nedošlo k tomu, že bychom se v hodinách nudili. Na pomaturitním studiu se mi líbilo tolik, že když se mi nepodařilo složit přijímací zkoušky na HAMU, rozhodla jsem se strávit na jazykové škole další rok.

Tentokrát už v kurzu vyšší jazykové úrovně. Po tomto roce jsem úspěšně složila státní jazykovou zkoušku základní. Další rok jsem pomaturitním studiem strávila nemohla, ale navštěvovala jsem pravidelně odpolední kurzy. Postupně se mi podařilo složit z francouzského jazyka státní jazykovou zkoušku všeobecnou a tlumočnickou. V současné době sama vyučuji francouzštinu a angličtinu a moje práce mě těší. A za to všechno vděčím báječným pedagogům jazykové školy ve Školské ulici. Toto je konečně výborná příležitost, jak jim všem poděkovat.

Kristýna Krejčová

Smysluplná mozaika

Jazyky jsem studovala od školních let, ale teprve na Státní jazykové škole jsem pod vynikajícím vedením dokázala poskládat střípky svých vědomostí do smysluplné mozaiky a složit státní jazykovou zkoušku. Státnice ze španělštiny dala směr mému povolání v době, kdy jsem ve svém původním pokračovat nemohla. Přinesla mi zajímavou práci, otevřela nové obzory a dala mnoho dobrých přátel po celém světě. Ani pak jsem ale jazykovou školu zcela neopustila. Vrátila jsem se do jejích lavic ještě několikrát a vždycky mi pomohla.

Nejprve to bylo kvůli portugalskému, později jsem si chtěla doplnit své znalosti angličtiny a nakonec mě ke studiu donutila neznalost francouzského jazyka. Sotva jsem nastoupila jako španělská překladatelka a tlumočnice, našla jsem na stole hromádku francouzsky psaných textů s požadavkem překladu do španělštiny. Můj argument, že jsem byla přijata pouze na jazyk španělský, neobstál a mně nezbývalo nic jiného, než se ještě týž den zapsat do intenzivního kurzu francouzštiny na Státní jazykové škole.

Výuka měla opět vynikající úroveň. Postupovali jsme kupředu milovými kroky, až se mi občas stávalo, že jsem nevěděla, jestli se vyjadřuji francouzsky, portugalsky či španělsky. Se zařatými zuby jsem ale vydržela, dokud pro mě nebyl francouzský text alespoň trochu srozumitelný. Nic jiného mi tehdy nezbývalo. Nicméně to byly moje poslední nezapomenutelné zážitky na půdě jazykové školy.

Na svoji oblíbenou instituci ale nezapomínám, sleduji její činnost, těší mě její úspěchy a ráda ji doporučuji svým přátelům a známým.

**Jana Tothová, překladatelka a tlumočnice,
dlouholetá pracovnice Velvyslanectví Španělského království v Praze**

Výhra v Benron taikai

Do jazykové školy jsem docházel téměř deset let hlavně na kurzy japonštiny, které v té době vyučovala naše přední japanistka a velká kapacita v oboru moderní japonské literatury dr. Winkelhöferová. Psala se osmdesátá léta, já byl gymnazista a vysokoškolák a „jazykovka“ byla oázou klidu a rozumu. V naší za všech okolností elegantní vyučující jsme navíc měli člověka s obrovským rozhledem (a v té době tak potřebným nadhledem). Kurzy byly tak kvalitní, že na ně docházeli i tehdejší studenti japanologie z Filozofické fakulty UK.

S odstupem času mi nejvíc utkvělo v hlavě, jak výborných výsledků studenti

dosahovali se zcela základními pomůckami, jakými byla tabule, křída a maximálně kazetový magnetofon. Pracovali jsme s nekvalitními xeroxovými kopiemi anglických učebnic, česko-japonské či japonsko-české slovníky neexistovaly. Jediný způsob, jak získat vytoužený Nelsonův slovník japonských znaků, který se prodával v jediném obchodě v Praze a stál běžný měsíční plat, bylo vyhrát soutěž v japonském ústním projevu, tzv. benron taikai, což se mi nějakým zázrakem poštěstilo v den následující po mém maturitním plese.

Jsem proto velice skeptický ke všem dnešním metodám používajícím hlavně audio a video nahrávky, animované postavičky, různé hry, pop music a tak dále. S plným přesvědčením tvrdím, že žádné zázračné metody neexistují a naopak často kradou čas; bezpečné zvládnutí cizího jazyka na pracovní úrovni vyžaduje píli a hlavně systematický výklad gramatiky a lexika od výborného učitele v mateřském jazyce. A na ty učitele jsme v naší pražské jazykové škole měli obrovské štěstí.

Květoslav Krejčí

A až odrostou vnoučata...

Jazykovku ve Školské jsem si vybrala nejen kvůli její výborné pověsti, ale i pro mne velmi výhodné poloze v centru Prahy. Němčinu v práci nepotřebuji, ale chtěla jsem se zdokonalit hlavně kvůli svým známým v Německu, se kterými se přátelím už 35 let. Možnost poznat jejich rodiny, začlenit se do běžného života, poznat jinou mentalitu a zjistit, že i oni mají podobné starosti a radosti jako my, to bylo pro mne velkým přínosem a také motivací stále se v němčině zlepšovat. Jezdím do Německa ráda, měla jsem asi štěstí na lidi, které jsem tam potkávala.

Na Jazykovou školu hlavního města Prahy ve Školské ráda vzpomínám. Na spolužáky a hlavně na profesně výborné vyučující. Hodiny byly vždy zajímavé, informace podávané v souvislostech. Naše učitelka z nás dokázala nenápadně a zábavnou formou vydolovat maximum. Byla jsem překvapena, že i ve věku, kdy vše zapomínám, jsem se dovedla maximálně soustředit na výuku a posléze i úspěšně složit zkoušku.

Na studování není nikdy pozdě. Kdo ví, možná, že až odrostou vnoučata a bude více času, pustím se do studia dalšího jazyka, třeba angličtiny.

Jaroslava Šorfová

Dvojnásobný člověk

Kolik jazyků znáš, tolikrát jsi člověkem. Pakliže toto tvrzení platí, jsem díky Státní jazykové škole v Praze člověkem nejméně dvojnásobným. Má povaha Blížence by tomu ostatně odpovídala. Ale zpět k pomaturitnímu studiu: když se po střední škole člověk rozhlíží, kam dál, má poměrně hodně možností. Tedy minimálně v roce 1999 to tak bylo. Státní jazyková škola ve Školské ulici se bez nadsázky stala mým odrazovým můstkem do dospělého života. Teprve pod vedením dr. Očenáškové jsem se naučil anglicky, jakkoli jsem jazyk mnoho let předtím různě intenzivně studoval. Po absolvování jednoletého denního studia angličtiny a francouzštiny jsem – jazykově vybaven – pokračoval na Karlovu univerzitu a odtud na studia do Švédska a později

také do Finska. Ani v jednom případě jsem se bez znalosti hlavního světového jazyka neobešel. Při volbě povolání jsou jazykové kompetence klíčové, ne-li určující. Ať už tedy čerstvý maturant či maturantka míří do zaměstnání nebo do dalšího studia, měl/a by se nejprve zamyslet, kolikrát je vlastně člověkem. Dnes mohu spokojeně potvrdit, že mně to pomohlo. Vzpomínám a děkuji.

Mgr. Tomáš Bouška, tiskový mluvčí MŠMT

Moje oblíbená jazyková škola

V době mateřské dovolené jsem dospěla k závěru, že kromě péče o děti je skoro nutností zabývat se také něčím jiným, co s péčí o domácnost pokud možno nesouvisí.

Studium cizích jazyků mně připadlo jako dobrý nápad. Krásně jsem si odpočinula od rodiny, zopakovala jsem si němčinu z gymnázia a vysoké školy, pohovořila se zajímavými lidmi a dověděla jsem se spoustu informací z různých oborů.

Moc ráda vzpomínám na pana Antonína Čepelu, do jeho kurzu jsme chodili skoro jako na návštěvu k dobrému známému. Zaskočilo mě, když nám jednoho dne sdělil, že odchází do důchodu a příští rok budeme mít někoho jiného. Proto jsem se pokusila o složení tzv. „malé státnice“, i když moje příprava na tuto zkoušku sestávala pouze z návštěv tříhodinového kurzu, z kterého jsem stihala sotva 2 hodiny. Chtěla jsem do školy přestat chodit s tím, že bez pana Čepely a lidí z jeho kurzu to už nebude ono.

U zkoušky jsem měla trému, ústní jsem neudělala, ale přesvědčili mne, že pokračovat v němčině má smysl. Další rok jsem bez problému zvládla mezinárodní zkoušku Zertifikat Deutsch a i díky dalším výborným učitelům ve studiu pokračuji. Zkusila jsem i novinku s dopisováním přes internet, tzv. „Tandem-Lernen“. Ve škole se mi líbí a o kvalitě pedagogů na germánském oddělení vůbec nepochybuji. Přála bych jim k 90. výročí založení školy stálou motivaci k práci v podobě spokojených studentů.

Mgr. Iva Farová

Španělština se mi až nečekaně hodila

Na střední škole byla naše třída rozdělena na francouzskou a španělskou polovinu. Já jsem byl zařazen do francouzské. Od té doby francouzština mizí a kombinace angličtina a španělština se mi dnes zdá nejlepší.

V polovině devadesátých let jsem proto pojal úmysl nahlédnout do španělštiny a v letech 1995–2005 jsem se pomalu prokousával tímto jazykem v SJŠ. Pomalu proto, že jsem měl kvůli svým pracovním povinnostem a cestám výpadky, a tudíž mezery ve výuce. A taky nejsem žádný pečlivý student. Dávám přednost českým vyučujícím a mám zde své oblíbené učitele, kteří na mě měli podstatný vliv.

Nakonec jsem v jazykové škole absolvoval i přípravný kurz na DELE-Nivel Intermedio a složil zkoušku v Cervantesově institutu. Vzpomínám si, že nejvíc mi zamotala hlavu volba odpovědi mezi ternero, ternera a hámster (tele, telecí a křeček – ten zrovna ve španělštině moc španělský není).

V roce 2003 mi kalendář dopřál možnost jet na plných pět týdnů do Salamanky, na letní kurz Colegia Delibes. Od té doby s oblibou listuji španělskou středoškolskou učebnicí dějepisu.

Mám to štěstí, že pracovně občas jezdím do Španělska, podařilo se i Buenos Aires, Montevideo a Puerto Rico; cestuji také s pěveckým sborem, což je můj koníček, nebo na dovolenou. Naposledy s americko-čínskou partou přátel do listopadové Andalusie v roce 2008. To jsem opravdu ocenil všestrannost kombinace svých oblíbených jazyků.

V březnu 2008 mě rozesmálo, že jsem se na zastávkách autobusu z Los Angeles do Hollywoodu anglicky nedomluvil, zato španělsky hravě. O Miami na Floridě v tomto směru nemusím zdůrazňovat nic. Za dvacet let občasných cest do USA vidím značný posun ve dvojjazyčnosti, o New Yorku nemluvě.

Ing. Bohumil Antony, tajemník orchestru České filharmonie

Už jen se tam vypravit

Svůj život si již bez kurzů v jazykové škole ve Školské nedovedu představit. Je to pro mne společenská událost, jsem v úplně jiném prostředí mezi zajímavými lidmi, kde se odreaguji od starostí všedních dnů a zároveň se něčemu přiučím. Začínala jsem angličtinou v roce 1992, tehdy ještě ve škole na Národní třídě, v roce 2003 jsem k ní přidala i němčinu a díky ní poznala dvě úžasné kantorky této školy – paní Lenku Jaucovou a paní Editu Hebinckovou. Němčina pro někoho třeba není tak populární jako jiné jazyky, ale díky dvěma výše zmiňovaným dámám je všechno jinak. V kurzech vládne velmi příjemná atmosféra, zažíváme legraci při různých vyprávěních o tom, co jsme kdo zažili, čteme zajímavé články, posloucháme nahrávky, poslech procvičujeme i při sledování dokumentů o Německu a potom jde i ta nejtěžší gramatika hned všem lépe. Pracujeme s hranými filmy, konverzaci nebo gramatiku procvičujeme i při poslouchání moderní a klasické německé či rakouské hudby. Občas zajdeme i do počítačové učebny, abychom drželi krok s dobou, čteme zprávy či zkusíme interaktivní cvičení. Paní Hebincková navíc pravidelně pořádá zájezdy do Německa, ať už jsou to vánoční trhy či návštěva historických měst. A právě láska k profesi, radost a nadšení, které z obou dam vyzařují, jsou pro mě velikou motivací. Velmi příjemnou a lidskou formou umějí předávat své znalosti dál. V prvních letech jsem v kurzech získala pevné základy, na kterých stavím dodnes. Paní Hebincková, ke které chodím nyní, zase dokáže svou energií nesmírně povzbudit a dodat chuť do dalšího učení.

Hlavně díky oběma dámám pokračuji v němčině již sedmý rok. Sice ji nepotřebuji v zaměstnání, ale již jsem své skromné základy použila například při cestování, při návštěvě obchodních partnerů či jen při překladu návodu k použití. Také jsem se díky kurzům němčiny dozvěděla mnohé o životě našich sousedů. Už jen se tam vypravit a podívat se alespoň na některá z míst, o kterých jsme v kurzech hovořili. Moc mě to láká.

Jana Janoušková

Vše dopadne tak, jak má

Rozhodla jsem se jednoho zimního rána, kdy po několika měsících samostudia, které začalo původně přípravou na „výlet do Španěl“, dát rád svému chaotickému snažení.

Vidím to jako dnes: nejspíš vstupuji do budovy, hledám zápisovou kancelář, váhám, nejsem si jista svým rozhodnutím. Ptám se, zda není unáhlené, zda budu schopna se třemi dětmi, které na mě právě teď čekají doma, pravidelně někam docházet, zda to budu vůbec stíhat, zda můj mozek bude stíhat, zda ti lidé, kteří jsou zcela jistě už někde daleko přede mnou, mě přijmou mezi sebe, zda paní lektorka bude sympatická, zda... A tak tam stojím a dnes vím, že kdyby v tu chvíli do kanceláře nevstoupila charismatická dáma, paní Alena, která se na mě mile usmála a která řekla: „A nechcete chodit do mého kursu? Mám začátečníky,“ možná bych ten „krok“ nikdy neudělala a nemohla této dámě po letech říci, že jí vděčím za „dobré a pevné základy“, na kterých jsem stavěla, když jsem přestoupila do vyšších ročníků k paní Heleně, úžasné lektorce, jež překypovala energií a vitalitou, kterou nabíjela zemdlivající studenty chycené do labyrintu subjektivů a časových sousledností. Bez jejího humoru, který odlehčil každou situaci, bez jejího snažení a povzbuzování by možná mnozí, stejně jako já, z tohoto labyrintu nenašli cestu k dalšímu pomyslnému stupínku, státníci, a neocitli by se v přípravném kurzu, který měl dovést naši skupinku „troufalých“ k cíli. Zde na mladou divenku Katku čekal přetěžký úkol. Pracovala s námi svědomitě a rozdávala ze sebe maximum, neboť věděla, že musíme zvládnout sloh, gramatiku, porozumění čtenému i poslech. Věděla, že musí „rozmluvit ostýchavé“ a vydolovat z nich i to, co tam není, jako tomu bylo v mém případě, nebo to, co je pod povrchem a čeká na prolomení hranice, která dělí plynulou konverzaci od základní komunikativnosti, jako tomu bylo u druhých. Jí patří můj osobní dík, bez ní bych státnice určitě neudělala a bez ní bych nenašla odvalu podat přihlášku na FF UK – obor španělština, který jsem i díky svému „triu“ dam úspěšně absolvovala.

Dnes mohu s jistotou tvrdit, že kvalitní jazyková škola se pozná nejen podle její „historie“, vzdělávacího jazykového programu, který si za cíl dává to a to, ale i podle historie řekněme „lidské“, podle řady profesionálních lektorů, kteří nepřestávají být i přes svou náročnou a vyčerpávající práci „lidští“ ve svém snažení a kteří tvoří opravdového, živého ducha školy. Nemohu například zapomenout na den, kdy jedu „devítkou“ ze Žižkova na ústní závěrečnou zkoušku a jsem tak rozrušená, nervózní a roztěkaná při označování jízdenky, že nezvládám prudkou a trhanou jízdu řidiče a v zatáčce padám na zem. Lidé mi pomáhají vstát, ptají se, zda se mi něco nestalo, a já jen vnímám tu tragikomickou situaci, špinavé oblečení, bolavé koleno a odřenou ruku vítězně svírající označenou jízdenku. A ten lístek držím křečovitě v ruce i ve chvíli, kdy mi paní profesorka otvírá dveře do zkušební místnosti, vidí můj nešťastný výraz v obličeji a tím „nejlidštějším“ hlasem pronese: „Animate, no pasa nada!“ a já vím, že už je dobře, že vše dopadne tak, jak má, že jsem dobře připravená a že mám jen splatit svým výkonem úsilí, které do mě bylo vloženo. A já se snažím pro sebe, pro ně a pro všechny, kteří mi věřili...

Ten lístek mám schovaný dodnes.

PhDr. Blanka Mráčková

Hobby, se kterým nechci přestat

Bylo mi líto zapomenout jazyk, který jsem se s přestávkami učil od základní až po vysokou školu. Navíc můj tehdejší zaměstnavatel znalost němčiny vyžadoval. Do

kurzu jsem nastoupil se smíšenými pocity. Příliš jsem se na pravidelné chození do kurzu netěšil, ale bral jsem to jako určitou nutnost, kterou pro sebe potřebuji. Brzy mě ale kurz bavil čím dál víc a na hodiny jsem se už těšil. Líbilo se mi, že vyučování není vůbec jednotvárné a nudné, jak to často bývalo během mé povinné školní docházky. Líbil se mi i přístup a zaujetí naší paní profesorky, které mě, a myslím i ostatní studenty, motivovalo a podněcovalo k větší aktivitě. Po čtyřletém kurzu jsem se přihlásil na mezinárodní zkoušku Zertifikat Deutsch, kterou se mi podařilo složit. Do kurzů německého jazyka na SJS chodím stále, i když již němčinu ve svém zaměstnání přímo nepotřebuji. Ale stále mě velmi baví chodit na každou hodinu a alespoň si získané znalosti udržovat. Učení němčiny se pro mě stalo do jisté míry hobby, se kterým zatím nechci přestat.

Jan Bořkovec

Vzpomínky na léta studia srbochorvatštiny

Po mnoho let jsem měl k regionu Evropy, kde se dalo domluvit touto řečí, velmi vřelý vztah, ale do kurzu srbochorvatštiny jsem mohl začít chodit až na začátku devadesátých let na tehdy prestižní Státní jazykovou školu na Národní třídě v Praze. A zde jsem také poznal paní profesorku Hanu Stehlíkovou. Od začátku jsme byli v kurzu velmi dobrá parta nadšenců. Po hodinách jsme dost často vyráželi do různých hostinců, kde jsme si vzájemně sdělovali novinky z teritoria našeho zájmu. Bohužel, čas rozpadu Jugoslávie se přibližoval a do jisté míry to začalo ovlivňovat i naše hodiny. Pamatuji si, že jsme měli jednou jako hosta zástupce československé ambasády v Jugoslávii, který nám tvrdil, že k žádnému rozpadu Jugoslávie nedojde, že nic takového není na obzoru. Za pár dní nato byl ale vývoj zcela opačný. Vystoupení Slovinska z federace se rozhodlo v referendu, a všichni tedy věděli, kdy onen den D nastane. Když nastal, nečekaně se ke Slovinsku připojilo i Chorvatsko. To byl pro všechny dost velký šok; do poslední chvíle Chorvati tvrdili, že chtějí federaci, a najednou toto. Hodiny srbochorvatštiny byly velmi poutavě přednášeny, gramatika byla velmi dobře vysvětlována a následně procvičována. Dnes si zpětně velmi cením, že jsme se vlastně na těchto hodinách naučili rozumět třem jazykům – srbštině, chorvatštině a bosensštině a v rámci chorvatštiny se orientujeme i v jejích rozkolísaných variantách. Na hodiny si paní profesorka připravovala zajímavé situační rozhovory, kdy jsme si nejen procvičovali naučené, ale dozvídali jsme se také mnohé o kultuře národů mluvících touto řečí. Naučili jsme číst tento jazyk jak v cyrilici, tak i v latince. Hodiny byly veselé a strašně rychle vždy utekly. Čas to byl krásný a vždy na toto období svého života budu rád vzpomínat. Jsem velmi hrdý i na náš studijní kroužek v tom smyslu, že přestože jsme každý měli citový vztah k jiné části tehdejší Jugoslávie, minimálně jsme podlehli nacionalistickým vášním, které bohužel postihly samotnou Jugoslávii v masovém měřítku. Myslím si, že to bylo také velkou zásluhou naší paní profesorky, která nás tolik stmelovala a dávala nám k dispozici své znalosti nejen z oblasti jazyka, ale i z oblasti tamní historie a dalších souvislostí. Se svými bývalými spolužáky se scházím dodnes, díky studiu srbochorvatštiny jsem získal nové celoživotní kamarády, které bych možná jinak ani nepotkal.

Ing. Lucian Papazian

Vážít si názorů toho druhého

Všechno to vlastně začalo státní jazykovou zkouškou všeobecnou z němčiny v roce 1982. Mou práci náhodou dostal do ruky pan profesor Hutar a vzkázal mi, zda bych nechtěl navštěvovat jeho kurz pro překladatele.

A tak jsme se týden co týden setkávali na vyučování, já ve školní lavici a pan profesor Hutar u tabule. Rozhovory na nejrůznější témata, ke kterým v rámci výuky docházelo, vedly k tomu, že jsme spolu stále častěji trávili čas i po vyučování, ba občas jsme si zašli i na sklenici piva. Přitom jsme se poznávali stále více, dovedli jsme si vážít názorů toho druhého na různé aspekty všedního života, přičemž jsme se zpravidla vyhýbali politice. Při těchto debatách se odhalila obrovská šíře vědění a zájmů pana profesora. Dozvěděl jsem se tehdy také, že pan profesor je nadšený turista, který miluje především pěší pochody. Když jsem mu sdělil, že mám v jižních Čechách u Českého Krumlova chatu, a nabídl mu, aby se s jižními Čechami blíže seznámil, byl nadšen a skutečně procestoval při nejbližší příležitosti sám mnoho míst na Šumavě, zejména těch odlehlých. A o to větší byla jeho radost, když na svých cestách potkával i různé původní německé obyvatele, kteří hovořili svým zachovalým dialektem. I zde se projevil jeho enormní odborný zájem o německý jazyk.

Po dvouleté návštěvě kurzu jsem státní jazykovou zkoušku překladatelskou složil. S panem profesorem Hutarem jsme se příležitostně setkávali i nadále, abychom si navzájem popovídali a podnikli společné krátké výlety. Byl to vynikající učitel.

Walter Piverka

Láska k nizozemštině je nakažlivá

Rozhlížel jsem se po méně frekventovaných jazycích, abych si rozšířil své znalosti a doplnil prázdné místo v životopisu.

Jazyk podle mne není jen prostředkem komunikace, ale i zrcadlem etnika, které tím jazykem mluví. V mém případě to byla láska na první poslech a krása té malé nízké země mne v mém rozhodnutí jen utvrdila. V Praze se v té době nabízelo hned několik kurzů nizozemštiny. Jazyková škola hlavního města Prahy ve mně asi svým názvem vzbudila určitý pocit jistoty. Nejistě jsem se naopak cítil na první hodině, kde jsem byl nejmladším studentem. Všichni ostatní již měli ono příznačné chrochtání plně pod kontrolou a já se ve zvucích linoucích se kolem sebe ztrácel. Netrvalo však dlouho a shovívavá ruka naší profesorky Jany Červenkové mne vedla tím správným směrem. Občas jsem ještě klopýtl, ale to už jsme byli všichni jedna parta. Jak se říká, co vás nezabije, to vás posílí, a navíc když na vás dává pozor převtělení Mirka Dušina. Během hodin jsme se častokrát přenesli přes hranice naší země a zakusili pravou nizozemskou atmosféru. Ať to bylo při zpívání koled na Mikuláše, nebo při ochutnávce dobrot dovezených až ze země zaslíbené. Později se ukázalo, že nadšení naší profesorky je nakažlivé, a z mé lásky k nizozemštině a k Nizozemsku se stala, jak to říct slušně, asi posedlost. Podal jsem si přihlášku na Univerzitu Karlovu. Rozhodnutí bylo pro mé okolí šilené (vystudoval jsem totiž průmyslovku) a pro paní profesorku úsměvné. Pak pochopila, že to myslím opravdu vážně. Už ani nevím, kdo z nás musel víc zatnout zuby. Já bojoval s tím, co neumím, a paní profesorka s tím, co

bych měl umět. Po dva měsíce mě zásobovala literaturou, radami a moudry. Věnovala mi svůj volný čas, a co hlavně – neztrácela naději. Když mě na nederlandistiku přijali, oddechli jsme si oba dva. Ještě dneska se někdy pousměji, když si vzpomenu na hodiny v jazykové škole. I když šlo jen o kurz, dal mi mnohem víc, než jsem čekal. Přátelství, záliby, směr do života a především pocit, že ne každá úchylka je špatná, když je pod odborným a profesionálním dohledem.

Miroslav Pavel

Jazyková škola dokonale zformuje mladého muže

Na Státní jazykovou školu v Praze 1 mne přihlásil otec v roce 1988, na doporučení rodinného přítele pracujícího v Koospolu: „Španělština má budoucnost a moc lidí ji u nás neumí,“ říkal tehdy. Mně bylo čtrnáct let a v kurzech španělštiny dr. Adamuse v ZŠ Na Smetance jsem byl jednoznačně nejmladší. Učení mne moc nebavilo; ani staré učebnice, pojednávající o sklizni cukrové třtiny pilnou rukou kubánských soudruhů, plné vždy ne zcela praktických slovíček. Jedno z prvních, které jsme se učili, byl kalamář – tedy el tintero. To nepřinášelo mé dětské duši dostatečné uspokojení. Nebýt otcova příkazu, že školní rok je zaplacen a ve výuce je tedy třeba pokračovat, nevím, jak by to s mým vztahem k jazykové škole dopadlo. Pamatuji si, že otec se začal učit se mnou, aby zvýšil moji bojovou morálku, nicméně jeho rada, že členy se není třeba učit, se při probírání vyšších úrovní gramatiky ukázala jako poněkud málo předvídatvá.

Další školní rok se pro mne začal v jisté ZŠ nedaleko Parkhotelu v kurzu profesora Bulnese. Jeho oblíbený výrok – „Tengo una abuela.“ – byl v té době velmi populární, stejně jako jeho příběhy se ženami na Kubě i v Čechách. Pamatuji se ještě, že při hodině kouřil cigaretu, a když popel na jejím vršku dosáhl nebezpečné výše, klepal ho vedle houby, ležící v třídním umyvadle.

V dalším školním roce, zřejmě podle pravidla z Básníků, že do nižších pater mohou až třetíci, mi bylo dáno začít navštěvovat budovu hlavní, tedy na Národní třídě vedle Reduty. A zároveň jsem poznal dr. Dekanovou, které jsem už zůstal věrný až do všeobecné státní jazykové zkoušky. Teprve s ní jsem dokonale pronikl do všech tajů španělštiny a dodnes oceňuji její milý, profesionální a vždy tak přívětivý přístup k výuce. Tehdy jsme dokonce utvořili velmi kompaktní žákovské jádro, s nímž jsme potom absolvovali několik společných ročníků. Romanticky vzpomínám na první lásky, které se taktéž rekrutovaly z řad jazyků chtivých spolužáček.

Výuku španělštiny jsem brzy doplnil angličtinou, a když jsem již měl pocit, že po dvanácti letech je třeba s výukou angličtiny přestat, přihlásil jsem se na kurzy němčiny. A tak jsem se ocitl v rukou další velké osobnosti jazykové školy, na kterou nikdy nezapomenu. Nikdo mne nenaučil německy tolik jako dr. Nezdařil. Jeho vyučovací metody jsem později nejednou úspěšně používal, když jsem si při studiu na vysoké škole přivydělával výukou angličtiny. I profesor Nezdařil při hodinách kouřil. Měl však jako správný gentleman přenosný popelníček a před kouřením nám vždy zadal písemný překlad obzvláště složitě věty, aby si mohl cigaretu rádně vychutnat. Jeho „hlášky“, směřované výhradně k žákyním, mi dodnes vyvstávají v živé paměti: „Lindo, drž se mne, jak můžeš; to, co ti dám já, ti žádný mužský

nedá, ostatní budou vždy jen brát,“ nebo „Kdo tohle přeloží, toho dnes pozvu do své porcelánové garsonky – a ty se nesměj, Kamile, tebe se to netýká.“ Dr. Nezdařil nás vybavil i výrazy, které se v žádných učebnicích nenajdou a kterými se i dnes mohou blýsknout ve Frankfurtu nad Mohanem mezi svými německými spolupracovníky. Dr. Nezdařil byl v Osvětímí a na ruce měl vytetované číslo. Přesto na Němce nikdy nezanevřel a dokonce do němčiny překládal Seiferta. Před Vánoce vždy odkudsi vytáhl magnetofon a zpívali jsme celá třída O Tannenbaum. Zpráva o jeho smrti mne tehdy hluboce zasáhla. I když, vlastně to mohlo být docela příjemné: večer přišel do své porcelánové garsonky z jedné ze svých hodin a ráno už se neprobudil. Snad by měl z mé dnešní němčiny radost.

Moje poslední kapitola na Státní jazykové škole se začala psát v roce 2000, kdy po desetiletém studiu němčiny a úspěšně složených státnicích z angličtiny, němčiny a španělštiny jsem najednou na syrsko-jordánské hranici zjistil, že uvedené jazyky včetně ruštiny na syrského policistu neplatí a jedině francouzštinou lze jakž takž dobýt arabský svět. A tak jsem brzy poznal i poslední osobnost SJŠ, na kterou vzpomínám, dr. Hornovou. Její za všech okolností korektní a nevzrušené vystupování mne vždy zaujalo. Když jsme se s ní často dohadovali o některých zapeklitostech francouzské gramatiky, nikdy neztrácela výdrž a odhodlání, které bych já na jejím místě jistě dávno pozbyl. To už jsme ovšem seděli v prostorných třídách ZŠ ve Vodičkově ulici naproti McDonald's.

Zrovna včera jsem se v Madridu procházel po Plaza de España a vzpomínal na své španělštinářské začátky. Za těch patnáct let strávených pod laskavou střechou SJŠ jsem vystřídal spoustu jazyků, spoustu vyučujících. Přestože na mé usilovné žádosti o poskytnutí věrnostní slevy reagovaly úřednice zápisové kanceláře na začátku každého školního roku s nevzrušenou odmítavostí, vzpomínám na tato léta velmi rád. A až můj syn Kryštof dovrší věk čtrnácti let, jistě ho přihlásím do SJŠ na španělštinu. Vždyť jazyková škola tak dokonale zformuje mladého muže!

Ing. Kamil Krakeš, ředitel exportu Radeberger Gruppe, cestovatel, autor cestopisných reportáží

Vzpomínka na referáty o německé hudbě a literatuře

Vzpomínám na jazykovou školu v letech 1962–1965. Vyučovalo se v budově na Národní třídě, později se škola rozšířila o místnosti ZŠ ve Voršilské ulici. Měl jsem to štěstí, že mě učila paní dr. Dagmar Eisnerová, žena s obrovským intelektuálním zázemím a velkolepým kulturním rozhledem. V té době jsem přečetl kompletní dílo Thomase Manna (německy jen nepřeložená díla) a prakticky celého Hermanna Hesseho. V kurzech se paní profesorka snažila seznamovat žáky s německou kulturou. Nešlo to přímo, kvůli plánu výuky, zadávala tedy libovolné referáty a po mně, poněvadž jsme si padli do oka, chtěla referáty o německé hudbě a literatuře. Věděl jsem, že chtěla žáky alespoň trochu s tímto seznámit.

Dnešní pohled na výuku jazyka se hodně změnil. Dříve se i ruština učila na gymnáziích vlastně na klasické literatuře. Nevýhodou byla asi neznalost běžné mluvy, ale zato žáci uměli mluvit a psát i delší pasáže a myslím, že byli lépe připraveni na vysokoškolské studium, které mělo také dobrou úroveň (též díky kvalitním profesorům, v němčině

např. H. Siebenschein, P. Eisner, E. Goldstücker). Dnes je možno se naučit jazyky v mládí pobytem v cizině, ale kulturní povědomí chybí, což je ale problém nejen výuky jazyků.

Přeji naší jazykové škole bohatou a šťastnou budoucnost a německému oddělení tolik žáků, kolik mělo před 50 lety.

MgA. Jiří Portych, dirigent a sbornistr

Otevřené dveře a okna

Celý život se učím jazyky. Odmalička jsem v sobě měla touhu proniknout za plentu nesrozumitelnosti cizí hatmatilky. Když mi bylo kolem dvaceti let, definitivně jsem si vybrala anglický jazyk, který jsem považovala za základní a nevyhnutelnou znalost pro každého Evropana. Ostatní jazyky mám ráda, avšak sebekriticky jsem pochopila, že bez nadání a dobré paměti jich nemohu zvládnout víc najednou. Zapsala jsem se tehdy ještě na jedinou oficiální večerní jazykovou školu v Praze a začala studovat s obrovským zápalem. Teprve časem, čím hlouběji jsem se dostávala, tím bylo jasnější, že za každou dobytou metou je další a těžší meta. Ze školy jsem v devadesátých letech odešla a zkusila soukromé školy, kde učili rodilí mluvčí. Po této etapě jsem se opět vrátila a nechci ani počítat léta, po která sem docházím. Pochopila jsem, že pokud se chci dostat dál, potřebuji kontinuální, navazující studium, které poskytuje právě tahle škola. Ve svém povolání výtvarníka cizí jazyk v podstatě nepotřebuji, ale potřebuji ho jako člověk. Potřebuji být v kontaktu s cizinci, i když jsem nikdy nežila v cizině dlouhodobě. Nechávám si otevřené dveře a okna, abych se mohla cítit svobodně.

Zuzana Štanclová

Teď proplouvám konverzačními kurzy

Jazyková škola v Praze byla vždy pojem a pro nás, kteří jsme do ní vstupovali před dlouhými desítkami let, jím stále zůstává, i když název mírně změnila a o kousek se přestěhovala.

Pro toho, kdo se chtěl naučit jazyk, bylo v 70. letech minulého století běžné, případně po několika letech začátečnických kurzů v místě bydliště, navštěvovat odpolední kurzy jazykové školy a v nich pomalu i dospět ke státnici. Sama jsem tuto cestu využila ve francouzštině a japonštině a jsem ráda, že jsme měli příležitost se setkávat se špičkovými pedagogy. V rámci možností uskutečňovala jazyková škola i jiné akce, takže v souvislosti s japonštinou jsme si nesmírně rozšiřovali obzory tím, že jsme měli kurz staré literární japonštiny, chodili na japonské filmy, soutěžili (veřejně!) v japonském přednesu a dokonce pár z nás bylo díky jazykové škole na studijním pobytu v Japonsku. Ten je pro mě i po tolika letech úžasným zážitkem cesty ze zřeřelé zanedbané země do jasů a čistoty a snahy blíže pochopit mentalitu a tradice, předtím pouze teoreticky tušené. To pak dále prohloubili a prohlubují rodilí mluvčí (resp. rodilé mluvčí), kteří poté začali v jazykové škole ve větší míře vyučovat.

S jazykovou školou trávím své dny dodnes, protože se snažím japonštinu pokud

možno nezapomenout. Jak tak proplouvám konverzačními kurzy, setkávám se zde se stále mladšími spolužáky. Zájem veřejnosti tedy, doufejme, jazykové škole nechybí a přejme jí, ať jí vydrží do dalších let.

Ing. Ivana Jirotková, patentová zástupkyně

Trefa přímo do terče

Patřím mezi jazykové nadšence – amatéry, kteří dychtí po znalosti cizích jazyků. I když je nabídka na trhu obrovská, ne každá jazyková škola či lektor cizího jazyka dokáže splnit naše očekávání a potřeby. Já patřím mezi ty šťastlivce, kteří si vybrali to nejkvalitnější, co na území Prahy (kde se momentálně jako rozená Moravačka ze Slezska nacházím) existuje. I když jsem se připojila mezi ostatní studenty francouzského jazyka této školy až v rámci přípravných kurzů na základní a posléze všeobecnou státní zkoušku, připadám si jako střelec, který se střelil přímo do terče. Díky kvalitní výuce a odbornému vedení každé hodiny jsem se mohla dostatečným způsobem připravit na úspěšné složení obou úrovní státní zkoušky. I když současně navštěvuji kurzy ve Francouzském institutu v Praze, Jazyková škola hlavního města Prahy má své specifikum v tom, že její učební osnovy pokrývají jak výuku gramatiky, tak realie frankofonních zemí, včetně literatury, politického systému a umění. Jsem vděčná svým lektorkám francouzského jazyka této školy za to, co mě v průběhu každé hodiny naučily; za jejich schopnost vysvětlit složité gramatické jevy, jakož i za pomoc při překonávání mých vlastních pochybností o schopnosti se tento jazyk diplomatů a králů průběžně učit a chápat jeho pravidla. Pokud bude číst tyto řádky někdo, pro koho francouzská výslovnost a „subjunctif“ znamená noční můru, chtěla bych ho povzbudit, aby vydržel. Já s tímto jazykem také pořád bojuji, nicméně mi na této cestě pomáhají lektorky výše zmíněné školy, kam nyní docházím na tlumočnický a překladatelský kurz. Merci!

Lydie Kotajná

Je to pro mne dar

Na angličtinu jsem do Školské začala chodit před pěti lety. Uvědomila jsem si, že moje děti už na ní vyrůstají, že je to už součást našeho světa, o kterou nechci být ochuzena. A díky velmi příjemné atmosféře v jazykové škole jsem pomalu začala odbourávat lenost a kousek po kousku se učit. Je to pro mě hlavně relax, dar, že se jedno odpoledne mohu věnovat učení jako kdysi ve škole, ale už bez toho známého strachu ze známek, jen pro radost! A je tomu tak díky skvělým pedagogům, jejich vstřícnosti a nadhledu, se kterými se nám věnují. Těchto pár řádek berte prosím jako dík Vám všem, ať se ve Školské dál vše daří!

MUDr. Dagmar Opekarová

Před očima se mi začaly otevírat souvislosti

Na hodiny španělštiny jsem začal chodit v září 2005. Studoval jsem ve druhém ročníku na gymnáziu a jako humanitní třída jsme tenkrát začínali s latinou. A tak

mě napadlo, že by mohlo být zajímavé začít se učit nějakému živému románskému jazyku. Rozhodl jsem se tedy zapsat do kurzů španělštiny, která se mi tenkrát líbila převážně jen díky své libozvučnosti.

K mému překvapení první ročník v mnohém předčil má očekávání. Naučili jsme se poměrně dosti ze slovní zásoby i gramatiky, takže jsem byl o prázdninách schopen plynule se domluvit s rodilými mluvčími. Chtěl jsem proto pokračovat i další rok. Naučili jsme se tehdy tvary konjunktivu a souběžně jsme tento slovesný způsob probírali i na gymnáziu na hodinách latiny. Od té doby mě studium jazyka začalo velmi zajímat, začaly se mi před očima otevírat souvislosti mezi systémy jednotlivých jazyků, jaké jsem dosud poznal.

Dnes studuji na FF UK češtinu a němčinu, do jazykové školy však chodím stále na kurzy španělštiny a mám za sebou i první rok italštiny. Uvažuji o tom, že bych se těmto oborům jednou věnoval i na fakultě, ale to je zatím spíš dlouhodobý plán. K naplnění mého snu mi však Jazyková škola hl. m. Prahy všemi možnými prostředky pomáhá. Proto ji doporučuji svým spolužákům z fakulty, kteří mají zájem začít se učit nějaký další cizí jazyk. Doufám tedy, že se ve školním roce 2010–2011 rozšíří řady jejich spokojených studentů.

Marek Lis, student FF UK

Příspěvky žáků kurzů češtiny pro cizince

Život je...

Život je jako moře, které posouvá každou loď do vlastního přístavu, tlačí každou vlnu, aby obejmula nábřeží, kterému je určena.

Nikdy nejsme jediní kapitáni našich cest. Neustále musíme počítat s proudem, s nešťastnými vlnami, s křížováním cest jiných lodí.

Vše se učíme jenom zkušeností. Na světě neexistuje místo, kde se učí jak žít.

Někdy ztroskotáme, protože děláme moc unáhlené manévry, nebo moc ambiciózní. Nebo protože nešťastná vlna nás překvapí. Nebo protože se cítíme příliš jisti a nehledáme nikoho. Jindy nám proud pomůže dosáhnout pláže, na kterou chceme. Někdy nás také nesou šťastné vlny a potkáváme během cesty jiné lodě, jiné lidi, se kterými plujeme chvíli nebo dlouho nebo do konce cesty.

Massimo Laneve, Itálie

Vypláchněte si pusy!

Nazev „Jazyková škola s právem SJZ“ jsem často slyšela od Polaků, kteří bydlí a žijí v České republice. Všichni absolvovali v této škole kurz českého jazyka a byli z vyukou moc spokojeni. Víme, jaký význam má v životě lidí znalost jazyka země, v které se žije, proto já jsem se přihlásila do kurzu českého jazyka – jsem Polka. Studuju teprve 6 měsíců, ale můžu říct: důležitou vlastností školy je, že zaměstnava profesionální učitele. Naše paní učitelka je vždycky perfektní, připravená, pomocná,

trpělivě vysvětluje nám význam slov, opakuje gramatiku. Nemám pocit ztraceného času, protože hodiny jsou hodně zajímavé. Všichni se snažíme připravovat, dělat úkoly, ačkoli někdy je to těžké. Nejlepší to ví naše paní učitelka, která se nám snažila dlouhou dobu vysvětlit, že akuzativ osobního zájmena „oni“ je „je“ – my jsme pořád říkali „ich“. Opakování, cvičení a prosby, že musíme dávat mnohem větší pozor, nepomohli. Pomohlo „postrašení“, že ještě jednou někdo řekne „ich“ a výpláchně si pusy – v třídě máme umyvadlo. Od té doby si už nikdo nedovolí říct „ich“. Nevím co v té vodě je, ale zafungovalo to. Zafungovalo to také v mém domě. Mám dvě malé děti, když jednou křičeli tak jsem je postrašila, že si výpláchnou pusy a v domě bylo ticho – ale jenom 15 minut. Budeme moc rádi, že na pravidla české gramatiky, které si nemůžeme zapamatovat, tak si na ně naše paní učitelka zase připraví nějakou motivaci.

Kdyby se mi někdo zeptal co bych změnila ve škole, to hned bych řekla, že nic kromě automatu na kavu. Protože nejlepší reklamou je osobní doporučení, proto budu všem doporučovat sjs. Tady se cítím dobře, a až se naučím dokonale česky, budu tu jako doma.

Iwona Baláž, Polsko

Dal jsem si malé předsevzetí!

Žiju v České republice a jako každému cizinci, lidé se mi často zeptají co mám rád, co se mi tady líbí, proč a jak můžu být tady spokojený. Každý už zná odpověď! Podle magazín Týden cizincům v České republice jim líbí: Pivo... za 65%, Praha... za 15%, Kafka nebo Havel... za 10%.

Takže, DAL JSEM SE MALÉ PREDSEVŽETI! Vypravět Českou republiku, ale s osobním dotikem, s zvláštním názorem a v 5 minut!

Začínáme s pivem: Pivo ma bilou pěnu jako sníh v zimě, jako sníh v Plzni nebo v Olomouci pondělí rano v 7:30. To znamená že ještě nemůžeme vidět slunce... Je noc, je zima... bílá noc... byla noc, byla hluboká..., aououououh! Už sněží a je mraz... ta zima!... takové počasí nikdo nemá rád ale stačí se trochu napít a pomalu cítíme jak jaro pomalu ťuká na dveře.

Ťuk, ťuk... hoj má panenka, spíš nebo bdiš, hoj má panenka, tu ja jsem již... ne, to nesmíme slyšet: Jaro, říkám, JARO! Slunce přijde krok za krokem... no, vidíte tam zlatý a žlutý slunce, jako v pohádce... to je také Česká republika... napijeme se trošičku víc a cítíme že leto se blíží... ale ještě je pivo chladné jako jihočeské rybníky!!! Tábor, Tábor... Musíme pít ještě víc aby přišlo léto a jdeme se koupat do Orlice!... Moc se těšíme na sluníčko! A užíváme si to.. až do podzimu...vidíte ten zbytek slunce? Je to podzim. Již je nám zima a cítíme se smutný, protože slunce skoro zmizelo... Ale nikdy nesmíme zapomenout že nejsme v Floridě nebo v Provence... Pokud nemáme slunce v oblohe... máme ho v srdci!!!

Stephane Poignant, Francie

Má škola

Školu jsem vybrala náhodně. Ale pak jsem pochopila, že to bylo štěstí. Má škola naučila mě mít rád a vážit si Českou republiku. Poznám její bohatší kulturu a historii,

překrásná města, nádhernou přírodu, slavných skladatele, spisovatele a malíře. Má škola je celý svět. Má skupina je mnohonárodnostní, a proto každá hodina je trochu dobrodružství. My jíme „suši“ s Mayako z Japonska, tančíme „salsu“ s Ernestem z Kolumbie, procházíme si po Hollywoodu s Brajenem z Ameriky, pečeme pečivo s Ivonou z Polska, sníme o kaviáru se spolužáky z Ruska. Našla jsem tady dobrých přátelů a poznám hodně zajímavých věcí. Má škola dává mi tuto možnost. Chodím do školy pouze půl roku, proto nemluví česky moc dobře. A když moji kamarádi ptají se na mne: „Viko, už mluvíš český?“ obvykle odpovídám, že jsem jako chytrý pes, který všemu rozumí, ale nemluví. Ale věřím, že má škola, má učitelka a moji přátelé – spolužáci udělají ze mě psa, který mluví.

Viktorija Novokreščerova, Rusko

Kdysi, když jsem byla malá, četla jsem fantastický román o klukovi, který cestoval kolem galaxie do různých planet a studoval v různých školách. Na jedné planetě byla moc zajímavá škola. V té škole děti dostávali znalosti používáním tobolek a pilul. Kdyby to bylo možné, chtěla bych to použít v naší škole. Přišla bych na vyučování, snědla bych pilulu češtiny, vypila bych kávu, a pak bych snědla ještě jednou pilulu. Bylo by to moc výborně. Naučila bych se němčině, francouzštině, japonštině, španělštině atd. A teď, bez tohoto systému, nemám na to čas, a taky mám moc hodně výmluv, aby to nedělat.

Marina Zhenzherova, Rusko

Já chodím do pěkné skupiny češtiny. Všichni spolužáci mají dobrý cit humoru. Jednou můj spolužák nepřipravil domácí úkol. V ten den paní učitelka vysvětlila nam co to znamená „kašlat na něco“ v češtině. A když on měl čist domácí úkol, on řekl, že včera se vykašlal na češtinu. Všichni se smáli a tak jsme zapamatovali to slovíčko.

Olga Perezmigina, Rusko

Ze Sarajeva do Prahy

Začátkem devadesátých let minulého století rozpad Jugoslávie a občanská válka donutily mnoho rodin opustit domov a hledat bezpečí v cizím prostředí. To se stalo i mé rodině. Ze Sarajeva, kde jsme před válkou žili šťastně a spořádaně, nás život přivedl do České republiky. Nebyli jsme v Praze poprvé. Věděli jsme, že Praha je nádherné město, přesto jsme netušili, že se jednou staneme jejími obyvateli. Samozřejmě, zapojení do určitého prostředí bývá mnohem snazší, pokud jsme schopni komunikovat s úřady, se sousedy a navazovat nové kontakty. Právě proto jsem se hned po několika měsících, když už bylo jasné, že náš pobyt v ČR bude delší, než jsme čekali, začala učit český jazyk. Z mnoha nabízených kurzů jsem si vybrala Státní jazykovou školu. Nebyla jsem překvapená, když jsem zjistila, že mnoho našich krajanů také začalo chodit do kurzů. Bylo nutné zapojit se do života, sehnat práci. Pamatuji, že tam bylo několik skupin a učila nás výborná učitelka, paní PhDr. Hana Stehlíková. Uměla výborně srbochorvatsky a znala i specifiku dialektů, ze kterých se potom formovaly jazyky, kterým dnes říkáme: srbský, chorvatský, bosenský,

černoohorský... To nám všem dost pomohlo, nejen v učení češtiny, ale ve vytváření výborné atmosféry mezi studujícími, kteří si mockrát s sebou přinášeli předsudky o těch druhých. Paní Stehlíková byla schopna poznat náladu, s kterou jsme na hodiny chodili, která byla mockrát ovlivněna zprávami z médií o válce v bývalé Jugoslávii. Mnozí z nás pochopili, že čeština je dost složitá a že studium v základních kurzech nebude stačit. Tak jsme se rozhodli studovat dál. Učila nás také paní Eliška Bláhová. Tam se na řadu dostalo mnoho faktů o české minulosti, o kultuře, umění, památkách, o zvycích. Všechno prohlubovalo náš zájem o prostředí, ve kterém žijeme, a pomohlo k lepšímu porozumění mezi lidmi a snazšímu pochopení událostí, které se nás také týkají. Dnes, po málem 18 letech prožitých v České republice, i přesto, že s češtinou pořád bojuji, právě díky znalostem, kterými jsem byla vybavena ve Státní jazykové škole v Praze, se cítím dobře a sebejistá. Prahu miluji, vím o tom, jak byla založena, jak se vyvíjela, jak stárla a mládlá, a díky tomu všemu to krásné město cítím, jako by patřilo mně a já zase jemu.

Ing. Zvezdana Marković, CSc., manažer umění

Výuka ve firmách

V průběhu uplynulých let škola zajišťovala výuku v mnoha státních institucích, nejrůznějších podnicích a firmách, např.:

Úřad vlády, Pražský hrad, Senát ČR, Televize Nova, Dopravní podnik hl. m. Prahy, Česká obchodní inspekce, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo financí, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo kultury, Úřad průmyslového vlastnictví, Finanční ředitelství pro hl. m. Prahu, Metroprojekt, Obecní dům, Svaz českých a moravských družstev, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Lom Praha, Knauf, Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva, Výzkumný ústav geodetický a kartografický a mnoho dalších.

S Jazykovou školou hl. m. Prahy jsme navázali kontakt již před pěti roky a dosud jsme neměli žádný důvod svého tehdejšího rozhodnutí litovat. V současné době v naší firmě probíhá 6 kurzů od začátečnicků po pokročilé a všechny se těší velkému zájmu našich pracovníků. Svědčí to jednak o vysoké kvalitě lektorského sboru, jednak o kvalitě metodiky školy. Troufám si také říci, že mezi lektory a našimi pracovníky jsou velmi přátelské vztahy. Mohu konstatovat, že při výběru jazykové školy jsme si spolupráci přesně takto představovali a také se nám to vyplnilo.

Ing. Vladimír Michalička,

ekonomický a personální ředitel METROPROJEKT Praha, a. s.

Tanec mezi vejci

Tancem mezi vejci by se dal nazvat průběh obvyklé vyučovací hodiny za bývalého zřízení - jinak totiž měla vypadat tato hodina podle představ nadřízených míst, jinak podle tužeb posluchačů. A ty, kantore, tancuj uprostřed!

Podle nadřízených míst mělo mít vyučování především ráz ideově výchovný. I cizí jazyk je nástrojem myšlenkového zápasu. K tomu cíli bylo žádoucí vytrvale probírat aktuality a výročí (jejich seznam byl povinnou součástí tematického plánu v každé třídnicí), mělo se „pracovat s tiskem“ a v učebnicích se odehrávaly kladně příběhy o našem soudruhovi, vzorném pracovníku a odboráři, jak vítá rovněž odborářskou delegaci z ciziny, přičemž jí hrdě ukazuje výsledky překročeného plánu... a podobné hlubokomyslnosti. V jedné učebnici francouzštiny se v kapitole o zdravotnictví mluvilo; o bezplatné zdravotní péči a mezi otázkami se skvěla také tato: „Co je u nás ještě zadarmo?“

Pochopitelně že tento druh pedagogiky vyvolával buď odpor, nebo bujaré veselí (v tom případě se už nemuselo tolik „ideově výchovně působit“, protože to podstatně obstarala učebnice).

Důležité bylo, aby se doporučené body pokud možno dostaly do zápisu v třídní knize. Tehdejší vedoucí našeho oddělení to vyjádřila památnými slovy: „Já vím, že to všechno děláte, ale hlavně to zapište do třídnice!“ Všechno se totiž kontrolovalo. Heslo „Důvěřovat, ale prověřovat!“ kladlo mnohem větší důraz na druhou část sentence.

A co si přáli posluchači? Naučit se praktickému jazyku bez „nalejvárný“, protože té měl každý dost už ze svého pracoviště. Přítomné ženy jistě nečekaly na cizojazyčnou zmínku o MDŽ, když už si jednu oslavu vytrpěly v zaměstnání. Bylo mi milé, když jsem od posluchačů slyšel: „Pane profesore, my tady na kursu pookřejeme, i když se tu musí dělat!“ (Ale hned mnou zacloumala pochybnost: považovalo by se tohle za kladný rys hodiny i úředně?)

Pan učitel

Kolik úcty dýchá z tohoto spojení, a to nejen v díle Boženy Němcové! Člověk je v pokušení vyjádřit to pravopisem takto: „Pan Učitel“. A jak velký pokles vážnosti tohoto povolání nastal, když jsme slyšeli zadrmlené „soužka učitelka“.

I dnes se ovšem mluví o nezastupitelnosti učitelství, až to trochu „leze krkem“, protože při všech krásných slovech není učitelství ceněno hmotně, což přece jen veškerou úctu zakládá.

Na jedné dávné schůzi jsem slyšel květnatou úvahu o tom, jak mnohostranný musí být dobrý učitel: samozřejmě se očekává, že bude odborníkem ve svém oboru, musí umět předávat znalosti druhým (to není totéž), musí být dobrým psychologem, do značné míry také hercem schopným improvizovat, ba trochu i dirigentem svěřeného tělesa. Napadlo mě tenkrát poněkud kacířsky: tolik

požadavků – kdy bude aspoň jeden důstojný plat?

Jako ilustraci těžké kantorské práce uvedu (ve zhuštěné podobě) jeden svůj zvlášť vydařený den: Začalo to už v noci úpornou bolestí hlavy (mým letitým utrpením). Polkl jsem tedy prášek, jakžtakž usnul – a zaspal. Takže rychle: ranní úprava, tři hlty čaje, tři sousta něčeho a hupky do ranního (podnikového) kursu. Blaho dopravní špičky není třeba popisovat. Po vyklopení na místě následovaly tři hodiny vyučování, potom jízda do školy, kde se konala schůze oddělení, obohacená poradou o státních jazykových zkouškách. Cesta domů byla sice ozvláštněna výpadkem proudu, ale oběd jsem stihl. A už zas bylo potřeba připravit si vyučování na večer, tentokrát v propůjčených učebnicích škol. Čekala na mě nejhorší kombinace rozvrhu, totiž tříhodinový kurs začátečnicků (vytrvale vyslovovat, opravovat, vysvětlovat, vysvětlené znovu vysvětlit) a po něm kurs překladatelsko-tlumočnický (vrchol výuky v jazykové škole – soustředěné útoky zvidavých jazykových labužníků). Když kurs skončil, požádala mě jedna posluchačka o „malou pomoc“ při překladu svého dopisu do ciziny. Opouštěl jsem prostory školy s jediným přáním: ticho a šero. Místo toho jsem zasedl (ano, večer už možno zasednout) v tramvaji a nechal sebou podélně i příčně cloumat (páteř si užije). Nebyl jsem schopen myslet na nic. Z podivné letargie mě probralo náhlé škubnutí: Zjistil jsem, že jsem přešel až na konečnou stanici. Řidič mě přeměřil zrakem zvyklým hodnotit „společensky unavené“ cestující docela jiného druhu. Počkal jsem tedy na zpáteční tramvaj a dorazil již bez potíží domů. Nezdravě jsem se teprve teď najedl a pokusil se vnímat „teplo domova“.

Ráno to začalo obdobně nanovo, i když ne snad v tak nabitém provedení, a pak další týden, a další týden, celý školní rok, pětatřicet školních roků...

Zamýšlel jsem se nad tím, proč je učitelství tak namáhavé: Hlavně asi proto, že vyučující se musí nepřetržitě soustředit. Ať je odpověď správná, nebo chybná, musí ji vnímat, reagovat na ni, konverzačně ji rozvést, popř. opravit (ale ne opravovat všechno), udržovat v bdělém stavu posluchače, kteří přišli do kursu po celodenní práci a „vypínají“ mozkové závity hned po dosednutí, musí budít i sebe, musí „nepředvídatelně“ střídat žáky při vyvolávání, ale vyvolávat je současně podle jejich úrovně; to vše vést co nejvíc v cizím jazyku, znovu a znovu vysvětlovat (vzápětí se na to někdo zeptá)...

Do kursů jazykové školy chodí dospělí lidé, kteří si výuku zaplatili, a proto čekají, že za své peníze něco dostanou. Vyučujícím nedovolí nic ošidit, i kdyby chtěl (ale na sebe už tak přísní nejsou).

Proto: Nestřílejte na svého vyučujícího! Naopak, všemožně mu ulehčujte život, neboť je na seznamu ohrožených živočichů!

Učitelé o škole (germánské, románské a slovanské jazyky)

Pan Fischel měl třídu rád

Učil jsem na Jazykové škole hlavního města Prahy (dříve Státní jazykové škole) třicet dlouhých let a je obtížné uchopit tato uplynulá léta v několika větách. Díky tradici i lidem, kteří na škole učili a učí, to byla a je škola naprosto jedinečná. Jedinečná jednak tím, že je určena a slouží dospělým, zaměstnaným posluchačům, kteří chodí do školy dobrovolně a za výuku platí. Jedinečnost pak spočívá i ve složení „učitelstva“. Působili a působí tu vynikající filologové, překladatelé, literární teoretici, historici, spisovatelé, autoři jazykových učebnic. Za mých časů to byli např. dámy a pánové Nezdařil, Stromšík, Vajchr, Cinke, Turková, Jaucová, Lexa, Keller, Fleissig, Černý, Zbavitel, Shaki, Karpatský a řada dalších. Povaha školy od učitele vyžadovala a vyžaduje mimořádně zodpovědný přístup k posluchačům, a to znamenalo a znamená stále maximální nasazení: neustále se připravovat, studovat, číst, hledat vhodné materiály pro výuku, odpovídat posluchačům na nejnemožnější záludné otázky, neboť už jenom konverzační okruhy a tzv. reálie byly ve vyšších kurzech takřka bezbřehé.

Ona jedinečnost školy je však také v tom, jak vypadá kurz, třída, do které jsou posluchači podle jazykových znalostí rozdělováni. V lavicích v takové typické třídě sedí lidé ve věku od 15 do 80 let, lidé s nejrůznějšími zájmy, zkušenostmi, typy vzdělání, zaměstnáními, sklony atd., často po práci unavení. Někdy se v takové „normální“ třídě vyskytují podivní, kverulanti, hnidopiši, roztomilé nahluclé dámy, laxní studenti, netečné krásky, ale i slepci a tělesně postižení. Ze všech je pak třeba „udělat“ třídu, kurz. Učitel má po ruce učebnici a tzv. „tematický plán“ a je na něm, ať je jakkoli vybaven, přesvědčit posluchače, že stojí za to přijít příště zase a dalších x hodin opět. Ujišťovat je, že dělají pokroky a že se lze jazyku naučit a dospět dokonce ke státní zkoušce. To byla a je pro učitele „fuška“: jak učit a naučit, jak komponovat hodinu, co dělat, aby se kurz nerozpadl, aby lidé chodili do školy rádi, aby se na příští hodinu a na spolužáky těšili a hlavně, aby se nenudili, aby se učili. Tady nepomáhala a nepomáhá žádná teoretická metodika. Těmito problémy se moří snad všichni učitelé jazykové školy. Učitel se tomu učí dlouho, prožívá nezdary, ale vím, že drtivá většina učitelů na naší škole učit umí a chce, navzdory tomu, že před rokem 1989 byli mizerně placeni a museli odolávat jako všude nesmyslným ideologickým a politickým tlakům. Musím však spravedlivě dodat, že na naší škole byl vždy jazyk a jeho kvalitní výuka na prvním místě.

Miloval jsem výbuchy smíchu za zdmi sousedních tříd i v té své. Byl jsem spokojený, když posluchači odcházeli ze třídy s úsměvem. Měl jsem dobrý pocit, když se po letních prázdninách kurz sešel v předprázdninovém počtu a složení, nebo když „moji posluchači“ udělali „státnici“.

Nebyl jsem ale na vše, co jsem popsal, sám. Chtěl bych poděkovat za pomoc, podporu a shovívavost všem svým kolegyním a kolegům ze slovanského a zejména germánského oddělení, ale i učitelům z ostatních oddělení a jejich vedoucím, sekretářkám, ženám z administrativy, naší techničce paní Filipové, školníkům, co jsem jich poznal. Bez nich bych asi na škole rozhodně 30 let nevydržel. Pan Fischel měl třídu rád.

Mgr. Jindřich Fischel

Češi jsou úžasní

Začátkem 90. let jsme konečně mohli začít pořádat poznávací zájezdy se studenty do Velké Británie a užívat si tak to, o čem jsme se do té doby jen učili. Z cest máme mnoho zážitků – a na jeden z nich zvláště rádi vzpomínáme.

Při návštěvě Walesu jsme zajeli i do vesnice s údajně nejdelším názvem na světě: LANFAIRPWLLGWYNGYLLGOGERYCHWYRNDROBWLANTYSILIOGOGOGOGCH, (v překladu „Kostel svaté Marie v roklině bílých lísek poblíž prudkého víru a kostela svatého Tysilia z červené jeskyně“), na což jsou místní obyvatelé patřičně hrdí. Kdysi dávno jsem jako velmi mladá dívka navštívila tuhle končinu a místní mě naučili název vyslovit, takže jsem ho teď mohla já celý zájezd naučit!

Těšili jsme se, jak domorodce překvapíme – a opravdu se to povedlo!

Hned po příjezdu na místo přiběhla do našeho autobusu dívka ve welšském kroji, průvodkyně místního kulturního centra, a přivítala nás v jejich proslulé vesnici, která má nejdelší jméno, což jest i v Guinnessově knize rekordů; a hned nám to „nevyslovitelné“ jméno vyslovila. Přišla naše chvíle – celý autobus zaskandoval: Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllantysiliogogoch!

Dívka zkoprněla a vykotala: „Proboha, jak jste to dokázali?“ A jeden náš učitel pohotově zareagoval: „My jsme to po Vás prostě zopakovali.“ To už dívka zbledla a nebyla mocna slova – a my jí až po pár minutách prozradili pravdu. Dostalo se nám milého uvítání v kulturním středisku, kde i v místním rozhlasu hlásili: „To se tady ještě nestalo“ a „Češi jsou úžasní“. A studenti naší školy se zase přesvědčili, že s „Jazykovkou“ se ve světě prostě neztratí!

Mgr. Bohdana Hrušková

Čemu učí jazyková škola

Čemu učí jazyková škola své pedagogy?

Odpověď je jednoduchá – pokoře a odpovědnosti.

Jazyková škola byla i za dob hlubokého socialismu elitní institucí, která poskytovala možnost studia jazyků lidem z nejrůznějších oborů činnosti. Celoživotní vzdělávání není vynálezem poslední doby, existovalo vždy.

Když jsem na začátku 70. let do jazykové školy nastoupila jako čerstvá absolventka FF UK, byla jsem ve třídě nejmladší. Proti mně seděli lékaři, právníci, architekti, kteří potřebovali angličtinu ke svému odbornému růstu, byť se mnohdy k odborné literatuře dostávali obtížně. Vědomí, že oni jsou schopni operovat, léčit, projektovat metro nebo postavit dům, a já „jen učit angličtinu“ rychle srazilo hřebínek sebevědomému mládí. To nebyl souboj učitele za katedrou a pubertálních raubířů jako v běžné škole, ale tvůrčí prostředí vzájemného respektu, spolupráce a pocitu zodpovědnosti. V takové situaci si učitel může získat autoritu nikoli zákazy a příkazy, ale pouze svými znalostmi. A rozsah vyučovaných úrovní od začátečníků po překladatele a tlumočnický nutí učitele k neustálému zdokonalování svých znalostí a tím k celoživotnímu růstu odbornosti.

PhDr. Helena Očenášková

Spokojena se svým osudem

„Spokojen se svým osudem budeš žít šťastně“ řekl Horatius a já se svým osudem učitelky germánského oddělení byla spokojená a šťastná nekonečných 33 let. Učila jsem od rána, učila jsem do noci, navíc soukromé hodiny, suplování, přesčasy, starala se o tři děti a všechny studovaly na vysoké škole. Co budu dělat v důchodu, to jsem netušila, výši penze jsem si nechala vypočítat v kanceláři školské správy a okamžitě jsem pochopila, že pracovat musím dál.

Mé hodiny navštěvovali lékaři i sestřičky, herci, zpěváci, tanečníci, sekretářky a jejich šéfové, ta slečna, co v rádiu německy hlásila „stav toků na českých řekách“, stavari, strojaři, úřednice, slaboproudaři i silnoprůdaři, choť soudruha ministerského předsedy, horolezci, modelky i módní návrháři, jeden jediný kominík, programátoři, elegantní gejši hotelu Jalta, ředitel Tuzexu, prodavačky všech sortimentů, tovární jezdci firmy Jawa, právníci, kadeřníci, plynaři, čišníci, hrabě vyučený zedník, výtvarníci, policisté v civilu, krásný kuchař z Výzkumného ústavu pro výživu lidu a jak tak pořád učím, zašel můj nejmladší syn ze zvědavosti na dražbu a tam mi koupil staříčkový psací stroj za 250,- Kč; našla jsem ho pod stromečkem. Začala jsem tedy psát povídky, vyšly v různých novinách a časopisech, a když jich bylo 41, odnesla jsem je do podatelny nejbližšího nakladatelství.

Ten den se můj osud rozlomil na dvě části, i když jsem to nevěděla. Bylo mi 57 let a vyšla mi první knížka, před Vánocemi ji v „četbě na pokračování“ vysílali v rozhlase, nakladatelství přijalo i druhý rukopis a při poslední schůzi ROH jsem dostala na památku skleněný popelník, i když nekouřím.

Teď už jen píšu, v dubnu 2010 vyjde další román.

Má učednická a tovaryšská léta trvala dlouhé, předlouhé roky. Vysloužila jsem si v nich mnohem více než plat a popelník. Moji posluchači jsou zaznamenáni v mém mozku (gespeichert), a když si ráno každý den (nulla dies sine linea) sednu k práci, vchází jeden po druhém do mé pracovny...

Helena Longinová, germanistka a autorka desítek románů a divadelních her

Učit jazyky je radost

Jazykové škole vděčím za mnohé. Zažila jsem tu jako studentka i jako učitelka dobu před rokem i po roce 1989. Na začátku své kariéry jsem byla svědkem minulých oslav její existence. Tehdy jsem obdržela diplom, který mi byl, vzhledem ke krátké době působení, předáván trochu s rozpaky. Doufám, že jsem to později napravila.

Jako devatenáctiletá jsem navštěvovala abiturientský kurz dr. Ilkové, kde nás vyučoval dr. Cikhart a profesor Večeřa. Po absolvování oboru nizozemština-němčina na FF UK jsem se na zdejší jazykovou školu vrátila jako vyučující. V té době se malé jazyky jako nizozemština a výuka jazyků vůbec podporovaly jen neochotně a málo. Byl to proto malý zázrak, že jsem svůj vystudovaný „buržoazní“ obor mohla předávat dál. Naše škola byla v té době útočištěm mnoha odborníků a bylo zážitkem pobývat ve sborově společně s tolika osobnostmi, které zde učily.

Učit malý jazyk jako nizozemština bylo v izolované zemi něco velmi zvláštního. O to víc si to užívám nyní. Díky otevřeným možnostem a podpoře, kterou výuce svého malého jazyka poskytují Nizozemsko a Flandry, je výuka jazyka radostí. Naši posluchači se

každoročně úspěšně účastní mezinárodních zkoušek Nizozemština jako cizí jazyk. Na zdejší jazykové škole jsme zažili doby, kdy se v den zápisu stály fronty na ulici. Zažili jsme zde rok 1989, plný změn. Je skvělé, že naše jazyková škola přečkala všechna úskalí a existuje dál, protože je to škola s dlouhou tradicí a tradice se mají, jak známo, pěstovat.

Jsem ráda, že mohu vyučovat ve svobodné společnosti a v době otevřených možností, kdy učit jazyky je zase velké dobrodružství a radost.

Mgr. Jana Červenková

Konečně v EU

Ráda bych vzpomněla na jeden z nejšťastnějších okamžiků svého dlouholetého působení ve funkci vedoucí anglického oddělení. Byl to den, kdy jsme se stali členy EU, a rázem odpadlo hororové papírování, které se vyžadovalo pro zaměstnávání cizinců. Na našem oddělení jich bývalo nejvíc, obvykle dvanáct. Celkem jednoduché to bylo s těmi, kteří si pracovní povolení a pracovní víza „jen“ prodlužovali, pokud ovšem byli schopni včas dodat všechny potřebné dokumenty, např. trestní rejstřík nebo potvrzení slibující ubytování. Získat pracovní povolení nebylo jen tak. Kontakt s pracovním úřadem zajišťovala sekretářka ředitelky, tehdy to byla paní Nováková. Naivně jsem jí nevěřila, že tento úřad nevydá povolení na místě nebo v nějakém urychleném řízení. Když jsme dostali na rok 25 míst, proč by to 26. povolení mělo být problémem? Udělala jsem tu chybu, že jsem tam šla sama, ale samozřejmě jsem neuspěla a spíš jsem mohla utrpět srdeční záchvat. Úřednice se totiž rozhodla dodržet měsíční lhůtu, která byla stanovena pro vyvěšení oznámení o volném místě pro občany ČR. Marně jsem se jí snažila vysvětlit, že žádného Čecha nehodláme přijmout, když máme požadavek na rodilého mluvčího jazyka anglického.

Pokud jde o víza, někdy bylo možné žádat o ně přímo v ČR, někdy z nevysvětlitelných důvodů museli cizinci žádat v zahraničí, takže tito nebožáci museli poznat i krásy a úřady Vídně, Bratislavy a Berlína. Možná to bylo proto, aby se zkrátily fronty před cizineckou policií na Žižkově. Kdo se chtěl dostat na řadu v pracovní době úřadu, musel přijít asi tak v 6 hodin ráno. Pokud přišel později, mohl pak jen zoufale volat, že to pravděpodobně na výuku od 14.30 nestihne, abychom sehnali někoho na suplování. Úředníci většinou nebyli schopni mluvit anglicky (nebo to dovedně skrývali), takže jsem často žádala české kolegy a kolegyně nebo sekretářky, aby s cizinci čekali a pomohli jim s tlumočením. Ještě zábavnější bylo, že při určitých úkonech – domnívám se, že to bylo při změně adresy – se nemělo stát u hlavního vchodu, ale u vedlejšího. Divím se vytrvalosti všech cizinců, kteří v té době u nás učili a vydrželi to. Rekordem byl případ dvou Američanů, kteří žádali o pracovní vízum během července; jeden je dostal v prosinci, druhý koncem ledna.

I já jsem si fronty užila a chtěla bych poděkovat všem, kteří mi v té době pomohli.

PhDr. Eva Zahradníčková

Kurzovné a po-kurzovné

Jazyková škola na Národní 20 byla institucí s dlouhou tradicí už v době, kdy jsem zde jako mladá učitelka začala vyučovat. Nastoupila jsem hned po absolvování FF

UK a zůstala jsem škole věrná 37 let. Učila jsem zde moc ráda.

V době mých začátků zde byla řada osobností, od kterých jsme mohli získávat zkušenosti, a starší kolegové k nám byli vstřícní. Tehdy byla škola jedinou svého druhu a zájem veřejnosti byl obrovský. Na zápis do 1. ročníku se čekalo i přes noc. Budova samotná nestačila, a tak jsme jezdili po celé Praze do pronajatých budov či podniků. Výjimkou nebylo jet třikrát za den na různá pracoviště. V tu dobu se často mluvilo o stavbě nové školy v proluce na Národní třídě, ale k realizaci nikdy nedošlo.

Během svého působení na jazykové škole jsem se setkala s řadou milých a zajímavých lidí, jak ze strany kolegů, tak i posluchačů. Snad za všechny zmíním dr. Nezdařila, který se zapsal do paměti posluchačů svými „sexy kurzy“ a svým hlasem a verši okouzluje nejednu ženu.

I mezi posluchači bylo mnoho milých lidí a zajímavých osudů. Někteří z nich se po letech stali našimi kolegy, jako například dnešní vedoucí oddělení germánských jazyků Lenka Jaucová. Vztahy mezi námi byly přátelské, o Vánocích a na konci školního roku bylo nepsaným pravidlem zajít si na skleničku. Někteří posluchači tak činili častěji, takže kurzovní bylo zanedbatelné ve srovnání s po-kurzovním. Dodnes se s „pevným jádrem“ jednoho takového kurzu setkávám a každoročně pořádáme předvánoční večírek. Známe se víc než čtvrt století.

Nechci opomenout ani naše paní sekretářky, tak důležité pro zdárný chod oddělení – alespoň tři z nich. Pro mne první byla Tonička Vokatá, potom dlouhá léta byla duší našeho oddělení Věruška Vyskočilová, která měla pro každého dobré slovo a radu. Nyní je na oddělení Petra Škapová, která přes své mládí dovede vždy zvládnout všechny úkoly jí svěřené.

Přeji jazykové škole hodně úspěchů, hodně posluchačů a dobrých kantorů.

Mgr. Eva Votavová

Ideologická diverze

Ve svém životopise v kolonce vědecká a pedagogická dráha hrdě uvádím: 1980–1985 středoškolský profesor anglického jazyka, Jazyková škola v Praze. Tomu ovšem předcházelo setkání s JŠ v roli studenta ročního abiturientského kurzu, které zakončila státní zkouška v roce 1971. Na léta, která jsem na JŠ ještě na Národní třídě strávil, dodnes láskyplně vzpomínám z mnoha důvodů. Kvůli skvělým učitelům, později kolegům a skvělým posluchačům, které jsem tam potkal. Jedni i druzí mne naučili učitelskému řemeslu i tomu, že znalost jazyka je něco, na čem je třeba neustále pracovat. Na JŠ vděčně vzpomínám také proto, že v době tuhé normalizace představovala útočiště, kde vládly normální mezilidské vztahy a kde jsme za státní peníze mohli provádět ideologickou diverzi tím, že jsme vyučovali jazyk imperialistů. Jsem rád, že po těžkém poválečném období 50. let a tíživé atmosféře 70. a 80. let přečkala JŠ v Praze i bouřlivá 90. léta minulého století a úspěšně vkročila do 21. století. Těší mne, že si uchovává vědomí své tradice a hodnot, díky nimž v těchto zkouškách obstála, a držím jí palce do budoucna.

Prof. PhDr. Aleš Klégr, Ústav anglického jazyka a didaktiky FF UK

Jak se mě poprvé (a zatím naposledy) pokoušel někdo uplatit – aneb Jazykové škole k jejímu výročí s láskou

Stalo se to někdy v polovině sedmdesátých let. Na škole probíhalo pravidelné přezkušování, tedy zařazování uchazečů do některého z již probíhajících kurzů němčiny. Ke mně se za tím účelem dostal starší pán slušného zevnějšku, který si přál být zapsán do tříhodinového kurzu pro středně pokročilé. Ale ještě než jsem stačil položit mu první otázku s úmyslem ověřit si stav jeho dosavadních znalostí němčiny, rozpačitě se na mne usmál a diskretním způsobem mi strčil do ruky obálku, na první pohmat cosi obsahující.

Nic netuše jsem obálku přijal a podívav se dovnitř, spatřil tam dvě novotou zářící stokoruny. Maje za to, že se jedná o peníze určené coby zápisné, bezelstně jsem dobrému muži obálku vrátil se slovy: „Promiňte, pane, ale to je málo...“ Ještě než jsem stačil dopovědět, že za tříhodinový kurz jednou týdně se platí za celý školní rok 330 korun, tehdy ještě československých, a že školné je ostatně třeba zapravit složenkou anebo u okénka v zápisové kanceláři, sáhl můj výuky chtivý klient bleskově do kapsy svého saka a rozhlížeje se diskretně kolem mi s omluvným úsměvem podával další dvě stokoruny.

Teprve teď mi došlo, že pánovi nejde o to zaplatit si příslušné školné, ale že se snaží přezkušujícího profesora, tj. službu poskytující osobu, předem naladit – jak tehdy bývalo v kraji zvykem – k vstřícnosti potřebné k tomu, aby se domohl vytouženého cíle a mohl se stát účastníkem výuky němčiny na naší jazykové škole. Na tuto příhodičku jsem si vzpomněl, když dnes ze všech stran slyším, jak silně poklesl, a žel i nadále klesá, zájem o studium němčiny a jak obtížné se dnes za nezadržitelně v globálním měřítku postupujícího vítězného tažení angličtiny „shánějí“ hodiny pro učitelky a učitele němčiny.

Alespoň v tomhle si nemohu stěžovat na ta dusně nevlídná a sterilní normalizační léta, která mě po srpnu 1968 drsně zbavila možnosti pokračovat v novinářské práci, a nečekaně šťastným řízením osudu, personifikovaným v důstojné osobě dr. Vratislava Cikharta (tehdy vedoucího germánského oddělení JŠ) mě přivedla do reprezentativní, leč poněkud omšelé budovy na Národní třídě, sídla školy s letitou tradicí a vynikající pověstí. Neboť lidé, kterým se za tehdy panujících poměrů nechtělo (a zhusta ani nedovolovalo) budovat si kariéru či rozmnožovat majeteček, si nolens volens prostor pro svou seberealizaci, nesešněrovanou a limitovanou byrokratickým režimem, začali hledat a nalézat jinde.

Myslím si, že hodně posluchačům kurzů nešlo tehdy utilitaristicky jen o to naučit se jazyk, ale chtěli si možná docela prostě (a za zanedbatelný peníz) jednou nebo dvakrát do týdne „užít a vychutnat“ nějaké to vytržení ze stereotypů svých všedních dnů.

Dodnes jsem proto vděčen těm zhruba dvaceti rokům, které jsem strávil jako učitel němčiny na jazykové škole, za mnohá inspirativní setkání s lidmi, se kterými bych se jinde asi nesetkal, i za obohacující poznatky z nejrůznějších prostředí, kam bych se bez JŠ a jejich rozmanitých působišť sotva kdy dostal.

Tím, že se škola v oněch nenormálně normalizačních letech stala – i zásluhou jejího na tehdejší poměry netypicky osvíceného a tolerantního vedení – svérázným útočištěm všelijak „podezřelých“ existencí, mohla se chlubit celou plejádou pozoruhodných osobností, které mezi sebou a kolem sebe dokázaly vytvářet atmosféru za tehdejšího

režimu (přeženu-li to trochu) až neobvykle otevřenou a svobodomyšlnou. A posluchači tak měli možnost v pravidelné komunikaci s těmito vyučujícími se „obohacovat“ i nad rámec běžné výuky cizího jazyka. Což oboustranně – u žáků i učitelů – zanechávalo stopy nezřídka trvajících dodnes.

Dr. Ladislav Nezdařil – vědec, básník, pedagog s dlouholetou praxí a také proslulý ctitel paní a dívek, který mně – učitelskému zelenáči – byl přidělen coby uvádějící učitel, si se mnou napřed přátelsky pohovořil při lahvičce moravského vína, načež mi do vína mé nastávající pedagogické kariéry dal toto základní poučení: Pedagog, vždy než vkročí do třídy, se nejdříve přesvědčí o tom, zda má řádně zapnutý poklopec u kalhot. Je-li tomu tak, je úspěch jeho výuky zaručen a ničeho se nemusí obávat.“ Tak pravil moudrý dr. Nezdařil a já jeho naučení dbal pečlivě a s prospěchem celých následujících dvacet let, co se mi jazyková škola stala mým druhým a navždy nezapomenutelným domovem.

A bylo by nefér nepřiznat se, že dr. Nezdařil základní poučení mi dobře posloužilo i v následujících letech, strávených v diplomatických službách. A nepřišly v nich nazmar ani některé další poznatky a zkušenosti, za které nepřestávám být vděčen žákům, učitelům a ostatním pracovníkům v té skvělé škole na Národní třídě v Praze.

František Černý, germanista, velvyslanec České republiky v SRN 1998–2001

Permanentní euforie

Do jazykové školy jsem přišla v roce 1976 nedlouho poté, co se mne zbavil ředitel Střední ekonomické školy v Resslově ulici pro údajnou kádrovou nezpůsobilost. Byla jsem čerstvě rozvedená a měla dvě malé děti, úplně vyhodit mne nemohl, tak mne dal „k dispozici“ školské správě, což při mé poměrně málo vyučované aprobaci španělština–francouzština bylo vlastně totéž. Školská správa mi dokázala nabídnout pouze práci noční vychovatelky v internátu a umístění dětí v týdenní školce. Bylo to zlé, ale v nouzi nejvyšší mi pomohl slušný a hodný člověk, tehdejší ředitel největší české „jazykovky“ František Hynek, který se nebál riskovat a přijal mne na svou školu. Já jsem se tak po pár letech politické šikany a nejisté budoucnosti v ostře sledované „ekonomce“ ocitla rovnýma nohama v oáze svobody, kterou – v porovnání s většinou škol – „Jazykovka na Národní“ byla. Já jsem si ji zamilovala na první pohled a ona mne asi také. Nejen že mi svým specifickým rozvrhem umožnila zvládnout péči o děti a jejich výchovu, ale velmi brzy mně samotné nabídla možnost odborného růstu. Zní to jako fráze, ale jak jinak pojmenovat šanci učit v náročném překladatelsko-tlumočnickém kurzu a podílet se na zkoušení u státních jazykových zkoušek, posléze i na jejich přípravě?

Byla jsem od počátku hodně vytižená, leckdy i hodně unavená, ale šťastná, že mám práci, která mne baví, a navíc mohu spolupracovat s řadou výborných kolegů, kterých si mohu vážit a které mám ráda. Žila jsem v jakési permanentní euforii, nebyla jsem k zastavení a bylo mne asi hodně vidět i slyšet. Patrně proto jsem se brzy stala vedoucí učitelkou španělštiny, v roce 1986 pak vedoucí románského oddělení a tři roky na to, po zásadních změnách v naší zemi, ředitelkou školy. Když mi tehdy na jaře roku 1990 zástupci Občanského fóra naší školy sdělili, že jsem se v hlasování o důvěře ocitla na prvním místě, a vybidli mne, abych se přihlásila do konkurzu na

ředitele, ani jsem neváhala. Byla jsem přesvědčená, že jsem této škole mnoho dlužná a že by to byla dobrá příležitost, jak jí to splatit.

Do konkurzu jsem se přihlásila, vyhrála ho a od 1. září 1990 jsem se stala ředitelkou. Dnes už můžu přiznat, že jsem netušila, do čeho jdu. Školy totiž tehdy ještě spravoval školský odbor Národního výboru hl. m. Prahy, kde se snad nic nezměnilo. Stále stejné tváře, stejné povýšené jednání a neochota k jakékoli změně. A my jsme toho chtěli měnit hodně. Především právní postavení školy. Potřebovali jsme nové mladé učitele, dobré zahraniční lektory, ale neměli jsme na ně peníze. Školné, které jsme vybrali, jsme stále museli odevzdávat Národnímu výboru a čekat na almužnu, kterou nám laskavě přidělí. Jediná schůdná možnost byla usilovat o právní subjektivitu, abychom mohli jednat a hospodařit sami za sebe. Když jsem ale tento požadavek tlumočila jako rozhodnutí celoškolské rady naší školy úředníkům nadřízeného NVP, hleděli na mne pobaveně a jednali se mnou jako s nesvéprávnou. Naštěstí se mi podařilo získat dobrého a slušného externího právníka, který se navíc vyznal ve školské problematice. Pokud jde o ekonomickou stránku řízení školy, měla jsem štěstí, že do školy přišly postupně nové pracovnice na místa hospodářky, účetní a personalistky, které se ukázaly jako velmi šikovné a vytvořily zdatný hospodářský tým. Oporu jsem samozřejmě vždy hledala a většinou nacházela u vedoucích oddělení, kteří do svých funkcí nastoupili na základě hlasování o důvěře.

Situace školy se velmi zlepšila momentem přechodu škol pod oborové řízení ministerstva školství. Získali jsme právní subjektivitu a stali jsme se Státní jazykovou školou, což tehdy pro zájemce o studium představovalo záruku solidnosti a kvality v záplavě nejrůznějších soukromých jazykových škol velmi různé úrovně.

Významný podíl na rostoucí prestiži naší školy měla i naše oboustranně prospěšná spolupráce s jazykovými centry při zahraničních zastupitelských úřadech, především s Francouzským institutem, Goethovým institutem i Britskou radou. Podíleli jsme se jako rovnocenní partneři na zahraničních zkouškách z němčiny a francouzštiny. Spolupráce s Francouzským institutem nám přinesla i významná ocenění. V roce 1995 jsem byla za zásluhy o šíření francouzského jazyka a kultury vyznamenána vládou Francouzské republiky řádem Palmes académiques. Rytířkou tohoto řádu se stala i tehdejší vedoucí románského oddělení PhDr. Hana Češková.

Naše jazyková škola tehdy zažívala skutečně „zlaté časy“. Postupem času nám přirozeně rostla stále početnější konkurence, vznikaly nové školy, mezi nimi byla i řada škol kvalitních. Změnily se i mnohé vnější okolnosti. Ještě pod hlavičkou Státní jazykové školy jsme se museli vystěhovat z Národní třídy, kde jsme sídlili v budově, která už byla pro naše potřeby nevyhovující, ale stále ji obestíral silný genius loci. Nová budova ve Školské, kterou jsme velkoryse adaptovali, se však nakonec ukázala jako velmi dobré místo k bytí.

Po letech oborového řízení se všechny školy vrátily pod městskou správu, tentokrát už pod Magistrát hlavního města Prahy, a změnili jsme opět název, tentokrát na Jazyková škola hlavního města Prahy. Z té jsem v roce 2003, po třináctiletém působení ve funkci ředitelky, dobrovolně odešla do důchodu. A od té doby se píše už další kapitola ze života školy, ve které o ní jistě vypoví mnoho zajímavého a dobrého ti, kteří v ní dále úspěšně pracovali a stále pracují. Já jim a naší škole přeji hodně sil, štěstí a úspěchů.

PhDr. Milada Krbcová

Kde jsou ty časy... (léta 70. a začátek 80. let minulého století)

Kde jsou ty časy, kdy každoročně na jaře brala pražská i mimopražská veřejnost jazykovou školu útokem. První den zápisu začátečníků na příští školní rok zaplavily davy budovu na Národní 20, ti nejvážnější zájemci zde dokonce trávili noc na schodišti. Pamatuji se na velké obavy ředitelky školy, aby přeplněná schodiště od přízemí až k zápisové kanceláři v prvním poschodí (dvě mezipatra) tu tíhu vůbec unesla.

A vstupní dveře do haly zápisové kanceláře bránila mohutná postava vedoucí administrativy paní Jeřábkové, podporované ještě dalšími pracovníci, zejména paní školníkovou Šebestovou. Dovnitř vpouštěly jen menší skupinky, které po vyřízení zápisu opouštěly prostory školy zadním východem.

Výuka jazyků na středních a vysokých školách byla málo intenzivní a často i nekvalitní. A výuka v „Jazykovce“ byla téměř za hubičku. V jednu dobu činila asi 2,30 Kčs za jednu vyučovací hodinu. A tak nikdo nemusel moc přemýšlet, zda bude mít opravdu dost času i sil, aby mohl kurz řádně navštěvovat. Hlavní bylo se do kurzu dostat.

Do kurzů se v té době smělo zapsat maximálně 25 posluchačů. V rámci přestupů se však v kurze někdy objevilo posluchačů i více a nešťastní kantoři chodili za vedoucím oddělení, že je ve třídě málo židlí.

Večerní kurzy se konaly také v propůjčených učebnách základních a středních škol. A tady byla další potíž. Školníci těchto škol nás nechtěli. Finančně se jim to nevyplatilo, a když končily kurzy ve 20.10 hod., ještě jim to překazilo sledování televize. A tak se občas v kurzech vybíraly menší částky peněz, které byly předány učiteli, který dělal „spojku“ mezi JŠ a propůjčenou budovou. Ten za peníze od všech kurzů zakoupil nějakou lahvičku či jiný dárek a byl zase klid.

Já sama jsem se s „Jazykovkou na Národní“ seznámila jako žákyně 8. třídy základní školy v roce 1958. Zapsala jsem se do dětského kurzu němčiny, ve které vyučoval prof. Čejka. Bylo to i moje první setkání s německým jazykem.

Tehdy jsem ani zdaleka netušila, že se tato škola stane mým osudem. Přesně za 10 let, v září 1968, jsem nastoupila jako interní učitelka germánského oddělení a pan prof. Čejka se stal mým kolegou.

Tehdy bylo germánské oddělení početně opravdu veliké. Nás mladých tam moc nebylo, většina vyučujících patřila ke střední a starší generaci. Byla mezi nimi celá řada vynikajících učitelských osobností, autorů (či spíše autorek) učebnic a metodických příruček. S jejich hlubokými znalostmi oboru jsme se mohli seznamovat na odborných seminářích, které se tehdy pravidelně konaly.

Pro nás začínající pedagogy byl dokonce zřízen dvouhodinový kurz. Nejprve ho vedl prof. Eduard Tomek, druhý rok prof. Zdeněk Tůma a později Marie-Luise Bublíková. Měli jsme možnost zeptat se na cokoli z oblasti metodiky nebo jazyka a získali jsme řadu cenných rad. Zejména my mladí učitelé jsme měli získávat zkušenosti i při tzv. „vzájemných“ nebo také „soudružských“ hospitacích. Já na tu úplně první vyrazila k dr. Nezdařilovi. Ten měl svou vlastní metodu, pracoval v podstatě bez učebnice a i probíraná slovní zásoba se značně lišila od té učebnicové. Třída byla plná, naprostou většinu tvořily dívky i zralé ženy, které svému vyučujícímu visely na rtech. Rychlý sled otázek a správných odpovědí při procvičování slovní zásoby mě ohromil, ale ještě více jejich obsah. Na otázku „Jak mě milujete?“ vyhrllila vyvolaná asi šest výrazů od upřímně až po vášnivě. Padl i dotaz na milence či „zajíčka“ – a to prosím v základním

kurze... Dnes je mi jasné, že se tehdy zkušený učitel chtěl před svou mladou začínající kolegyní předvést. Ale já šla tehdy z hospitace domů celá nesvá a zvažovala, zda výuku v této škole vůbec zvládnu. Že dr. Nezdařil byl vynikající učitel a své žáky naučil maximum, jsem si pak mohla ověřit i později jako vedoucí oddělení.

Dalším velmi oblíbeným učitelem byl Mgr. Jindřich Fischel. Zjistila jsem, že řada kolegů neví, že je i oceňovaným kreslířem a ilustrátorem, který už své kresby několikrát samostatně vystavoval.

Ráda bych se zmínila i o Heleně Longinové. Na jazykové škole začala vyučovat hned po promoci v roce 1955 a škole zůstala věrná 33 let. Při plnění nejrůznějších úkolů nikdy neřekla ne, i když vychovávala ve velmi složitých rodinných podmínkách tři děti. A jakmile se jí podařilo postavit děti do života, začala po své „padesátce“ psát. Nejprve publikovala drobné črty a minipovídky časopisecky, a v 57 letech vyšel její první román „Proč umírá sánská koza“ (v roce 1987). Od té doby již těch románů napsala celou řadu, je úspěšnou autorkou povídek, divadelních her a fejetonů.

Přeji jazykové škole do dalších let hodně posluchačů a vynikajících kantorů. Ať má i v té Školské možnost oslavit ještě řadu kulatých výročí.

Mgr. Helena Vokounová

Postřehy z výuky angličtiny

Za mého působení na anglickém oddělení ke mně chodil do kurzu známý fotograf hudebních celebrit z oblasti klasické i rockové hudby pan Otto Dlabola (asi v polovině 80. let). Taktéž „dvorní“ fotograf Karla Gotta. Při vstupu do třídy nás všechny ohromil zprávou, že se právě vrátil ze Spojených států, o jejichž existenci jsme téměř pochybovali. Předvedl nám několik slangovaných výrazů a frází typu: „Forget about it“, povědomých z filmů o italské mafii. Fotoaparát nosil vždy při sobě, ale nás bohužel nikdy nevyfotografoval.

PhDr. Ivana Fraňová

Spolupráce s Goethe Institutem

Sametová revoluce v roce 1989 přinesla jazykové škole mnoho změn, na které by dřív nikdo ani nepomyslel. Jmenujme například stěhování z Národní do Školské nebo vznik soukromých jazykových škol, které rostly jak houby po dešti. Soukromá škola – to znělo mnohem moderněji, lákaly i ceny, i když byly za kratší období, tzv. malé skupiny, rodilí mluvčí – kdo by odolal!

A pak přišel do Prahy Goethe-Institut, známý po celém světě jako propagátor německé kultury a jazyka. Nám germanistům bylo jasné, že zde vyrůstá vážná konkurence. Netrvalo to však dlouho a přišli zástupci Goethe-Institutu až k nám do školy a nabídli nám spolupráci. Do nabídky jsme mohli zahrnout kurzy připravující na mezinárodně uznávané zkoušky a poté jsme na tyto zkoušky získali i licenci, tedy možnost zkoušet je u nás ve škole. Seznámili jsme se s moderními mezinárodními zkouškami, s moderními metodami, prošli jsme přípravnými semináři a prvními školeními zkoušejících. Museli jsme se zabývat zcela novým stylem vyučování, novými učebními plány, prostudovat nové učebnice... Školní rok 1994–95 znamenal začátek

spolupráce: vyjednali jsme kurzy i licenci, třídy se naplnily dychtivými posluchači, program jsme zahájili přesně 1. 9. 1994. Začátek byl těžký, ale uspěli jsme – v dalším pololetí byly třídy opět plné, posluchači byli spokojeni.

V letech 1994–2010 u nás některou ze zkoušek Goethe-Institutu úspěšně složilo 2129 kandidátů. Zatímco v 90. letech jsme měli licenci jen na zkoušku na úrovni B1, dnes nabízíme zkoušky Goethe-Institutu na všech úrovních podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, tedy A1–C2. Přijíždějí na ně zájemci z celé republiky. Podíleli jsme se na pretestaci nově plánované zkoušky C2 pro centrálu Goethe-Institutu v Mnichově, pravidelně se účastníme školení k novým zkouškám či jejich změnám, naposledy např. pro nejnovější ústní zkoušky v párové podobě. Sami dále školíme k těmto novým zkouškám, podílíme se na mezinárodních workshopech v Mnichově, dále se vzděláváme na různých seminářích. Stali jsme se partnerem Goethe-Institutu podobně jako řada uznávaných institucí po celém světě.

**Mag. Marie Luise Bublíková,
PhDr. Marta Vraná**

Pozdrav Pánbůh

Na jazykovou školu jsem nastoupila v roce 1948. Měla jsem velké štěstí, sbor učitelů mě přijal velmi přátelsky, všichni jsme si navzájem pomáhali, jak jen to šlo.

Tehdy se učilo na mnoha místech Prahy, i v různých úřadech a institucích. Tak jsem se dostala na maďarskou ambasádu, učila jsem legačního radu a velvyslance.

No a jednou jsem učila toho legačního radu a kýchlá jsem. Zeptal se mě: „Ještě říkáte Pozdrav Pánbůh?“ A já jsem opáčila: „A jak to říkáte Vy?“ Řekl mi to a já jsem po skončení hodiny zase šla učit toho velvyslance. A ten zrovna kýchl. Tak jsem mu hrdě řekla, co jsem se právě naučila. Pan velvyslanec na mne s údivem hleděl, ale to už jsem z vedlejší místnosti slyšela hurónský smích a za chvíli už pan legační rada panu velvyslanci vysvětloval, jak jsem k tomu přišla. Obrátil se pak na mne a řekl mi: „Víš, tys neřekla Pozdrav Pánbůh, tys řekla něco dost neslušného: „máš nahou..., víš, ... tadyhleto...“ a poplácal se po zadní části těla. „Ale je to dost strašné slovo,“ dodal. Nakonec se smál i pan velvyslanec.

Pan legační rada mi byl později dokonce za svědka na svatbě. Už je tomu 55 let.

Rut Kolaříková

Škola svátkem

To, že Vánoce jsou na dohled, poznal učitel němčiny na naší jazykové škole v devadesátých letech podle zvýšeného zájmu o jeden z největších pokladů germánského oddělení: videokazetu *Weihnachten in Deutschland*. Film trval asi půl hodiny a představoval Vánoce jako sled reportáží z různých míst Německa uvozovaných příslušnou rekvizitou (marcipán, jedlička...), skrytou v okénku adventního kalendáře. Ukázka z povedeného filmu a následná konverzace s předvánočně naladěnou třídou – na tyhle hodiny se učitel němčiny mohl opravdu těšit. Že se na ně těší i kolegové, poznal podle toho, že počátkem adventu kazeta tajuplně mizela ze svého místa ve skříni a učebny s videorekordérem byly beznadějně zablokovány.

Samozřejmě, kolegyně a kolegové se nakonec vždycky dokázali domluvit, kdo kdy a kde kazetu promítne (kolegiální schopnost vyjít si vstříc představovala jednu z nezapomenutelných kvalit našeho pedagogického sboru); o něco obtížnější byla ovšem domluva v dělených kurzech, kde každý z vyučujících chtěl předvést *Weihnachten in Deutschland* jako svůj parádní kousek.

Díky mnohaleté zkušenosti výuky na naší jazykovce dobře vím, jak skvělým pomocníkem se při ní mohou stát počítače, internet, výukové programy a vůbec vše, co lze zobrazit na malé či velké obrazovce. Stejně dobře ale vím (a také za toto vědění vděčím jazykové škole, která zavádění nejnovějších technických vymožeností cílevědomě podporovala a rozvíjela tak moderním způsobem klasickou maximu Škola hrou), že jediným nenahraditelným faktorem výuky je učitel. Na nadšení, s jakým žáci při promítání zmíněného filmu budou reagovat na folklorní výjev „vesničané v bavorských Alpách vítají příchod Ježíška hlučnou střelbou“, jsem se každoročně před Vánoce těšil. Bylo mi ale jasné, že ho stěží docílím samotným promítnutím ukázky: bylo třeba ji ve vhodném momentu vsadit do hodiny a učinit z ní tak přirozenou součást dialogu s žáky. Teprve pak mohl při troše štěstí nastat jeden z těch vzácných okamžiků, kdy mi připadalo zřejmé, že dobrá škola dokáže vytvářet podmínky pro to, aby se výuka mohla stát hrou, ale že pak záleží pouze na učiteli, zda se výuka alespoň na chvíli stane společně prožívaným svátkem.

Mgr. Marek Vajchr

Původně mě tato profese nelákala

Do Jazykové školy v Praze na Národní třídě jsem nastoupila v září 1976. Po otci i po matce pocházím z učitelské rodiny již po několik generací. Snad proto mě tato profese původně nelákala a studovala jsem s představou jiného uplatnění.

V důsledku velkorysejšího přijímání studentů na vysoké školy v období Pražského jara byl v té době přesycen trh práce absolventy humanitních oborů. Znam příklady kolegů vrstevníků, kteří již tehdy pobírali podporu v nezaměstnanosti.

I ve školách byl tzv. stop stav. Toho, že jsem našla uplatnění na románském oddělení JŠ, kde vládla atmosféra kultivovanosti a vzdělanosti, jsem si od samého počátku nesmírně vážila. Přestože jsem byla naprostý začátečník, vedení školy i její administrativa se mnou jednaly způsobem, který ve mně vzbuzoval pocit důstojnosti, profesionální zodpovědnosti a cti. Moje existence ve škole nebyla v době přijetí ani do budoucna podmiňována politickou angažovaností a nikdy jsem nepocítila omezování osobní svobody, např. pokud jde o kontakty se zahraničím. Práce samotná mě nadchla a získala si mě na celý život.

Stálo zato překonávat nevýhody večerních hodin a přejezdů na místa výuky po celé Praze, neustále na sobě pracovat, být u toho, když vypukne maraton příprav a konání státních jazykových zkoušek, hledat čas a inspiraci k recenzi a autorské činnosti a nacházet ve škole přátele mezi kolegy i žáky. Přejí naší škole, aby prosperovala a aby v ní její učitelé a žáci byli stejně rádi jako já.

PhDr. Alena Dekanová

Suplování

„Supl“ neboli suplování nikdo z učitelů neměl rád. Přicházelo nečekaně, znamenalo to rychle se připravit, nevíte dobře, co se v kurzu probírá, vyrazíte do školy, odemykáte třídu, před kterou už čekají posluchači. Jakmile spatří cizí tvář, okázale odcházejí a ti, co zůstali, nedůvěřivě vstupují do třídy, pokukují po sobě a krátce obracejí oči v sloup, pak usednou do lavic a sledují s kamennou tváří usmívajícího se učitele jako cizího zubaře, který má nahradit jejich důvěrně známého lékaře proslulého bezbolestnou metodou léčení. Vždycky se to nějak zvládlo, pokud supl trval déle, ale vazby posluchače na „toho jejich“ učitele byly a jsou velmi silné a doplující to mají na jazykové škole těžké. Tajně doufám, že kolegům, kteří suplovali za mne, se vedlo stejně.

Mgr. Jindřich Fischel

Nikdo nám ostudu neudělal

Na školu jsem se dostal po několika peripetiích, o které v životě každého z nás asi není nouze, zato se ale splnil můj sen a moje hlavní záliba – jazyky se u mě spojila s povoláním učitele na jazykové škole. V tehdejší Státní jazykové škole, pak Jazykové škole hlavního města Prahy, jsem poznal mnoho sympatických lidí ze svého oboru, od kterých jsem se i mnohému naučil, k některým jsem docházel na hodiny, abych si rozšířil svoje znalosti dalších jazyků. Jsem jim velmi vděčen, že jsem takovou možnost měl. A když se podívám i na „druhou stranu“ svého působení na škole – na posluchače, pak musím říci, že i práce s nimi byla pro mě velmi zajímavá a obohacující, i když někdy velmi náročná. Zajímavá a obohacující proto, že jsem pracoval s lidmi různých národností, kultur a jazyků a byl jsem tak nucen se těmito jazyky i zabývat. Potěšilo mě pak, když jsem mohl s posluchači prohodit pár slov v jejich mateřtině a viděl jsem, jak se náš vztah učitel – posluchač upevnil. Když pak na mě, jako na vedoucím oddělení, po roce 1989 spočinula příprava státních jazykových zkoušek, i speciálních, včetně přípravných kurzů k nim, nevěděl jsem téměř, co je to víkend. Musím ale s čistým svědomím říct, že kdo dostal od nás vysvědčení o státní jazykové zkoušce, ten nám nikde ostudu neudělal. V raném období svého působení na škole, kdy se vyučovala hlavně ruština, jsem na svých hodinách věnoval hodně pozornosti i jiným národnostem a oblastem tehdejšího Sovětského svazu, než byla oblast ruská, a tyto informace se setkávaly u posluchačů s velkým zájmem. Byly někdy na škole i chvíle méně příjemné, hlavně z hlediska společenského, ale i to se v životě stává, šlo hlavně o dobu, o které dnes mluvíme téměř jako o historii. Raději si v paměti uchováme ty chvíle příjemnější, kterých si vždy přejeme nejvíc. A takových okamžiků během mé práce na jazykové škole byla většina; jsem za ně svým bývalým kolegyním a kolegům a pracovníkům administrativy velmi vděčen a ze srdce jim přeji, aby měli ze své práce takové potěšení, jako jsem měl já, a škole jako takové přeji mnoho úspěchů do dalších let!

Karel Horák

Moje třída

V lednu 1970 jsem se ucházela o místo učitelky němčiny, ale bezúspěšně. Jsem sice rodilá mluvčí, ale pocházím z bývalé NDR, což tehdy nebylo úplně vítáno.

Avšak dr. Cikhart, tehdejší vedoucí germánského oddělení, mě ujistil, že mi dá vědět, až budou někoho potřebovat.

O rok později bylo všechno jinak a já jsem najednou mohla od hodiny nastoupit. (To, že v rámci normalizace byl propuštěn jeden kolega, mi ovšem řečeno nebylo.)

Můj rozvrh hodin tvořily kurzy školní i podnikové a s výjimkou prvních dvou ročníků jsem musela vyučovat ve všech typech kurzů včetně přípravek na státnice. V nich pochopitelně bez jakékoli učebnice. Do ruky mi strčili učební plány a tím to bylo vyřízené. Dr. Cikhart mě sice ve všech kurzech osobně představil, jinak jsem ale byla hozena přímo do vody – a plav. Statečně jsem zahájila svou první hodinu v přípravce, aniž bych vůbec tušila, co to obnáší. Posluchači byli sice solidární a ukázali mi sešity, z nich jsem ale o moc moudřejší nebyla. Pak někdo přišel se spásnou myšlenkou, že vedle v paralelním kurzu učí velmi zkušený profesor a že nás o přestávce seznámí. Tak se také stalo. Pan kolega si mě změřil od hlavy až k patě a na můj dotaz, jak asi má výuka probíhat, odpověděl lapidárně: „Paní kolegyně, až budete na této škole učit pět let, tak to taky budete vědět.“ S těmito slovy se otočil a zmizel ve své třídě. Posluchači byli překvapeni stejně jako já. Ve mně se ale ozval hlas: Jsi na správném místě, musíš vydržet! Ve třídě znovu došlo k živé diskusi, co žáci naléhavě potřebují, co se jim líbí a co ne. Nakonec jsme ve vzájemné spolupráci školní rok úspěšně dokončili a státní zkoušku zvládli všichni.

Tento těžký začátek mě poučil o tom, že je dobré se spoléhat na posluchače a udělat pro ně vše, co je v lidských silách. Pak totiž člověk nechodí do práce, ale do své třídy. Doba se změnila, ale vztah mezi mnou a mými žáky ne.

Mag. Marie Luise Bublíková

Střípky vzpomínek z už dávno uplynulého života jazykové školy

Na románské oddělení Jazykové školy v Praze jsem přišla v září 1962 po roce hledání existence. Studium oboru francouzština–čeština jsem ukončila o rok dříve. Ocitla jsem se v atmosféře ještě ne zcela uklidněné po období padesátých let, kdy prý na škole panovaly „divoké“ poměry. Pro sebemenší maličkost byli propouštěni i kvalifikovaní učitelé a bouřlivě se schůzovalo do pěti hodin do rána.

V době mého nástupu to už bylo jiné. Ředitelem byl dr. Šmída, bývalý diplomat, korektní člověk a všeuměl. Sám například opravoval přístroje pro výuku. Tehdy jich škola samozřejmě mnoho neměla. Na románském oddělení se díky triu Hendrich–Kulík–Tláškal, osvědčených autorů učebnic, prosazoval požadavek kvalifikace v oboru. Před přijetím do pracovního poměru byl každý uchazeč podroben důkladnému prozkoušení. Nemohu zapomenout na pohovor, který jsem s nimi měla v bývalé „klubovně“ na Národní třídě, a na svoji trému. Všichni jsme si velice vážili toho, že na této škole můžeme učit v inspirativním prostředí kolegů, kteří vyvíjeli další zajímavé kulturní aktivity, ale i dospělých žáků, kteří přinášeli četné poznatky ze svých oborů.

Tady člověk ve své specializaci nemohl zakrknět a učit v takové škole bylo terno. Jinde buď učitele jazyků nepotřebovali, nebo to bylo morálně nepřijatelné.

Rok 1968 byl nabráním kyslíku do plic, oživením, ale brzy to skončilo a hodně kolegů odešlo do zahraničí, což byla pro školu ztráta. Obdivovala jsem v těch dobách český národ, že na sobě tolik pracoval. I když praktické vyústění snah bylo objektivně nulové, lidé chodili do kurzů a vzdělávali se tzv. „do šuplíku“. Počátkem 80. let jsme měli ročně až 19 tisíc posluchačů a učili jsme 27 až 32 jazyků.

Prostory na Národní třídě nestačily a učili jsme v propůjčených třídách škol po celé Praze. Kantor musel být „nasaditelný“ různě. Vzpomínám na humornou situaci, kdy do školy na náměstí Curieových přivezli uhlí. Školník nebyl doma, a tak s uhlířem nosil uhlí dr. Radina, abychom o tuto strategicky dobře umístěnou školu v centru Prahy nepřišli. I jinde jsme se snažili, protože možnost učit v některé škole závisela na řediteli, ale ještě víc na školníkovi. Snad nejvíc nám mohlo uškodit dopadení nepřezutého posluchače či učitele. Z podobných příběhů čerpal dr. Radina pro své vtipné Paměti opotřebovaného pedagoga.

Přesto všechno se na škole pracovalo velmi systematicky. Trávili jsme mnoho hodin nad učebními programy a osnovami pro všechny druhy kurzů. Čtyřikrát za rok se psaly písemky, zpravidla gramatický test a slohová práce, chyby pak byly rozebírány v kurzech, opravovaly se domácí úkoly. Docházelo ke komickým situacím typu: „Paní profesorko, nedávejte mi tu práci domů. Kdyby mi na takovou známku přišel syn, měl bych po autoritě.“ Promyšleným systémem výuky od začátečníků až po státnicové přípravy bylo možno propracovat se k solidní jazykové znalosti a seznámit se i s civilizací dané oblasti. To vše završeno základní či všeobecnou státní zkouškou, vrcholově i překladatelskou či tlumočnickou.

Doba se změnila, vše je jinak a v pohybu. Chci ale na závěr a bez sentimentality říci, že mi tato škola byla svého druhu domovem, a přála bych všem mladým, kteří tam teď působí, aby ať v ní či jinde takový pracovní domov také našli.

PhDr. Hana Češková

Ztraceni v překladu aneb trochu humoru na závěr:

The English drink a lot of tea. – Angličané pijí výtažek z čaje.

Do it this way. – Jděte svou cestou.

What do you think of it? – Čím myslíš?

He was run over by a bus. – Předběhl autobus.

Pass the pictures round. – Jděte kolem kina.

What are you going to do? – Co děláte na procházce?

Everything was going round and round. – Někdo chodil kolem mne dokola.
a countryman of yours – váš souzемеc

Říkal, že mu to nevádí. – He said he wasn't mined.

Jsem zvědav, zda... – I am wonderful

kdo z vás – whombody from you

Volná tvorba:

In 1492 Columbus swimmmed to America.

In high spirituosen I went in....

Za léta výuky angličtiny si jistě mnozí kolegové již zvykli, že naše kurzy studenti pouze občasně navštěvují (VISIT school namísto Attend). Není divu, velmi často trpí postelovou rýmou (BED cold), což může být důsledek faktu, že si dávají nohu (tj. FOOT x food) z neznámého důvodu do ledničky.

Byly doby, kdy byl počet míst na SJZ omezen, a kdo se nepřihlásil včas, neměl šanci. SJZ základní se běžně nazývá „malá“ a SJZ všeobecná „velká“. A tak se při náhodném setkání dávno po zkoušce rozvinul tento rozhovor mezi učitelkou a studentem:

„Tak jak jste se rozhodl s tou státnicí: Kterou jste vlastně dělal?“

„No, já jsem chtěl jít na velkou, ale tam už bylo obsazeno, tak jsem šel na malou.“

PhDr. Helena Očenášková

PhDr. Ivana Fraňová

Výlet žáků a učitelů do Walesu

Učitelé němčiny v roce 2008

Gretna Green - výlet žáků a učitelů do Skotska v roce 2006

Pracovníci administrativy

Kurz češtiny pro cizince, kde se žáci učí pomocí divadla

Počítačová učebna a pomaturitní kurz němčiny

Intenzivní kurz češtiny v roce 2008/2009

Dnešní sídlo školy: Školská 15, Praha 1

Vzpomínky učitelů orientálních jazyků

Zlatý věk sanskrtu na jazykové škole

Když o tom vyprávím svým indickým přátelům, nechtějí mi uvěřit, ale je to fakt: v jednom roce mého desítiletého působení na Státní jazykové škole v Praze, v roce 1984, tu bylo zapsáno v kurzech sanskrtu najednou přes sto posluchačů. A to přesto, že jde o jazyk, jehož znalost nemůže nikomu v profesionálním životě nijak prospět, ani mu přinést žádný praktický užitek, jako třeba zvýšení platu. Čím to tedy bylo?

Žili jsme tehdy ještě v dobách hluboké „normalizace“, kdy mimo jiné i z odporu k oficiální ideologii dosáhla u nás svého vrcholu vlna zájmu o jógu. Nejen v Praze, v celé tehdejší Československé republice dosahovaly počty těch, kdo navštěvovali kurzy jógy, tisíců. Někteří ze zdravotních důvodů, jiní jako alternativu k hlásanému světovému názoru i křesťanskému náboženství. A zejména těm posledním nestačilo těch několik málo knížek, které unikly bdělému pohledu cenzorů, a chtěli se dozvědět víc nejen o józe, ale také o jejím historicko-kulturním pozadí. Když jsme v roce 1983 vypsalí v naší jazykové škole vedle probíhajících sanskrtských kurzů ještě takzvané dálkové, konané jednou měsíčně o sobotním dopoledni, přihlásilo se jich hned v první vlně asi pětaticet. Stejný počet potom následoval i v dalším roce, a tak jsme najednou měli v obou ročnících spolu s denními kurzy přes sto frekventantů.

Brzy jsem pochopil, že zájem „dálkařů“, kteří obětavě přijížděli na kurz do Prahy z celé republiky – od Plzně a Vrchlabí až po Bratislavu a Košice, se zaměřuje především na výklady o staroindické historii, literatuře, náboženství a umění, kterými jsem pravidelně doplňoval jazykovou látku a cvičení. Samotný sanskrť jim pomáhal především lépe pochopit názvy jednotlivých pozic a prvků jógy, ale k lepšímu zvládnutí tohoto obtížného jazyka by bylo jistě zapotřebí věnovat mu mnohem více času. I tak byly však obětavost a zápal, se kterým se někteří z nich tomuto studiu věnovali, obdivuhodné.

Živý byl také zájem o večerní dvou až čtyřhodinové kurzy sanskrtu, zde hlavně z jiného důvodu. Rada mladých zájemců se „pro kádrové závady“ nedostala na vysokou školu a ke konci „normalizačního období“ už se vůbec obor indologie na pražské univerzitě neotvíral. Státní jazyková škola suplovala za vysokou, a nejen v tomto oboru. Několika mladým lidem to pomohlo získat základní přípravu pro vysokoškolské studium, ke kterému se hned po sametové revoluci přihlásili. Myslím, že ani na tuto zásluhu jazykové školy by se nemělo zapomínat.

PhDr. Dušan Zbavitel, DrSc.

Několik vzpomínek a zkušeností externího učitele jazykové školy

V Jazykové škole v Praze jsem začal učit ve školním roce 1955–1956 jako posluchač 5. ročníku oborů arabistika a hebraistika na Filozofické fakultě UK. Dostal jsem první ročník a na zahajovací hodinu jsem se pečlivě připravoval. I když jsem příslušnou látku ovládal, nebyl jsem si úplně jist, a když jsem vstupoval do třídy, marně jsem přemáhal trému. Na první pohled jsem zjistil, že všichni moji „žáci“ jsou starší než já. Povzbudilo mě však, že se chovali velice vstřícně a můj výklad pozorně sledovali.

Výuka japonštiny v osmdesátých letech

Později jsem si pak uvědomil, jak je výkon učitele nebo přednášejícího závislý na reakci a zájmu posluchačů. Měl jsem tedy z té první hodiny dobrý pocit a rád na tento svůj ročník vzpomínám. Pedagogická práce v jazykové škole mě obohatila v několikerém ohledu. Je dobře známo, že při výuce jazyka – zvláště ve vyšších ročnících – si učitel upevňuje a rozšiřuje své znalosti, že i on se stále učí. V jazykové škole jsem měl také poprvé možnost osvojovat si základní pravidla správného verbálního projevu. To je dobrá průprava k vystupování před veřejností. Práce v jazykové škole mě obohatila i lidsky. Posluchači jazykové školy jsou velkou většinou dospělí lidé, kteří mají různé pracovní, rodinné a osobní problémy. V rozhovorech s nimi se učitel dozví ledacos o jejich zájmech, o jejich profesi a odbornosti i o jejich starostech. Někteří nedosahují nadějných studijních výsledků, ale přesto pravidelně a rádi kurzy navštěvují, těší se na setkání s ostatními a vytvářejí tam dobrou atmosféru a pohodu. Vždycky oceňuji obětavost těch, kdo dojíždějí na devátou hodinu ranní do sobotních kurzů z velké dálky, např. z Hluboké nad Vltavou, Brna, Plzně a jiných měst.

V 70. letech byly na jazykové škole otevřeny také kurzy starozákonní hebrejštiny a já jsem v nich s velkou chutí začal učit, mj. i proto, že se do nich většinou hlásili lidé se silnou motivací a vyhraněným zájmem. V roce 1983 však byla výuka hebrejštiny v jazykové škole z politicko-ideologických důvodů zrušena a posluchači již existujících kurzů nemohli dále pokračovat. Podobná situace byla – pokud jde o obor hebraistika – i na filozofické fakultě.

Zásadní obrat v tomto směru přinesla pochopitelně sametová revoluce. Rozvoj styků s Izraelem, široké možnosti cestování do této země a nabídka stipendijních pobytů na izraelských univerzitách vyvolaly velký zájem o moderní hebrejštinu, která se začala znovu vyučovat. Dosud stále vyučuji v jazykové škole arabštinu v různých typech kurzů – od nejnižších až po ty, které připravují studenty na státní zkoušku. Bývám také členem zkušebních komisí, a vždycky mě samozřejmě potěší, když se tam setkám se studenty, které jsem učil, a mohu jim blahopřát k úspěšně složené zkoušce.

Prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.

Mých sedmnáct let v jazykové škole

Na Jazykovou školu v Praze vzpomínám ráda, vděčně a trochu nostalgicky. Třebaže můj příchod do ní v roce 1973 předcházely okolnosti spíše neblahé. Normalizace byla v plném proudu, všechny instituce propouštěly politicky nepohodlné lidi, a tak po mém manželovi – kterého to potkalo už o dva roky dříve – jsem najednou i já byla bez práce. Jednoho květnového dne mně bylo Filozofickou fakultou UK, kde jsem do té doby působila jako odborný asistent pro obor japanologie, sděleno, že lidé jako já tam nemají co dělat. Nebyla jsem jediná, z katedry věd o zemích Asie a Afriky jsme byli odsunuti celkem čtyři. Ale osud stál při mně. Pohroužena do chmurných úvah, co bude s rodinou s třemi dětmi, kde ani jeden z rodičů nemá zaměstnání, jsem záhy poté na rohu Spálené ulice a Národní třídy potkala kolegyni orientalistku, indonéštinářku Ing. Zoricu Dubovskou, která byla vedoucí orientálního oddělení na jazykové škole. Na její otázku, jak žiji, jsem se jí svěřila, co mne potkalo. Nikdy nezapomenu na její bezprostřední přátelskou reakci: „Tak pojď k nám, já se to pokusím zařídit!“ Ano, opravdu se jí to i přes můj špatný kadrový profil podařilo, a tak jsem se od září

1973 stala členkou orientálního oddělení JŠ a začala učit japonštinu v kurzech různé pokročilosti. Od začátečnicků až po přípravku na státnice. Učilo se ve školách po celé Praze, v budově na Národní třídě nebo ve Spálené se učily hlavně sobotní kurzy dálkové. Kurzy, do nichž obětavě dojížděli někteří posluchači hodně zdaleka, někdy až ze Slovenska. Nejen já, ale jak jsem zjistila, i někdejší moji posluchači, vzpomínáme na klubovnu v posledním poschodí budovy na Národní třídě. Nebyla to příliš velká místnost (kurzy orientálních jazyků nebyly nikdy tak početné jako například kurzy angličtiny) a sedělo se zde kolem dlouhého stolu, takže jsme na sebe celé dvě hodiny krásně viděli. Mám pocit, že i ten stůl sehrál svou roli v tom, jak se studenti z kurzů umístěných do klubovny natrvalo sblížili. Tím se dostávám k tomu, proč na své působení na Jazykové škole v Praze i po letech stále tak ráda vzpomínám. V oněch politicky tíživých letech bylo orientální oddělení JŠ ostrovem přátelských vztahů, ba svého druhu útočištěm. Jak jsem záhy zjistila, nebyla jsem jediná, koho se Ing. Dubovská ujala. Sešli se zde další kolegové orientalisté vyhození z různých pracovišť. V době nepříznivé orientalistickým studiím jako takovým (nemluvím o politicky preferovaných zaměřeních), se orientální oddělení JŠ pod vlídným vedením Ing. Dubovské stalo důležitou základnou, která pomáhala udržovat kontinuitu české orientalistiky oproštěné od dobového politického nánosu. S pobavením si dodnes připomínám, jak v době, kdy bylo povinností oslovovat posluchače slovem „soudruh“ a naopak se tak mělo říkat i pedagogům, první, co učitelé japonštiny ve svých kurzech vždy ihned zavedli, bylo oslovování po japonském způsobu. Tedy jméno + san (pan, paní, slečna). Bylo docela žertovné občas slyšet, jak se posluchači mezi sebou, i když se baví česky, navzájem oslovují japonsky, tedy s koncovkou –san za jménem. A při občasných inspekčních návštěvách v hodinách jsme se tedy oslovovali a bavili záměrně pokud možno výlučně japonsky, abychom se „soudruhování“ vyhnuli. Inspekce si z takové hodiny dokázala odnést asi dost málo poznatků.

Každoročním oživením v nejvyšších kurzech japonštiny byla možnost zúčastnit se tzv. benron taikai neboli veřejné soutěže v mluveném projevu v japonštině, pořádané japonským velvyslanectvím. V době, kdy bylo Japonců v celé Československé republice opravdu hodně poskrovnu, to byla dobrá příležitost pro kontakt, byť zprostředkovaný, se současným Japonskem. Odvážlivců nebylo málo, a tak byla mezi vítězi soutěže řada posluchačů z kurzů japonštiny na JŠ. Byl v tom svým způsobem i tichý, nevyslovený pocit soutěživosti mezi posluchači japanistiky na Filozofické fakultě UK a těmi, kdo – většinou při plném pracovním nasazení nebo studiu oborů zcela odlišných – se učili japonsky ve svém volném čase na jazykové škole.

S řadou svých bývalých posluchačů se občas vídám, s některými si píši, někteří mě navštěvují. A jsem vždy upřímně šťastná, když vidím, jak jsou ve svých profesích úspěšní, zvláště v těch případech, kdy ve své kariéře uplatnili japonštinu. Nebylo jich rozhodně málo. Dívám-li se zpět na tento úsek svého profesního života, uvědomuji si, že přes politické tlaky, které tenkrát na nás všechny doléhaly, to byla léta dobrá, v nichž jsem díky jazykové škole poznala mnoho zajímavých a inteligentních lidí a své dny prožívala v přátelském prostředí orientálního oddělení. Proto škole přeji mnoho dalších úspěšných desetiletí a jen samé výborné pedagogy i studenty.

Vlasta Winkelhöferová

Moje tibetská dílna

V letech 1975–1994 jsem působil na Státní jazykové škole v Praze jako externí učitel tibetštiny. Orientální oddělení této školy představovalo v dobách normalizace pro mnohé z nás tzv. „nepřízřívobivých“ pravou oázu klidu a svobodné a částečně i „disidentské“ práce. To umožňovali především tehdejší moudří, chápaví a tolerantní vedoucí oddělení Z. Dubovská, R. Veselý a J. Fleissig.

Mou tibetskou „dílnou“ za tu dobu prošlo více než čtyřicet posluchaček a posluchačů. Z nich ve škole získané znalosti o kulturním světě Tibeťanů – o jejich jazyku, historii a kultuře ve své vlastní praxi nejvíce uplatnili (abecedně): RNDr. V. Hájková (vychovatelka dětí tibetských uprchlíků v Rakousku), PhDr. M. Kiripolská (na poli vědecké mongolistiky), PhDr. Galina Kudrnová-Tomišková (redaktorka Nakladatelství Lidové noviny), A. Neuman (před a po Listopadu osobní tajemník V. Havla), PhDr. L. Obuchová (na poli sinologie), PhDr. Z. Ondomišiová (aktivistka za práva Tibeťanů), Dr. L. Pávková (překladatelka ezoterické literatury), MUDr. M. Procházka (při klinickém uplatňování diagnostických a terapeutických metod tibetské medicíny), Ing. L. Sklenka (zakladatel společnosti Lungta a vydavatel Tibetských listů), prof. PhDr. O. Švarný, CSc. (na poli sinologické lingvistiky) a další.

Někteří z mých posluchaček a posluchačů se se mnou podíleli na vydání úspěšné knihy Suma tibetského písennictví (Argo, 2004).

Prof. PhDr. Josef Kolmaš, Dr.Sc.

Mé vzpomínky na jazykovou školu

Na Jazykové škole v Praze – tak se tehdy jmenovala, jsem začala pracovat v září 1962. Nastoupila jsem tam krátce po svém druhém návratu z Indonésie. Samostatné orientální oddělení tehdy neexistovalo, bylo součástí oddělení románského. Bylo to cosi nesourodého, a tak vedoucí tohoto oddělení, dr. Josef Hendrych, už za necelé dva roky inicioval vznik samostatného oddělení orientálních jazyků, jehož jsem se já stala první vedoucí. Patří mu za to můj dík.

Když jsem oddělení přebírala, byl tam kromě mne jen jeden interní učitel – Bohuslav Zborek, sinolog. V ostatních kurzech byli učitelé externisté. Vyučovalo se pouze šesti jazykům – arabštině, čínštině, hebrejštině, hindštině, indoněštině a japonštině. Chtěla jsem okruh vyučovaných jazyků rozšířit, aby i v našem státě byli tací, kteří by svých znalostí mohli využít pro potřeby rozvíjející se ekonomiky. Postupně tedy přibyla perština, turečtina, bengálština, sanskrť, tamilština, tibetština, javánština, vietnamština a svahilština. Zavedli jsme i výuku romštiny. Aby měli možnost studovat orientální jazyky i mimopražští posluchači, otevřeli jsme i dálkové kurzy těch jazyků, pro které byla k dispozici učebnice. Byli přijati další čtyři interní učitelé. Prestíž orientálního oddělení vzrůstala.

Ale pak přišel rok 1968 se svými neblahými důsledky pro oblast naší kultury. Mnoho vynikajících vědeckých pracovníků bylo propuštěno z politických důvodů. A tehdy jsem cítila, že je na mně, abych v oboru orientalistiky nějak pomohla. Všechny ty, kteří měli o práci v orientálním oddělení jazykové školy zájem – bylo jich tuším asi deset – jsem přijala do interního poměru, mnohdy tak trochu úskočně proti nadřazeným, i když si dnes skoro myslím, že i oni s tím nepřiznaně souhlasili. Zároveň jsem po

celou dobu externě spolupracovala s řadou vynikajících odborníků, jak z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, tak z Orientálního ústavu, Náprstkova muzea a Státního židovského muzea. Počet posluchačů vzrůstal. Když jsem oddělení přebírala, mělo něco málo přes 200 posluchačů, když jsem odcházela, bylo jich už přes 800.

Dost dlouho se mi dařilo proplouvat různými úskalími. Teprve ke konci své pracovní dráhy jsem se potkala s nezdarem, a to kvůli hebraistice. Hebrejšťina se u nás vyučovala od nepaměti. V roce 1983 byla však její výuka po dlouhých a nepříjemných jednáních proti mé vůli, na základě osobního rozhodnutí vedení jazykové školy, zrušena. Pokládala jsem tento krok za nesprávný, nesloužící dobrému jménu školy a odporující i skutečnosti, že hebrejská kultura byla spoluformátorem kultury evropské. Pro tento svůj postoj jsem však potom byla nucena svou pracovní dráhu na jazykové škole ukončit, mnohem dříve, než jsem měla v úmyslu.

V každém případě však dvacet let působení na jazykové škole patří k nejkrásnějším létům mého života, radostné práce v kolektivu, kde nedocházelo k nesrovnalostem a trpkostem, kde vládlo přátelství, vzájemný respekt a porozumění. Ještě dnes, po letech, všem svým spolupracovníkům znovu děkuji za jejich podporu, za nadšenou a obětavou práci.

Ing. Mgr. Zorica Dubovská

Jak jsem se učil v jazykové škole v Praze

Znal jsem pražskou jazykovou školu od raného mládí jako školu cizích jazyků sídlící na Národní třídě v paláci Louvre. Nechodil jsem do ní, protože jsem měl soukromé hodiny němčiny a během středoškolského studia jsem byl obstojně vybaven třemi jazyky. Nový jazyk, a to jazyk zcela neobvyklý, jsem začal poznávat od sexty, šesté třídy žižkovského klasického gymnázia, když jsem se v září 1947 dozvěděl, že Orientální ústav v Praze opět zahajuje nový vyučovací rok studia orientálních jazyků. Byla mezi nimi také arabština, kterou jsem považoval za potřebnou pro pobyt v arabských zemích, ve kterých jsem snil sbírat své milované brouky a které jsem poznával četbou cestopisů Aloise Musila i z vyprávění entomologů, kteří v těchto zemích (Egyptě, Palestině) během války působili v zahraničních armádách a také sbírali brouky.

Zašel jsem do Orientálního ústavu na Malé Straně a dostal jsem přihlášku. Kurzy byly večerní, v budově ústavu v řádové budově Maltézských rytířů. Bylo nás asi osm, deset a vyučujícím byl Maročan, pan Abdalwahháb, který přečkal válku v Praze a byl šarífem, tedy členem královského rodu. Začátky byly skromné. Nebyla učebnice, základem výkladu byla německy psaná mluvnice spisové arabštiny od Hardera. Byl jsem zklamaný a nepříliš spokojený s nemožností překročit výklad samotné vyučovací hodiny. Situace se změnila, když jsem čirou náhodou v antikvariátu koupil právě tuto učebnici. Tak jsem další dva roky v kurzech Orientálního ústavu zůstal. Mými učitelé byli moji příští vysokoškolští učitelé a později kolegové – Karel Petráček a Ivan Hrbek, oba tehdy jen studenti na filozofické fakultě.

Pak jsem byl přijat ke studiu arabštiny a perštiny na Filozofickou fakultu v Praze. S ustavením Akademie věd v roce 1953 byly jazykové kurzy v Orientálním ústavu zrušeny a byly převedeny do Státní jazykové školy v Praze, kde jsem začal, jako externí učitel bývalé Školy orientálních jazyků, učit arabštinu. Vyučovací pomůcky

byly velmi omezené a já jsem dostal kromě výuky za úkol překládat lekce Harderovy mluvnice arabštiny z němčiny do češtiny a přepisovat je psacím strojem (český text) a rukou (arabský text) na tzv. kovolisty, ze kterých se tisklo. Tato tiskárna byla naproti škole v prvním patře budovy, ve které bylo kino Metro.

Učilo se porůznu ve školách v centru Prahy. Učil jsem rád a s chutí a studenti byli vždy milí a přátelští. Někdy jsme po vyučování ještě někam zašli na nějaký ten lok dobrého moku, zvláště Malá Strana lákala. Pamatuji se, že jsme nejednou s Petráčkem zašli na Malé Straně k Malířům na Maltézském náměstí, když nebylo čím přiložit do kamen a topení vyhaslo.

Novou kapitolou v mém vztahu k jazykové škole byla osmdesátá léta. Tehdy jsem se nesměl vrátit do Libye, kde jsem od podzimu 1980 pracoval jako tlumočnick u Strojexportu, který tam řídil výstavbu několika silnic. Následek toho zákazu byl, že jsem byl propuštěn ze Strojexportu a bylo nutno hledat zaměstnání. Fakulta mi dala najevo, že to nepřichází v úvahu, protože jsem jí opovrhl, když jsem z ní odešel „stavět silnice“ do Libye. V úvahu přicházela jazyková škola. Vedoucí orientálního oddělení byla Ing. Zorka Dubovská, indonézistka a moje někdejší spolužačka v kurzech arabské literatury dr. Petrářka. Kromě toho na jejím oddělení působil arabista dr. Karel Keller, můj někdejší student, kterému se podařilo zde najít uplatnění a mohl opustit oddělení jídelních a spacích vozů ČSD. Na jaře roku 1983 odešla Ing. Dubovská do důchodu a já jsem byl ustanoven do její funkce. Vedoucím oddělení jsem zůstal až do svého návratu na Filozofickou fakultu v únoru 1990.

Jako vedoucí jsem měl menší úvazek, ale zato povinnost hospitací a některých jiných byrokratických povinností. S těmi hospitacemi souvisí také moje vzpomínka na 17. listopad 1989. Večer jsem ze Svobodné Evropy nebo z Hlasu Ameriky slyšel, že na Perštýně došlo ke srážce demonstrantů s policií, že bylo mnoho zadržených, že studenti měli zapálené svíčky, které stavěli na chodníky. Když jsem ráno v sobotu šel na hospitaci dálkového kurzu, který se konal v Louvru, viděl jsem skutečně na obrubnicích ten nalepený vosk a zbytky svíček. Dozvěděl jsem se také, že paní správčová Louvru pouštěla vystrašené demonstranty přes dvůr domovního bloku do Ostrovní ulice, aby je ochránila před možnými ranami nebo zatčením.

Ať externí učitel nebo řádný interní zaměstnanec Jazykové školy v Praze, dnešní JŠ hlavního města Prahy, vždy jsem rád a se zájmem a s trochou humoru stál před žáky jejich kurzů. Nebyli to studenti ve studentských letech, byli to dospělí lidé různého věku, vzdělání, schopností, mezi kterými jsem našel přátele, s nimiž jsem se stýkal i potom, když studium ukončili, nebo jsem v kurzech školy neučil, nebo když uplynuly roky od doby, kdy jsem já stál před katedrou a oni seděli v lavici. Bylo to vždy hezké a milé. Nutno říci, že to byli také studenti, kteří nezlobili a nerušili při hodině. Nebylo potřebí třídních knih.

Prof. PhDr. Rudolf Veselý, CSc.

Několik vzpomínek učitele a vedoucího oddělení jazykové školy

Na Jazykové škole v Praze, jak se tehdy naše škola jmenovala, jsem začal pracovat po ukončení základní vojenské služby 1. září 1969. Kromě vedoucí Ing. Dubovské vyučující indonéštinu a kolegy Metalidise, který zajišťoval výuku řeckých dětí na

pražských základních školách, jsem byl tehdy jediným interním učitelem orientálního oddělení. Kromě arabštiny jsem vyučoval ještě francouzštinu.

Události, k nimž došlo koncem roku 1968 a zejména v prvním pololetí 1969, ovlivnily také negativně počet zájemců zapsaných na orientální jazyky. Ve školním roce 1969–1970 jich bylo necelých 260.

Za hlavní náš úkol, samozřejmě kromě výuky, jsme považovali zahájit propagaci orientálních jazyků na pražských středních a vysokých školách a v podnicích zahraničního obchodu. Současně jsme se také snažili posílit a rozšířit dálkové sobotní kurzy, kam dojížděli zejména mimopražští posluchači. Nezřídka se stávalo, že do Prahy dojížděli zájemci z Brna, Ostravy, Bratislavy nebo i z Košic.

Postupně se také dařilo rozšiřovat repertoár nabízených jazyků a od roku 1970 přijímat další interní učitele. Je také známo, že v průběhu normalizace v sedmdesátých letech museli někteří orientalisté z politických důvodů opustit svá původní pracoviště. Díky úsilí Ing. Dubovské a také tomu, že tehdejší vedení školy nekladlo překážky, podařilo se tyto vynikající orientalisty zaměstnat ve škole, v rámci možností zachovat tradici některých oborů a vysokoškolákům poskytnout výuku, o kterou přišli na FF UK nebo na jiných školách. Na konci 70. let, když jsem školu opouštěl, byli zde interní učitelé arabštiny, čínštiny, japonštiny, řečtiny a některých indických jazyků.

Kromě výuky také vzpomínám na pondělní dopolední semináře, které vedli naši nejzkušenější pedagogové a zahraniční lektori. Považuji je za velice přínosné jak po metodické, tak po odborné stránce.

Na školu jsem se vrátil po dvanáctileté přestávce v únoru 1990 a v březnu téhož roku po odchodu prof. Rudolfa Veselého na FF UK jsem byl jmenován vedoucím oddělení. Díky zvýšenému zájmu o země Asie a Afriky v 80. letech bylo na orientálním oddělení zapsáno více než 800 žáků. Tehdy ovšem byla naše škola jediná v Praze, která poskytovala výuku orientálních jazyků pro širší veřejnost. V některých větších městech probíhaly kurzy, ale pouze pro začátečníky. Kdo chtěl pokračovat, přijel se zapsat k nám, především do dálkových kurzů.

V 90. letech vzniká v Praze také množství soukromých jazykových škol a agentur nabízejících výuku orientálních jazyků, což mělo za následek určitý úbytek posluchačů. Změnily se také ekonomické podmínky, neboť jazyková výuka přestala být dotována. I když neradi, museli jsme zvýšit kurzovné, aby byl zajištěn provoz školy po finanční stránce.

Díky zvýšenému úsilí našich učitelů se podařilo stabilizovat počet posluchačů, takže počet zápisů v posledních letech převyšuje 500, přestože jen v Praze existuje asi 20 jazykových škol a agentur, které nabízejí výuku orientálních jazyků.

V září 2009 jsem odešel do důchodu, ale se školou spolupracuji v rámci možnosti i nadále. Téměř 30 let, která jsem zde prožil, považuji za nejlepší léta svého života, kdy jsem poznal řadu výborných lidí, kterých si vážím jak po odborné, tak po lidské stránce. Přál bych si proto, aby se škola i v budoucnu úspěšně rozvíjela díky své devadesátileté tradici a vysoké odborné úrovni pedagogického sboru.

Mgr. Jiří Fleissig

43 let učitelem

Po studiích arabistiky a hispanistiky a vojenské službě jsem nastoupil v roce 1967 do Orientálního ústavu ČSAV, kde jsem setrval až do roku 1974, kdy jsem byl z politických důvodů propuštěn. Poté jsem pracoval v podniku ČSAD – Jídelní a lůžkové vozy. Od ledna 1981 do prosince 1987 jsem byl zaměstnán jako řádný učitel v Jazykové škole v Praze. Od roku 1988 jsem byl na Filozofické fakultě UK jako odborný asistent; v září 2009 jsem odešel do důchodu.

Moje publikační činnost není velká s ohledem na politické tlaky v době tzv. normalizace, za niž jsem byl plně rehabilitován. Mimoto jsem působil jako radní v Městské části Praha 3 (1994–1998), kde jsem se mj. jako první zasadil o vyvěšení tibetské vlajky (1996) a vykonal jsem na 130 svatebních obřadů, vedle dalších úkonů spjatých s mou funkcí.

Za posledních 43 let jsem se především věnoval pedagogické praxi. Mé přednášky a lektorská cvičení si vyslechlo a aktivně se jich zúčastnilo na 5 tisíc studentů a posluchačů z různých oborů. Odučil jsem 30 tisíc hodin, což zřejmě představuje rekordní číslo mezi našimi orientalisty. Jednalo se hlavně o arabskou gramatiku, ale i o arabské reálie a dějiny a kulturu al-Andalusu. Kromě toho jsem učil v jazykové škole i španělštinu (1981–1989). V letech 2001–2003 jsem vystupoval v televizi, kde mých 19 pořadů bylo zasvěceno zejména politické problematice Blízkého východu. Také jsem absolvoval 5 rozhlasových besed. V době nesvobody jsem přeložil 14 diplomových a disertačních prací z různých oborů, vypracoval jsem na FF UK asi 30 oponentských posudků, které se týkaly arabské lingvistiky a literatury, právní problematiky, staré i moderní historie a politiky, a podílel jsem se na řadě korektur, recenzí a jazykových úprav. V současné době zpracovávám arabské vnitřní plurály a masdary (slovesná substantiva).

PhDr. Karel Keller

Jak jsem odrazovala posluchače

Přišla jsem do jazykové školy po necelém roce působení jako dokumentátorka ve Fyziologickém ústavu, protože po mateřské dovolené jsem práci se svou kvalifikací hledala velmi obtížně. Absolventy Filozofické fakulty oboru japonština-angličtina tehdy nikde nechtěli, protože obchodovat neuměli a sekretářskou práci dělat nechtěli. Ke svému původnímu zaměstnání jsem se vrátit nemohla, jelikož pro Správu služeb diplomatickému sboru jsem byla osoba nežádoucí, navíc jsem měla smlouvu na dobu určitou, takže mi místo držet nemuseli.

Když jsem začala učit japonštinu v roce 1982, pochopitelně mě ze všeho nejvíce zajímalo, co vede k tomu koníčku mé tehdejší studenty, když příležitosti k uplatnění tohoto jazyka byly tak mizivé. Začala jsem se studentů z opravdového zájmu vyptávat. A to jsem neměla dělat. Po přímo položené otázce se mnozí opravdu hluboce zamysleli a přišli na to, že skutečně tento jazyk hned tak někde neuplatní. Vlastně bych se jim měla dodatečně omluvit. Kdybych je byla svou zvědavostí neodradila, za pouhých sedm let už by měli možností spoustu. Až na tu nešťastnou zvědavost jsem měla všechny studenty moc ráda, snažili se ze všech sil při studiu nebo při zaměstnání

a za to jsem si jich velice vážila. I když pak japonštinu nikdy nepoužili, snad alespoň trochu nahlédli do kultury vzdálené země.

PhDr. Alice Kraemerová

Hebrejšťina ve Státní jazykové škole v Praze

Studovala jsem tento jazyk v rámci oboru hebraistika na Filozofické fakultě UK, kde se ovšem přednášela jen hebrejšťina klasická, tj. biblická. Na rozdíl od praxe filozofické fakulty se ve Státní jazykové škole učila jak klasická, tak moderní hebrejšťina, kterou zde vedla vynikající pedagožka paní Hana Lionová. Díky ní jsem se i já seznámila s moderním jazykem – ivritem ve volném kurzu, který byl pod jejím vedením otevřen pro studenty našeho oboru, bohužel však skončil dřív, než by pro nás bylo žádoucí: v srpnu 1968 rodina Lionova emigrovala.

Je známou pravdou, že vyučováním se vyučující mnoho naučí. Pro mne ta pravda měla stoprocentní platnost – vyučováním jsem se naučila nejvíce. Převzala jsem po paní Lionové její kurz ivritu a zároveň jsem začala učit také biblickou hebrejšťinu, o kterou byl tehdy stejný zájem, vzhledem k omezeným možnostem studia na universitě nebo v teologických kruzích (i náš ročník hebraistiky byl otevřen poprvé po mnoha letech a na dlouhá léta byl poslední). Zdá se skutečně podivuhodné, že po přerušení diplomatických styků s Izraelem a po spojenecké invazi koncem 60. let a za normalizace 70. let výuka obou vrstev hebrejského jazyka na Státní jazykové škole pokračovala, až do jara 1983, kdy bylo stručně oznámeno, že kurzy hebrejšťiny se napříště nebudou konat. Do té doby však hebrejšťina kvetla každý rok v několika kursech, začátečnických i pokročilých, a úspěšně proběhlo i několik státních jazykových zkoušek. Státní jazyková škola v Praze s kurzy hebrejšťiny se tak v oněch letech stala jakýmsi pendantem Státního židovského muzea, které – obdobně – bylo až do roku 1989 jediným centrem hebraisticko-judaistických studií v ČSSR.

Po listopadu 1989 se situace ve studiu hebraistiky, judaistiky a samozřejmě i hebrejského jazyka samotného radikálně změnila. Padla víc než dvacetiletá tabu, na Filozofické fakultě UK se opět pravidelně otvírá obor hebraistika a na Husitské fakultě judaistika, a Státní jazyková škola zase dokořán otevřela dveře zájemcům o biblickou i moderní hebrejšťinu. Měla jsem možnost pozorovat růst zájmu o kurzy v 90. letech, kdy jsem učila na plný úvazek začátečníky i pokročilé studenty a kdy se uskutečňovaly první státní zkoušky jako výsledek naší práce v tomto novém období. Mohla jsem ovšem také sledovat útlum zájmu o kurzy hebrejšťiny od přelomu tisíciletí, kdy se prvotní hlad po dlouho nedostupném studiu nasytil, zejména u starších posluchačů, a kdy – zejména u mladých studentů – přišla ke slovu možnost vysokoškolského studia jak doma, tak v zahraničí, včetně Izraele.

Výsledky těchto nových a nyní již obvyklých cest k poznání orientálních zemí a jejich jazyků, včetně hebrejšťiny, se projevují v nejrůznějších sférách činnosti absolventů. Od pracovníků v diplomatických službách a ve vědeckých institucích přes učitele, tlumočníky a překladatele po průvodce v turistických agenturách – aspoň ti starší mezi nimi čerpají ze základů, které získali v jazykové škole a případně rozšířili při studiu vysokoškolského oboru. Jsem pyšná na své studenty, někteří z nich se dali lákat mými prvními překlady moderní izraelské, ale i klasické středověké literatury,

v rámci literárního semináře začali s vlastními pokusy a nyní už samostatně publikují. Jejich zásluhou roste počet česky vydaných románů a povídek izraelských autorů a pro odborníky i laiky se zveřejňují informace o současných trendech moderní hebrejské literatury. Je potěšitelné a vážíme si toho, že téměř u všech stály na začátku těchto úspěchů kurzy hebrejštiny ve Státní jazykové škole.

Doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc.

Audiovizuální technika v jazykové škole

První záznamy o didaktické technice jsou podle dochovaných archivních materiálů z roku 1953; škola již tehdy vlastnila tlumočnické zařízení, jeden magnetofon a jeden radiopřijímač.

Audiovizuální kabinet jazykové školy, dnešní nahrávací a technické studio, existuje od roku 1971. V témže roce se stal ředitelem školy František Hynek, na jehož podnět první pracoviště tohoto typu ve školství vzniklo. Soustředily se zde přístroje didaktické techniky a audiovizuální materiály, patřily sem magnetofony, gramofony, diapozitivy, epidiaskopy, promítačky filmů 8mm a 16mm, zvukové nahrávky, diafony atd.

Škola měla v té době dvě jazykové laboratoře, jednu v budově na Národní třídě a druhou v základní škole na Praze 10, v Gutově ulici, k dalšímu vybavení patřila učebna vybavená zkušebním zařízením Modifika a Repex. S tímto zařízením žáci poslouchali namluvené úkoly a řešili je pomocí otáčení knoflíku do správné polohy. Téměř každý z učitelů měl od školy zapůjčený magnetofon, který používal pro domácí přípravu a pro výuku v podnikových i školních kurzech. Zajišťován byl servis, evidence veškerého vybavení, půjčování a pořizování nahrávek rodilými mluvčími, kteří tenkrát na škole působili.

Naše škola poskytovala konzultace a instruktáže o práci s audiovizuální technikou ve výuce i jiným jazykovým školám, protože někteří z našich pedagogů byli autory audioorálních cvičení a dalších zvukových nahrávek, které byly distribuovány do škol prostřednictvím Komenia.

V roce 1978 byly cívkové magnetofony nahrazeny kazetovými, čímž se práce se zvukovými nahrávkami značně zjednodušila. Vývoj techniky postupoval dál, a tak jsme v roce 1988 měli první videomagnetofony a televize v učebnách. Některé z nich byly darem japonské nadace v rámci propagace japonštiny v naší republice. Ze stejného důvodu jsme v roce 1989 dostali word procesor (pro přepis latinky do japonského písma) od japonské nadace The Japan Foundation Japanese Language Institute, která nám také poskytuje výukové materiály.

V roce 1997 jsme se přestěhovali z Národní 20 do Školské 15. Učebny jsme zrekonstruovali a nově vybavili zvukovými sestavami, televizemi a videomagnetofony (Panasonic, Technics, Jamo, Elac atd.). Ve stejném roce byla naše škola vybrána japonskou nadací The Commemorative Association for the Japan World Exposition jako nejlepší instituce zajišťující výuku japonštiny v České republice a dostali jsme darem od této nadace jazykovou laboratoř Panasonic. Toto zařízení je v České republice naprosto ojedinělé, používáme je při výuce v tlumočnických kurzech. V současné době uvažujeme o vybudování další počítačově vybavené jazykové laboratoři.

V roce 2006 jsme v rámci grantu pořídili multimediální počítačovou učebnu, která poskytuje zcela nové možnosti využití techniky ve výuce cizích jazyků. V současné době jsou všechny učebny vybaveny DVD přehrávači.

V nahrávacím studiu vytváříme poslechovou část státních jazykových zkoušek a ostatních jazykových zkoušek podle SERRJ, včetně zkoušky z češtiny pro cizince na úrovni A1 pro trvalý pobyt cizinců v ČR. Vyrábíme cvičné sady ke státním jazykovým zkouškám, které si zájemci mohou zakoupit prostřednictvím internetu, na dobírku i přímo ve škole.

Ivana Filipová, technička

Světová rarita Prahy

Jazyková škola v Praze měla před svým rozdělením na tři samostatné školy (v r. 1988) každoročně kolem 17 000 posluchačů, a to ještě musela mnoho dalších odmítnout. Kolik by jich asi bylo teď - kdyby ovšem bylo kam všechny kursy umístit? Podle průzkumu je to největší škola toho druhu na světě; jistě je tedy světovou raritou Prahy, že tak velké učiliště nemá vlastní budovu. V činžovním domě na Národní třídě je umístěno několik učeben, ale sídlí zde také nájemníci, Pramen, bufet a prodejny, dlouho tu působila firma Moděva, úřadovny Národní fronty, nově se sem nastěhovala japonská firma Mitsubishi ... Celkově ovzduší dokresluje skutečná událost: Jednoho dne hledala skupina Romů kancelář Národní fronty ohledně přidělení bytu. Když Romové stoupali po schodišti a na jedněch dveřích spatřili nápis „Románské oddělení“, rázně vstoupili, odhodláni nedat se odbýt...

O požadavku budovy pro školu se v dřívějších dobách nedoporučovalo hovořit, „aby se neprovokovalo“. Po listopadu 1989 se mohlo začít o této otázce nejen hovořit, ale i manifestovat za ni v ulicích Prahy – bohužel budova stále není. A tak učitelé dál jezdí asi na 70 míst hlavního města (ráno do závodních kursů, večer do kursů školních) a jejich pracovní podmínky se tím velmi zhoršují.

Učíme tedy ve vypůjčených třídách. Tím pochopitelně dochází k řadě jednání s různými lidmi a všichni se musíme snažit, aby nám byl(a) nakloněn(a) ředitel(ka) školy, školník (školníková), a především uklízečky. Vytrvale se musí bdít nad dodržováním školního řádu (přezouvat se a nekouřit!), je třeba soužit s kursy jiných institucí, s různými školeními, s džez- gymnastikou apod. Nejožehavějším námětem zůstává přezouvání. Kdyby snad na schůzi nebylo bývalo o čem jednat, stačilo nadhodit toto vděčné téma (vhodnost, nevhodnost, přísnost či mírnost dodržování, poukázat na to, že jiní se nepřezouvají ...) a rozprava se čile rozjela.

Samostatnou zmínku zasluhují třídy, které byly propůjčeny jazykové škole jinými pražskými školami.

Dopoledne žily tyto místnosti ruchem svého domovského kolektivu a k tomuto účelu byly také náležitě vyzdobeny (podobiznou státníka, ideovými nástěnkami, seznamem třídní samosprávy, přehledem prospěchu i provinění, někdy třídním časopisem, výkresy žáků apod.).

Večer do nich nastupovali posluchači jazykové školy, aby se vrátili do let svého mládí. Jednou za čtvrtletí, když se konaly třídní schůzky s rodiči žáků ZŠ, jsme tyto prostory vyklízeli, aby se v nich mohla odehrát jiná dramata ... Tyto třídy měly své kladné i záporné stránky. Hlavním kladem bylo, že vůbec byly k dispozici, protože jinak by jazyková škola neměla kde své kursy konat. Pak se zde objevovaly určité dílčí nevýhody: Předně to byly klasické „třídy“ (některé z nich pamatovaly opravdu hodně), ve kterých se nepočítalo s audio-orální výukou. Při nevyhovující akustice se přenosný magnetofon marně snažil tuto nevýhodu překrýt. Obvykle i v tomto případě musel „suplovat“

vyučující a svými – již tolik namáhanými – hlasivkami opakovat nahrávku. Zvláště citelně se zmíněný akustický nedostatek projevoval, jestliže se sešlo málo posluchačů. Zvuk se potom odrážel z jednoho kouta do druhého!

Třetí (občasnou) nevýhodou bylo, když lavice ani stolky svými rozměry nestačily urostlým tělům posluchačů. Bylo pak vidat všelijak zkroucené adepty poznání...

Aby lépe vyniklo, jak starobylé prostory někdy navštěvujeme, uvedu na tomto místě úryvek z žakovského desatera starého tři sta let (podle pramenů nakladatelství Albatros):

„Mravnost u žáků, když s učitelem neb osobou starší hovoří, záležív tom, aby měli nohy pohromadě, ruce složené, hlavu vztyčenou, aby netěkali zrakem a nemluvíli, leč na otázku. Aby chlapci nezvykali si pokašlávati, což hyzdí hlas, rukama aby nekřepčili, nejsouce v způsob motovidla, nohama aby neklátili jako hrnčír v okruhu, lejtky přes koleno aby nevěsili. Žádný aby nehleděl zakrněle, leč mírně a vesele. Očima aby dvorně nemhoural, nosu nepotvořil, neutíral ho kloboukem, rukávem ani podolkem.“

Když přistoupíte k pedagogickému dění s tímto dějinným nadhledem, hned přestanete „hledět zakrněle“ ...

Z historie původního sídla jazykové školy na Národní třídě

*(Zpracováno podle vzpomínek paní Žofie Bešornové,
dlouholeté obyvatelky domu Národní 20)*

Historie budov na Národní třídě a ve Spálené ulici

Dům č. 20 (čp. 116/II) na Národní třídě byl postaven přibližně v roce 1900. Spolu s vedlejší budovou čp. 1987/II (č. 22, dříve 20a), tvořily dvojdom palácovitěho charakteru, a tak jsou také uváděny v knize dr. Pocheho „Praha krok za krokem“. Dvojdom postavil architekt Burda (?) jako „Palác Louvre“, a proto i krásná stylová kavárna ve zvýšeném přízemí a kino měly název Louvre.

V roce 1926 koupil dvojdom spolek „Záchrana“. Tento spolek měl charakter pojišťovny pro sociálně slabší, byl to druh národního pojištění, jehož zakladatelem byl v roce 1905 známý obchodník Kulík, zakladatel firmy. „Záchrana“ byl nevýdělečný spolek, financoval své činnosti právě z výnosů z obou domů, které byly majetkem spolku. Proto musily být řádně obhospodařovány a udržovány.

V letech 1926–1929 byla v domech s průčelím na Národní třídu vybudována přístavba v 1. patře do dvora. Terasy ve 3. a 4. patře sloužily vždy jako příslušenství domů, kde se sušilo prádlo a kde se klepaly koberce. Obě budovy dvojdomu byly propojeny, a to ve zvýšeném patře, kde byl soukromý vchod do heren patřících ke kavárně. Průchod ve 4. patře byl veřejný, protože umožňoval přístup k výtahům, do prádelny, sušárny a na společné terasy. Další vchod do domu č. 20a byl v 5. patře (nyní označován jako 7. patro), kde byla grafická škola Akademie umění, který však sloužil jako nouzový východ; byl uzavřen a běžně se nepoužíval. Z kina vedl nouzový vchod na schodiště zadního traktu domu 116/20 a do domu 1987/20a. Ústřední topení bylo při přestavbě zřízeno nejprve pro suterény, kde kromě kina byly i noční podniky, dále pro všechny kavárenské místnosti a také pro zvýšené přízemí zadního traktu, kde byly 2 kanceláře spolku „Záchrana“. V roce 1934 bylo zřízeno ústřední topení ve všech třech domech a také v domě ve Spálené ulici číslo 1100 (později Mladá fronta), který byl v témže roce přikoupen a zadní částí souvisel přímo s domy 20 a 20a. Tak vznikl trojdom, ve kterém se začal budovat průchod, ve kterém potom byla výstavní síň. Za války Němci průchod uzavřeli a potom policie zakázala jeho dostavbu. Za topiče a na domovnícké práce byli získáni 2 vyučení řemeslníci, jejichž manželky prováděly úklid domů. Topilo se kromě jediné hodinové přestávky nepřetržitě, jak to vyžadovaly různé otevírací a zavírací hodiny v podnicích a obchodech, kterých bylo v domech celkem osm. Domy musely být řádně udržovány tak, aby si zasloužily označení „paláce“, denně se zametalo na schodech a utíralo zábradlí, jednou týdně se schody drhly kartáčem, takže vše vonělo čistotou. Když výjimečně večer praskla večer na schodišti žárovka, měli správci domů druhý den spoustu telefonátů a museli se nájemníkům omlouvat. Oba topiči prováděli i drobnou údržbu nájemníkům, v předsíni kotelny měli ponk a dělali např. i klíče pro nájemníky, opravovali splachovadla, elektrické zásuvky a podobně, kromě toho

Roh Mikulandské a Národní třídy v osmdesátých letech

Projekt budovy školy - pohled od Mikulandské

udržovali i výtahy. Mimo topnou sezónu prováděli topiči např. čištění a natírání žlabů, opravu dlaždiček a v zimě uklízeli sníh ze střech a teras. Na dovolených se topiči i s rodinami střídali tak, aby byl vždy jeden z nich v budovách přítomen. Bylo samozřejmé, že někdo z rodiny musil být přítomen stále kvůli otevírání a zavírání domů a kvůli případné poruše výtahu, i když nikdo nepamatuje, že by kdy někdo ve výtahu uvázl. Domy byly napojeny na elektrický přívod policejního ředitelství, takže se ani ve válce nestalo, že by byl proud vypnut. Pokud bylo nutno z jakýchkoli důvodů vypnout vodu, musela to vodárna hlásit předem a správci uvědomovali nájemníky. Po zavření domů domovníci, respektive topiči, prošli všechny domy, takže se tam nemohl zdržovat nikdo, kdo by tam nepatřil. Proto také za celá léta nedošlo ani k pokusu vniknout do bytů nebo kancelářských objektů, přestože v domech sídlily firmy, kde by to jistě stálo za to – bankovní ústav, uhelná společnost, nakladatelství atd.

Z prehistorie jazykové školy

Jazyková škola, lépe řečeno její předchůdci, tu částečně sídlili již od roku 1937, kdy „Záchrana“ začala jednat o pronájmu se Slovakoameričanem panem Charlesem Halesem, který už provozoval, i když zatím v malém, tzv. Anglický ústav v Praze v Revoluční ulici. Byl to ústav jen pro dívky z „lepších“rodin, které tam i bydlely. Pan Hales měl spoustu zájemců a potřeboval ústav rozšířit, proto reagoval na nabídku „Záchrany“, která měla v domech volná místa a pronajímala je. Za zmínku stojí, že šlo původně o kancelářské místnosti, které „Záchrana“ pronajímala i pro adaptaci na byty. Charles Hales získal výhodnou smlouvu, majitel domů se s ním smluvně zavázal, že bude mít přednostní právo na pronájem všech vhodných místností, které se v domě uvolní. Brzy měl již celé patro, ale neměl tu kanceláře, které si proto pronajal na rohu Spálené a Purkyňovy.

V ústavu vyučovali pouze Angličané a Němci a jak se blížila válka a německá okupace, odcházely z Prahy mnohé židovské rodiny, takže značně klesala klientela, odcházeli i učitelé. Za války se učila již jen němčina, přestože škola nesla stále název Anglický ústav. Němci měli o školu velký zájem, protože dobře vynášela, a chtěli ji od Halese získat, ale ten odmítal. Dr. Hales, který měl občanství USA, odolával, i když byl patrně po jednom z rodičů židovského původu. Dokonce se tehdy v relativně pozdním věku poprvé oženil. Vzal si dceru majitelky hotelu Zlatá husa. Nakonec byl ale po vstupu USA do války Gestapem zatčen a umučen. Jeho manželka spáchala sebevraždu. Pronajaté místnosti ústavu pak po celou válku okupovali Němci.

Po válce ještě spolek normálně fungoval, vyplácel peníze i navrátilcům z koncentračních táborů, ale v roce 1948 stát spolek zrušil a celý jeho majetek, tj. budovy a peněžní hotovost zabral a domy č. 20 i 22 dal pojišťovně ve Spálené. Ta ale na jejich správu a údržbu neměla dost peněz a budovy č. 20 se vzdala. Stát – prostřednictvím školské správy – ji pak předal do správy jazykové škole.

VÝSTAVBA LUXUSNÍCH bytů na Národní třídě je důvodem, proč se musí pražská jazyková škola přestěhovat z této ulice do nedaleké Školské ulice. Budova, kde jazyková škola sídlí už mnoho let, bude rekonstruována a posléze zde budou vybudovány byty. Řekl to včera místostarosta Prahy 1 Ivan Spěvák.

Vážená kolegyně, vážený kolego,

jménem ředitelství Státní jazykové školy v Praze 1
Vás srdečně zvu na slavnostní zahájení provozu
v naší nové budově.

Sejdeme se v pátek 17. dubna 1998
ve 13 hodin v 1. patře budovy ve Školské 15.
(V budově není výtah)

4. března 1998

PhDr. Milada Krbcová v.r.

Posluchači v úloze spiklenců

Nezasvěcenec se může domnívat, že jazykový kurs je místo, kam náhoda přivedla lidi za účelem studia. Avšak ostřílený pedagog - za dlouhá léta působení - poznal i druhou stránku věci: vnější forma kurzu umožňuje posluchačům rozsáhlou spiklenceckou činnost.

Spiknutí začíná hned úvodem, při zasedacím pořádku. Jak důležitou pomůckou měl (a mohl) být! - ovšem jen za předpokladu, že bude dodržován. Jenže rozverní posluchači si hned od nejbližší hodiny začnou sedat jinak (zčásti za to mohou i ti, kteří přijdou až na další hodinu a zasednou místa, již přidělená).

Jinou možnost spiknutí mají posluchači díky svým jménům: jako naschvál se shromažďují nositelé jmen, která se pletou. V jednom začátečnickém kurzu se sešli pp. Babíček a Tatoušek. Nemusím zdůrazňovat, jak se to pletlo. Mnohokrát jsem přezval Babička na Babičku a Tatouška na Tatička... Oba byli naštěstí mladí lidé přístupní legraci, a tak se bavili spolu s ostatními. Ovšem s nedůtklivými posluchači to mohlo dopadnout hůře.

Další variantou spiklenců jsou dvojice docházející spolu do stejného kurzu. Ona sl. Fischerová, on p. Rusina. Sedí vedle sebe a já, v zápalu vyučování, bez nejmenší narážky, vyvolám: „Slečna Rusinová ...“ Kurz to ovšem jako narážku cítí a potutelně se usmívá ...

V jiném kurzu se mi sešla malá zoologická zahrada: dva Jelínci (musel jsem je rozlišovat křestními jmény), Čápek, Beránek a Dudek.

Také barvy dokáží své: do kurzu babičkovsko-tatouškovského (aby toho nebylo málo) chodili také Zelenka a Červenková. Nejednou jsem podobu jejich jmen obrátil a vytvořil příjmení Červenka a Zelenková. I tentokrát se mohli domnívat, že jde o nevhodný žert.

Složitější situace nastává, když záměna přesahuje z jednoho kurzu do druhého. Do ranního kurzu docházela paní Jeníková, do večerního p. Jiřík. Záměna „Jiříkova - Jeník“ nebyla ani v prvním, ani v druhém kurzu zřejmá, a proto byla ještě nemilejší. A ať mi nikdo neříká, že p. Kos (třetí lavice u okna) se nedomluvil s p. Špačkem z následujícího kurzu (čtvrtá lavice v prostřední řadě)!

Pokud jde o ing. Lukáška, jistě netušil, proč vždycky zaváhám, když ho chci vyvolat, a proč se utíkám k zasedacímu pořádku. Napadala mě totiž různá jména jako Matoušek, Mareček, Otčenášek, Tomášek a další zdrobnělí evangelisté a církevní hodnostáři - jen „Lukášek“ hluboce dřímá v podvědomí.

Klasický případ spiknutí posluchačů je tvrzení „to jsme neměli“. Je zbytečné dotazovat se v jakémkoli kurzu, zda jsme to či ono již studovali - zde je shoda dokonalá: všichni nasadí tvářinku cheruba a tvrdí: „Ne, to jsme (opravdu) neměli!“

Právě opačného spiknutí se může dožít učitel, když předpokládá, že určitý text dosud v kurzu nepoužil (např. proto, že tam učí prvním rokem). A hle, snadno se najde někdo, kdo nad pracně připraveným úryvkem prohlásí: „Jó,

to jsme už dělali, to je o tom kosmonautovi ...“ Samozřejmě že v takové chvíli je vyučující v pokušení dopustit se násilného trestného činu.

Nenápadnou a strašnou zbraní posluchačských spiklenců je stálý „přisun čerstvých sil“. Má dvojí podobu:

a) Po celý školní rok se do kurzů zapisují noví posluchači, takže když se „starousedlíci“ (díky vytrvalému pedagogickému naléhání) ten či onen jev jakžtakž naučili, „vstanou noví bojovníci“, nezasažení, odolní... a vysvětlování začíná po sté a po tisíci.

b) Účastníci kurzu docházejí na výuku „hokejovým způsobem“: Jedna skupina tvoří „první útok“, druhá skupina „druhý útok“. Střídání je věcí dobré organizace.

Návštěvy v kurzech

Do kurzu mohou přijít různé návštěvy. Neoficiálnější z nich je hospitace. I když je sebeoprávněnější (např. u začínajícího učitele), obvykle by se vyučující raději obešel bez ní. Má pocit, že nikdy neučí tak špatně, jako když mu sedí vzadu hospitující - zvláště je-li jím vedoucí oddělení, ředitel(ka) nebo (ó, hrůza!) inspektor.

Při hospitaci se toho sleduje mnoho: vedení třídní knihy, souhlas učiva s plánem, jazyková stránka hodiny, metodické otázky, aktivizace posluchačů, zařazení aktualit, celkové podmínky ke studiu (vyvětrání, osvětlení), přezutí všech účastníků (na to nezapomenout!)... To vše probíhá učiteli hlavou a přitom má ještě nenucené učit.

Zvláštní pocit mi dala prožít posluchačka, která otevřela dveře do mého kurzu, pátravě přehlédla přítomné, hlavně moji maličkost, a nezapomenutelně tázací intonací pronesla: „Paní profesorka Tůmová?“ Kriticky jsem se podíval sám po sobě, uznal, že tomuto požadavku nevyhovuji, a mírně otřesen ve své vlastní totožnosti začal jsem učit.

Obdobou byli početní otvírači dveří, kteří nahlédli, neřekli vůbec nic, bleskově zjistili, že tady „to není ono“, a odkráčeli.

Protipól představovali ti, kteří toho naopak chtěli vyzvědět co nejvíc. Otevřeli dveře a vyptávali se, jestli je paní profesorka nemocná, dokdy asi, jestli se bude její kurs spojovat s jiným ... Zřejmě vycházeli z předpokladu, že „když už jsem vážil(a) tak dalekou cestu, ať se aspoň něco zajímavého dozvím“. Pokud jsem je ale vyzval, aby zůstali s námi, obvykle se raději vytratili.

K tajemné odrudě návštěv náležely takové, které „možná byly, možná nebyly“. Vysvětlím to. K jedné mé kolegyni přišel po hodině její posluchač a (veden zvláštní pohnutkou) řekl jí: „Paní profesorko, já tady mám v kurzu zvláštní poslání.“ Jsem přesvědčen, že podobných návštěvníků bylo více.

Za zmínku stojí předpoklad, že by býval chtěl do kurzu přijít „západní“ cizinec. Takový případ bylo nutné předem ohlásit nadřízeným orgánům a dostat od nich svolení.

Zatím jsme mluvili o návštěvách lidí. Avšak v kurzu se také mohla objevit zvířata. Nemyslím tím případ „pejska paní profesorky“ (i ten byl zaznamenán),

ale situaci, kdy mým kurzem náhle projel zvláštní šum, až úlek. Za mnou přes stupínek totiž přeběhla myš, což zvedlo ze sedadel hlavně ženskou část kolektivu. Svědčilo to rovněž o tom, jak tiché bylo naše vyučovací prostředí oproti běžným „decibelním poměrům“ v 6. A.

Několikrát nás z vyučování vyrušili holubi, kteří spadli do větráku. Vždycky jsme je osvobozovali. V paměti mi utkvěla podobná příhoda v den, kdy zemřel nejvyšší státník nejvýznamnější velmoci. V kurzu opět upoutávali pozornost holubi, posluchači je pouštěli ven a někdo řekl: „Jeden už natáh' brka.“ Jiný účastník akce pohotově komentoval: „To bych dnes neříkal!“ Několikeré vyprsknutí naznačilo, že se situace může vymknout kontrole. Uznáte, že v tehdejších poměrech, s ohledem na návštěvy, které „možná byly, možná nebyly“, bylo nejprozíravější převést rozhovor rychle na námět probírané lekce.

Transparent na průčelí budovy Jazykové školy v listopadu 1989

Demonstrace 27. 11. 1989

Národní třída v listopadu 1989

Demonstrace na podporu Občanského fóra 27. 11. 1989

Kolik lidí umíš...

Marně jsem se pokoušel opatřit si pro tuto reportáž údaje o tom, kolik československých občanů ovládá kromě své mateřštiny ještě nějaký další jazyk. Taková statistika prý u nás neexistuje. A ti, kteří by měli nebo mohli taková fakta znát, se dokonce ani neodvažují vyslovit v tomto směru svůj odhad. Říkají pouze: u nás je spousta lidí, kteří ovládají minimálně jednu cizí řeč. A desetitisíce dalších mají snahu se některému cizímu jazyku naučit.

Konstatování obsažené v předcházející větě mohou ostatně doplnit následujícím svědectvím...

FRONTA NA VZDĚLANÍ

Lidem, kteří se procházeli v pondělí 24. června 1968 v dopoledních hodinách po Národní třídě v Praze, se naskytla následující podívaná: od budovy JAZYKOVÉ ŠKOLY stála čtyř až pětistupá fronta. Stovky a tisíce lidí – převážně mladých – čekalo, až na ně přijde řada a až se budou moci zapsat do některého kursu cizího jazyka.

Stání na vzdělání

Stání na vzdělání

„Všemu se uč pro užití.“ Moudrost z hlavy nikoho menšího než J. A. Komenského, zvěčnělá v průčelí Jazykové školy v Praze, jako by v posledním čase končila třemi neviditelnými vykřičníky. Zcela nepozorovaně je tam nejspíš připsalo volání doby.

Proč v dlouhém štrůdlu letos 1. června, kdy začal zápis do jazykových kurzů, stál číšník? Němčina mi už jakž takž jde, říká, teď do sebe potřebuju nasoukat trochu angličtiny. A fotograf? Pídí se po novinkách z oboru, jenže všechny prospekty a návody přístrojů, které ve světě něco znamenají, se dají přečíst jen v němčině nebo angličtině. Čerstvá maturantka za pár dní skládá zkoušky má vysokou, v duši má neklid, ale nejen z přijímacího řízení. Na fakultě mi řekli, povídá, že mě určité daleko nepustí, jestli se někde nenaučím anglicky. Co když se na mne v jazykovce nedostane? Vyhodí mě!, a kanou jí slzy. Vpravo stáli začátečníci na němčinu, vlevo zahýbala šňůra potencionálních začátečníků angličtiny až do Spálené ulice. Uvnitř školy na třech schodištích v různých patrech čekali na přezkoušení trošku a více pokročili.

Nával, jaký renesanční budova na Národní třídě 20 nepamatuje, ač zde, v bývalém paláci Louvre, se jazyky vyučují od roku 1927. Nejdříve tu byl hostem Anglický ústav, pak Ústav moderních řečí, soukromé instituce řízené kuratoriem. Po zestátnění školství vznikla v roce 1950 Jazyková škola. Přibývalo žáků, ale budovu nafouknout nelze. Již na sklonku buržoazní republiky pomýšleli tehdejší majitelé na stavbu moderní školy a vyhlédli pro ni místo V Jámě. Projekt architektů Štursy a Janů dostal už konkrétní podobu na papíře, jenže – válka. Všechny nadějně plány zmařila. Návrh na moderní budovu s padesáti učebnami v centru Prahy přišel před dvaceti lety znovu na přetřes. Před patnácti lety bylo definitivně rozhodnuto, že se realizovat nebude a výuka cizích jazyků se přenese na sídliště.

Jak vypadá situace dneska, je známé. Stovky středoškoláků, učňů, vysokoškoláků a lidí zaměstnaných, pokud nenavštěvují jazykové kurzy kulturních domů nebo na pracovišti, prosebně vzhlízejí k Národní 20. A staví se poslušně do fronty. Jako na banány, bavlněné slipy, barevný televizor. Nešlo by to opravdu jinak?, ptáme se ředitelky Jazykové školy PhDr. Jany Vackové. „Počítač si jednou s tak obrovským zájmem poradí. Uchazeči vyplní dotazník, podrobí se testům, kde nebude záležet na tom, kdo dřív přijde... Stroj jejich znalosti vyhodnotí, rozvrhne je do vhodných kurzů podle pokročilosti, zálib a bydliště. Tím odpadne spousta práce učitelům, kteří celé hodiny přezkoušují jednoho zájemce po druhém. Uvolní se třídy, schody i chodník. Teď záleží na tom, kdy nás Národní výbor hlavního města Prahy napojí na informační systém, s kterým už dneska pracuje.“

Kromě počítače se musí o svůj díl práce přihlásit také školství. Pokud prameny nelžou a paměť dříve narozených neklame, jazykové školy, ať se nazývaly jakkoli, měly speciální poslání – doplňovat a prohlubovat jazykové znalosti, připravovat lidi na státní zkoušky a umožňovat jim konverzaci. „K tomu by měla jazyková škola sloužit i dneska.“ ujišťuje ředitelka Vacková. „Budou-li mít základní a střední školy dost učitelů a vhodné podmínky pro výuku cizích jazyků, fronty u nás zmizí. Od našeho vchodu až za roh nestáli pokročilí, vůbec ne, nýbrž začátečníci. V tom je problém. Kdyby se žáci na prvním a druhém stupni po jazykové stránce lépe připravovali, nepřiletěla by k nám dívka s pláčem, že ji z vysoké vyhodí.“ Nestály by tady ani desítky

jiných žadatelů. Vždyť kantoři na vysokých školách musí studentům doporučovat učebnici angličtiny pro první ročník, což jim připadá pochopitelně nedůstojné. Od nového školního roku mají v hlavním městě fungovat dvě další jazykové školy – v Praze 4 a 8. Kdo se zcela logicky domnívá, že přibudou učební místa a čekatelé na jazyky mají vyhráno, hluboce se mylí. Jazyková škola na Národní má jen část své kapacity předat včetně učitelů do nových působišť. Něco obdobného známe z obchodu. Postaví se samoobsluha, lidé jásají, avšak jen do chvíle, než zjistí, že čtyři menší krámky v okolí zatáhly roletu.

Jazyková škola na Národní se zřejmě scvrkne na pouhé torzo, zatímco by se mohla, vzhledem k mnohaleté tradici, rozrůstat a zdokonalovat. Z přesunů mají pramalou radost i mnozí dospělí, kteří ve středu města pracují a jsou zvyklí se lehce a bez časových ztrát ze zaměstnání přenést do školních lavic. Od září budou nuceni jezdit s bačkorami a knihami třeba z Václavského náměstí na Zelenou lišku a ucpávat hromadnou dopravu. Řada čekatelů na jazykové vzdělání se ani tímhle opatřením nezkrátí.

„Ty zástupy mladých lidí dosvědčují ještě něco jiného,“ pokračuje doktorka Jana Vacková neztrácejíc optimismus. „Kdo se chce učit, ten věří v budoucnost. Lidé jsou přesvědčeni, že své znalosti uplatní. To je velmi důležité poznání v době současných globálních problémů lidstva. Mám na mysli válku, mír, ekologii a tak dále. Víra, že učivo uplatní, je ohromná motivace. Protože – kdo by se jinak namáhal? K čemu by to bylo?“

Eva Uhrová, snímky Petr Molt

• PRAŽSKÁ JAZYKOVÁ ŠKOLA SLAVÍ NAROZENINY •

Brána jazyků otevřená

Asi v letech 1920–21 přišel s myšlenkou založit v Praze soukromé jazykové učiliště Ch. V. Hales. Byl prý původem Slovák, který si za svého pobytu v Americe a Anglii změnil jméno. Prostředky potřebné k otevření soukromé jazykové školy získal jednak z Anglie, a to prostřednictvím sekretáře Londýnské obchodní komory Ch. Towna, jednak od Pražské obchodní komory, kde myšlenku zřízení jazykového učiliště podporoval její sekretář Samek... Hales sice získal podporu při založení školy, ale jinak si musela škola na svůj provoz vydělávat ze školného, protože jiné příjmy neměla. Často bylo hlavní starostí, jak sehnat potřebný úvér a ručitele, aby mohlo být zahájeno vyučování...

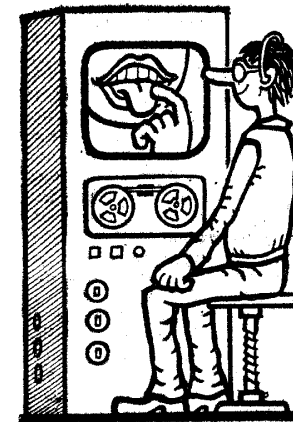
Na Národní třídě je škola od roku 1927. V letech 1929–35 se podařilo Halesovi získat celý dům v Hradební ulici č. 11, kde kromě školy zřídil i anglický dívčí internát Victoria College asi se 110 místy. Bylo to velmi exkluzivní zařízení. Dívky platily asi 1000 Kčs měsíčně a musely mít i zvláštní stejnokroj. Byla to éra rozkvětu Halesovy školy, která se tehdy nazývala Anglický ústav.

(Ze Vzpomínkového almanachu k 30. výročí zřetátnění jazykové školy v Praze)

Kdy se začali lidé učit cizí řeči? Bohužel nemohu sloužit. Alespoň ne odborně a vyčerpávajícím způsobem. Podle mne za praotce Čecha už určitě. Jeho diplomatický sbor přece musel rozumět tomu, co si domlouvají sousedi.

A ve starých dobách na březích Nilu jakbysmet. O speciálních školách jazykovkách jsem sice nikde nečetl, ale příkladně Egyptan Simthet znal mnoho jazyků. Posbíral je na cestách. Byl člověkem mnohokrát.

Jak je dneska důležitá výuka angličtiny, ruštiny, němčiny? To snad tuší každý. Vědeckotechnická revoluce, moderní člověk, mírová spolupráce, občan turista a cestovatel, kde by byli bez schopnosti porozumět se kterýmkoliv směrem za humny?

Historie naší nejnovější výuky cizích řečí se započala v padesátém roce. Právě před třiceti lety se zestátněním soukromých ústavů a školíček vytvořil základ dnešní pražské „jazykovky“. Učební repertoár se z původně převažující angličtiny postupně rozrostl na desítky jazyků. Vyučuje se i málo frekventovaným evropským řečem a zvláštnosti školy jsou orientální jazyky. Objevovalo se a přibývalo technické vybavení, pedagogové pracovali vlastní metodické postupy. Počty se ustálily na zhruba sedmnácti tisících posluchačů a na nějakých třech a půl tisíce vyučovacíh hodinách týdně. Čtyřicet procent všech lekcí odučí kantoři přímo ve sto šedesáti podnicích a instucích našeho hlavního města. Jenom základní budova zůstala stejná. A také základní potíže s žáky. Ne všichni mají dostatečně silný počáteční důvod k učení a ne všichni vydrží. Přitom kolektiv dvou set padesáti pracovníků a externistů a jejich společná práce má velmi dobrý

zouk i v zahraničí. Znalost cizích jazyků otevírá cestu k četbě světové literatury v originále, k odborným pramenům, k bezprostřednímu dorozumění s cizinou. A všichni máme mnoho šancí. I díky jazykové škole Pro soukromé prohlubování sběhlosti v řečech školní rok nemůže nikdy končit.

Stalo se nám jednou, že za námi devítiletka zavřela dveře. Kromě jiného nás naučila zájmu o jazyk německý a dodala nám v něm dokonce značný kus sebe důvěry. Jen tím a naší troufalostí se dá vysvětlit, že jsme se celí zelení přihlásili na jazykovou školu. Po pravdě je třeba říci, že už první setkání s jejími profesory nás trochu vyvedlo z míry. Z toho, že nám nikdo, nenabídl přihlášku k nejbližšímu termínu státních zkoušek, jsme usoudili, že na jazykovce je studijní podnět nějak nezvykle drsný. A bylo. Ona to není maličkost, když se z opatrovaného žáka stáváme najednou posluchačem, který buď umí, kterému se samozřejmě v mezích možností pomůže, nebo neumí, protože naučit se jazyk koneckonců musí sám a prostě může, nebo nemůže. Pak jsme si zvykli. Po dvou letech ve středním kursu nám otrnulo. Zatímco naši někdejší spolužáci, s nimiž jsme z devítiletky přišli, volili poklidnější tempo přípravy na toužebně očekávaný první státní vrchol studia, my jsme se rozhodli spěchat. Chodíme teď do jazykové školy dvakrát týdně po třech hodinách a snažíme se, jak to jenom jde, abychom stačili. Myslíme si, že jazyková škola dělá, co může, my také, a tak výsledek by neměl být zlý... (Z ankety posluchačů školy)

S pomocí ředitelky Dr. Jany Vackové připravil JAROSLAV KOPIC

ILUSTRACE: NEPRAKTA

Jak uspokojit hlad veřejnosti po výuce cizích jazyků?

Velké fronty u zápisu

„Jsem několikaletým posluchačem Jazykové školy v Praze,“ napsal nám čtenář M. C. z Prahy 8. „Navštěvuji kurzy angličtiny, neboť tuto řeč potřebuji ve svém zaměstnání téměř denně. Tak jako každoročně, jsem podal přihlášku pro školní rok 1987–88. Necelý měsíc po zaplacení jsem však dostal cyklostilované sdělení, že vzhledem k vysokému počtu žadatelů byla škola nucena zrušit řadu víceletých dvouhodinových kurzů...“

Nebylo nám to úplně jasné: Proč se při větším zájmu některé kurzy ruší, místo, aby se zřizovaly další? Proto jsme požádali o vysvětlení ředitelku Jazykové školy v Praze dr. J. Vackovou.

„Samozřejmě, že počet míst nesnižujeme, nýbrž naopak podstatně zvyšujeme. Letos jsme zapsali na angličtinu 1330 lidí, což je téměř dvakrát tolik co loni, avšak poprvé dáváme přednost mladým. Těm, kdo už chodí do našich kurzů léta, aniž by si udělali státní zkoušku, doporučujeme, aby ji složili, a pak je můžeme vzít do speciálního kurzu.“

Kolik bylo konkrétně na angličtinu uchazečů?

„Dva a půl tisíce, z toho 48 procent byli středoškoláci a vysokoškoláci. Překvapil nás velký počet žadatelů o základní kurzy, celých 82 procent. Jen 15 procent si troufá na kurz střední pokročilosti včetně přípravy na státní zkoušku.“

Kolik máte učitelů angličtiny?

„Šedesát, většinou ženy. Před dvaceti lety tu byli převážně muži.“

V kurzech ostatních jazyků máte také plno?

„Plná je němčina, jinak máme ještě volno.“

Mají odmítnutí uchazeči nějakou naději?

„Jako novinku zahajujeme pro čekatele průběžný zápis na postupně uvolňovaná místa, a to od listopadu do dubna, vždy druhou středu v měsíci od 12 do 14 hodin, avšak pouze do vyšších kurzů po přezkoušení. Jedná se také o zřízení nových jazykových škol v Praze 8 a v Praze 4, avšak v první fázi jde vlastně o jakousi delimitaci, která nebude znamenat bezprostřední zvýšení kapacit v hlavním městě.“

To je škoda, protože studium jazyků je součástí přebudování sociálně ekonomického mechanismu. A jak se ukazuje, je to oblast, kterou jsme v minulosti silně zanedbali.

[kva]

Svobodné slovo 25. 8. 1987

SOBOTNÍ Společnost ELEGRAF kolem nás

Kolik řečí umíš...

• Co podstatného se u vás změnilo po listopadu?

byla naše první otázka pro ředitelku školu PhDr. Miladu Krbcovou.

»Částečně se změnilo personální obsazení – kulturně, a samozřejmě proběhlo několik žádoucích změn ve vedení školy, zmenšil se řídicí aparát. Většina „byvalých nežádoucích“ se vrátila na svá původní pracoviště nebo začali pracovat v zákonodárných či diplomatických sborech. Pokud jde o koncepci, nezměnilo se prakticky nic. Za nejpodstatnější ale pokládám nový způsob hospodaření: od 1. 1. t. r. jsme se stali příspěvkovou organizací, tzn. že si musíme vydělat na veškerý provoz školy včetně platů pedagogů i administrativy. Zatím se nám to daří, takže jsme letos s určeným minimálním státním příspěvkem vyšli.«

• I když téměř explozivně vzniklo a vzniká tolik soukromých škol, atraktivnost »jazykovky« neklesá; i letos spěchali v časných ranních hodinách zájemci o angličtinu a němčinu se skládacími židličkami na schodiště ... Určitě to není jen pro genius loci – Národní třída, listopadové události, blízkost ND či secesní palác Louvre, v jehož kavárně se sedával za svého dvouletého pobytu v Praze sám A. Einstein.

»I když letos neprasklo zábradlí pod náporem studiaktivních a ráno jsme nepřekračovali spacáky se zájemci, kteří na schodišti přenocovali, stále je naše škola považována za garanta velmi dobré úrovně a drží si své renomé. Zájem trvá, i když jsme museli vzhledem k novému charakteru hospodaření podstatně zvýšit školné. Sebechvála by byla pošetilá, takže bych uvedla názory jiných – např. nejruznějších zahraničních i domácích institucí, které vyjadřují své uznání nejen slovy a diplomaty, ale i vítanými věcnými dary (německé, anglické a francouzské knihy, japonská audiotechnika atd.).

Francouzi se vyslovují o JSP jako o nejlepší škole, zahraniční experti (včetně domácích) podtrhují fakt, že jsme jedinou školou, která zajišťuje kontinuitu výuky jazyků, tzn. od osvojení základů dovedeme posluchače až k nejvyšším státním zkouškám – překladatelské a tlumočnické (i vysokoškoláci filologického směru si přicházejí zdokonalit praktic-

kou znalost jazyka k nám).

Celá předchozí léta jsme vlastně suplovali to, co ve výuce jazyků neposkytla povinná školní docházka, a zmiřovali tento dlouhodobý handicap.

Pokud jde o nové soukromé školy, s těmi kvalitními vytváříme partnerské vztahy a chystáme se k úzké spolupráci (např. při státních jazykových zkouškách). Některá soukromá školská zařízení však vzbuzují pochyby a podle mého názoru si teprve musí obhájit právo na svou existenci. Využívají momentální konjunktury (zvláště zájmu o angličtinu), a přestože mnohé zaměstnávají nekvalifikované lektory, inkasují přímo nehorázné sumy neodpovídající kvalitě. Za mimořádně nezodpovědné považuji „zaručené expresní zvládnutí jazyka“ a dálkové kurzy jazykové výuky. Je to nesolidní a každý, kdo nějaký jazyk studoval, ví, jak neseriózní jsou takové sliby a jak pofiderní výsledky.

V této souvislosti si neodpustím malou poznámku: po éře „co je soukromé, pochází přímo od d'ábla“, se mi zdá, že upadáme do druhého extrému – „co je soukromé, je vynikající, co je státní, nestojí za nic“. Není ale přece možné aplikovat mechanicky novou koncepci osvědčující se v obchodní sféře a službách na školství. Vždycky záleží na lidech, jak jsou kvalitní a zodpovědní. Dovolila bych si připomenout skvělou tradici školství z 1. republiky – především státního – jak dobře a všestranně připravovalo na život. Cílevědomá výchova k nemyšlicím robotům minulých let je už konečně za námi a pro cestu dál není třeba hledat žádné cizí vzory. Česká pedagogika se nemá proč hrbít: je třeba naopak říct nahlas, že se nám dodneška nepodařilo naplnit tak moderní koncepci Komenského a že máme ještě co dohánět. A Komenský byl přece tvůrcem evropského školství!«

• Nikdy jsme vás neviděli stávkovat ani křičet panu ministru Vopěnkovi pod okny. Znamená to, že jste se všim spokojeni a neděláte si žádné nároky?

»To z toho samozřejmě nevyplývá. Potřebovali bychom víc učeben (jsme rozstrkáni prakticky po celé Praze), uvítali bychom novelizaci mzdového řádu, aby bylo možno ocenit odbornou práci navíc, potřebovali bychom také větší pružnost ve vydávání učebnic. Protesty

a křik na ulici ale nic nevyřeší – ty svědčí spíš o slabosti. Tudy cesta nevede. Celá léta jsme se museli učit být soběstační, pomáhat si sami – výuka jazyků nebyla žádoucí, učebnice a testy jsme dělali „na koleně“, vydavatelské právo jsme neměli atd. Takže pro nás to není šok, že se musíme starat sami. Iniciativně a na vlastní náklady jsme nedávno zrušili nedostatečně využitý kanceláře, zřídili z nich učebny atd. Velmi nás uspokojuje, že už nemusíme různými cestičkami a kamuflážemi využívat nejrůznějších zahraničních materiálů – ta tvůrčí svoboda a svoboda rozhodování je pro nás velký politopadový dar. Jako ředitelka školy mohu vybírat své spolupracovníky skutečně podle kvality (bez stranických pokynů a omezení). Právě v těchto dnech vypisujeme konkurs na místo vedoucího anglického oddělení (termín pro žádosti uchazečů do konce října).

• Co nabízíte kromě dosavadní obligátní výuky a jak budete přetvářet image školy?

»Kromě rodilých anglických, amerických, španělských, katalánských, italských, ruských, německých, francouzských, arabských, švédských, řeckých aj. lektorů umožňujeme Knize prodávat učebnice našim posluchačům přímo v našich prostorách, otevřeli jsme průvodcovské kurzy, kurs obchodní angličtiny, rétoriky, stylistiky, nabízíme veřejnosti konzultace ke státním zkouškám, vyhovíme i žádosti o drobný překlad písemnosti, textu aj. Jinak hodláme pokračovat v dobré tradici předchozích let a rozvíjet veškeré kvality, kterými škola své posluchače obohacovala.«

V prvních poprázdninových Hovorech z Lán znovu akcentoval prezident V. Havel důležitost péče o vzdělání národa, neboť jen vzdělaný a morálně silný národ má šanci a perspektivu. O tom, že Jazyková škola v Praze – brána jazyků do otevřenějšího světa – naplní toto své poslání beze zbytku, není pochyb. My ji k tomuto krásnému (i když ne vždy doceněnému) údělu přejeme do dalších let mnoho zdaru.

Rozhovor připravila
ZDENKA PINČOVÁ
Foto Pavel Císař

„Státní“ v tomto případě neznamená „špatná“, ale špatně placená

Brána jazyků otevřena

VÝROČÍ J. A. KOMENSKÉHO obrací větší pozornost k úrovni a zabezpečení našich škol. Obecně nedostatečná úroveň jazykových znalostí, bránící rychlejšímu vývoji podnikání, nás přivedla za ředitelkou Státní jazykové školy v Praze 1, PhDr. Miladou Krbcovou.

Cítíte jako státní ústav konkurenci soukromých škol?

Konkurenci vítáme. V našem případě totiž „státní“ neznamená automaticky „špatná“. Jsme jen špatně placeni. To nám odvedlo řadu učitelů. Většina však zůstala. V konkurenci soukromých škol máme mnohem širší nabídku.

Máte nějakého sponzora?

V pravém smyslu ne. Přihlásili se však velkorysí příznivci. Příkladem je pražský Goethův institut ze SRN. Daroval nám mnoho učebnic, nahrávek, videokazet. Učitelé němčiny se jeho prostřednictvím mohou účastnit stáží a kursů v Německu. Jednáme s ním i o možnosti pořádat z jeho pověření zkoušky z němčiny s mezinárodní platností. To bylo dosud možné jen v zahraničí.

Angažují se i ostatní jazykové oblasti?

Tradičně výborná je spolupráce s francouzským kulturním střediskem C. C. L. E. T., dobré jsou vztahy s British Council, ale i se zastupitelstvími Itálie, Japonska a dalších zemí.

Učí u vás cizí lektoři?

Ano, především angličtinu, ale i jiné jazyky. Přichází z Velké Británie, USA, Kanady, z Francie, Itálie, Španělska, učí u nás Japonka, Švéd a Katalánka. Všichni jsou kvalifikovaní učitelé, ovšem mají své vlastní učební metody, které naši posluchači ne vždy rychle přijmou. Proto vítáme, když u nás zůstanou déle než školní rok, obě strany se vzájemně lépe přizpůsobí.

Zkoušíte i absolventy jiných škol. Je to finančně zajímavé?

Máte zřejmě na mysli státní jazykové zkoušky. Vzhledem k poplatku 500 Kčs za všeobecnou státnici by se zdálo, že na tom můžeme zbohatnout. Z personálních a prostorových důvodů však můžeme v jednom termínu vyzkoušet asi 500 kandidátů, z toho tak 150 uchazečů o jeden jazyk. Přednost dáváme vlastním, ale podle možnosti vyhovíme i absolventům jiných škol i soukromých. Pro veřejnost pak zbývá málo míst.

Vaše škola má také patřit pod pravomoc obvodního úřadu?

O reorganizaci pražského školství se má rozhodnout do 31. 8. Byla by to již třetí delimitace od 1. 1. 1991. Komentář netřeba. Kromě toho mi uniká smysl. Jsme zařízení MŠMT, které velikostí i příjmy vybočuje z běžných školských měřítek a má celorepublikovou působnost. Většina posluchačů je sice z Prahy a okolí, ale na méně frekventované jazyky se k nám sjíždějí z celé ČR.

Zatěžuje vás nájemné z budovy na hlavní třídě?

Zatím jsme o výjimku nežádali. Pět stovek za metr učebny a devět za kancelář zatím zvládáme. Život by nám však zkomplikovalo naznačované zvýšení na tři až pět tisíc. Pak bychom museli zvýšit kursovnu. Na druhé straně je poloha školy výhodná zejména pro posluchače, kteří u nás studují ráno a během dne.

Kolik vlastně máte ročně posluchačů?

Kolem deseti tisíc, s podnikovými kursy o tři tisíce víc. Na to máme 150 zaměstnanců, z toho 130 učitelů včetně externích.

Uvažovali jste o spojení dalších předmětů s jazyky?

Zatím by to bylo v rozporu se zřizovací listinou, ale sotva stačíme zvládnout zájem o samotné jazyky. Přemýšlíme však o spolupráci s Těsnopisným ústavem. Mohli bychom organizovat kombinované kurzy jazyků a základů administrativy. Řada soukromých škol už odborné kurzy má.

Zájem o jazyky býval módní záležitostí. Jak je tomu nyní?

Dnes je to spíše existenční nutnost. Proto je možné, že dosud nejžádanější angličtinu brzy vystřídá němčina. Překvapivý je zájem o státní zkoušky z ruštiny – zřejmě předtucha budoucích trhů. Proto chceme zahájit i kurs ukrajinštiny. Nabízíme katalánštinu, ale zájem je minimální. O této nejbohatší části Španělska se zatím asi mnoho neví. Poklesl zájem o arabštinu, naopak je však větší zájem o dlouho „utajovanou“ hebrejštinu.

Vchod do budovy školy hlídá busta

J. A. Komenského s poučením „Všemu se uč pro užití.“ Pádné heslo pro současnou dobu.

Byla bych ráda, kdyby vchod do naší školy byl tou pravou otevřenou branou jazyků v duchu Učitele národů. Finanční úskalí by nám v tom neměla bránit. Užiti jazyků je v dnešní době doslova životní potřebou mnoha lidí.

Svobodné slovo, 25. 3. 1992

Učitelé umělci

V roce 1969 byl vedoucím germánského oddělení dr. Cikhart, postavy i myslí vznošené, jenž porady zahajoval klasickou hudbou a zval na ně různé jazykovědce. Na jedné schůzi v Redutě nám pozvaná Hana Hegerová, která měla před německým turné, předváděla půvabným obloukem ruky, jak si zapamatovává polohu slovesa ve vedlejší větě. Ke kolegům patřil malíř také Edward Tomek, který k MDŽ rozdával své akvarelky s pražskými motivy, dále básník a překladatel Rilka Karel Šabouk.

Pak tu byl dr. Ladislav Nezdařil, jehož verše z rodných Beskyd zhudebnil ostravský dirigent Tomáš Kočka a zazněly i ve Viole.

A nemohu zapomenout na vzácné dámy – dr. Lydii Pokornou, která odmítala být titulem oslovoována a dr. Ratajovou, která pro své žáky pořádala vzdělávací zájezdy do Drážďan s podrobnými prohlídkami kostelů.

PhDr. Iva Sýkorová

Zaměstnancům JŠ s přáním klidných vánoč 1982 text básně našeho germanisty jako vizuální pomůcka pro poslech rozhlasové stanice Praha, 24. 12. 1982 ve 22.35

*Dr. Jana Vacková
ředitelka*

VÁNOCE

Ladislav Nezdařil

U nás to bývá tak:
Nejprve sýkorka klovne do jmelí,
v podešvách chlapů
vykřikne potom nařikavý mráz,
z klisen se zvedne pára
a někde v chlévě zakrákorá slípka.
A pak se chumelí
a pak se chumelí
divokým višním na kůru
a srnkám na kopýtká.

A víš co dál?
No když se nachumelí,
visí tu ušák převázaný v lýčku
A když se ještě nachumelí,
ať nechťeli to nebo chtěli,
pastýři ze všech světa stran
nesou tu sladký marcipán.
A z komory to voní po jablíčku.

A potom v misce vzejde žito,
barborka kvete a je ti ji líto,
jak je tak marně krásná.

A nakonec se na obloze
roztřeše hvězda jasná.
A když se tam ta hvězda třpytí,
zapráská v jízbach stará sívá pec.

A na to znamení zavoní divné kvítí.
Z nejchudších krchovů v sátcích,
co měly k svatbě a pak do hrobu,
maminky vstanou, vzdychnou do vzpomínky
a závějemí belhají se domů
jak stéblo hrachovinky,
po starém zvyku nahmatávají vrátka,
kde kdysi stála jejich jablona sladká,
a plaše, aby nějak nerušily,
na zbylé místo v rohu usedají,
překrásné ruce na stůl pokládají.

Ty ruce rozpukané, zborčené a hnědé,
jediný těžký úhor jimi vede,
ty ruce na stůl kladou,
sníh zavál jejich dobu mladou,
a tak tu leží jako unavení ptáci,
kteří se tímto závějemí vrací,
protože nemohou se vrátit nikam jinam,
protože ještě musí pomoci nám,
abychom v srdcích nezůstali sami,
aby tu znovu byly s námi
a zahrnaly nám všechnu tíhu z čela.
No vidíš, vždyť jsem ještě nezemřela.

A v tuto chvíli všechny hvězdy vzplanou
nad zemí krásnou, zemí milovanou...

Heslovník – Pokřikovník

- Ať jsi žena nebo mužský, uč se u nás pilně rusky.
- Je to výkon nadlidský, vymáčkout se anglicky.
- Nečumíme nečinně, učíme se němčině.
- Lenost nejde pod vousky, chci se učít francouzsky!
- Nebuď líný, je to hanba! Uč se španělsky, caramba!
- Ať je vedro či ať lije, studuj jazyk Itálie!
- Francouzština to je psina! Každá koncovka je jiná.
- Natáhni si džínsky, přijď se učít čínsky!
- Šermuj pusou gaskoňsky, chceš-li znáti japonsky.
- Naučíme hezky - koktat indonésy.
- Je to úspěch ukrutánský, naučit se hindustánsky.
- Chceš znát jazyk s patinou? Zabývej se latinou!
- Naučíš se u nás hravě, i když máš jen seno v hlavě.
- Ani hodinu neleň po kinu. Co dělat? Inu, portugalštinu!
- Nad jazyky nade všecky je však jazyk starořecký.
- Je to výkon nadpozemský chrochtat pěkně nizozemsky.
- Nasaď hlasivky své všecky, chceš-li znáti jazyk švédský.
- Jazykovou kocovinu vyvolává jazyk Finů.
- Víte, kde je vskutku blaze? V Jazykové škole v Praze!
- V naší škole učení dávno není mučení!
atd. atd. zkrátka:
- Jazyková škola naučí i vola.

Ukázka z románu Román pro ženy M. Viewegha

Brýlatá devatenáctiletá panna, která neumí pořádně anglicky... Těžko říct, co z toho bylo pro mou mámu přijatelnější. Defloraci mi zařídít nemohla, a tak mě aspoň přihlásila na jednoroční intenzivní kurz angličtiny – do stejné jazykovky, kde kdysi sama vyučovala. Je to skvělá škola založená na netradičních metodách výuky, tvrdila.

Už to mě mělo varovat.

Na první hodinu jsem naneštěstí přišla asi o deset minut později. Když jsem otevřela dveře do třídy, nejdřív jsem si myslela, že uvnitř nikdo není, ale potom jsem je uviděla: všichni studenti seděli, klečeli, nebo dokonce leželi na zemi. Na šedivém jekoru. Všichni byli bez bot a všichni měli na čele přilepený žlutý papírek: Rabbit. Wild Pig. Squirrel. Horse. Polar Bear...

„Hi, you must be Laura!“ přivítala mě jakási prdelatá Američanka ve vytahaných lacláčích, když si mě konečně všimla. „I know your mother. She is absolutely great!“

„Yes,“ řekla jsem ochraptěle. „I know.“

Američanka velmi dlouho souhlasně kývala hlavou a zářivě se přitom usmívala. Potom mě srazila na kolena, ukázala mi papírek s nápisem Turtle a připlácla mi ho těsně nad brýle. Nevěděla jsem, co to slovo znamená. Měla jsem pocit, že by to mohl být mýval, ale nebyla jsem si jistá. Všichni ti úplně cizí lidé na mě pobaveně civěli. Někomu tu strašně smrděly nohy.

„You are a turtle now! Isn't it fantastic?“ povykovala Američanka. „Look around and find some friends!“

Zatlačila mi na ramena a donutila mě tak, abych se opřela rukama o zem. Pach nohou zesílil. Ale to už se ke mně plazil jakýsi tlusťoch v kostkované košili a s takovou tou řídkou bradkou, kterou jsem odjakživa nesnášela. Funěl. Na čele měl napsáno, že je sea calf. Mořský něco. Had? Přemýšlela jsem, jestli funí námahou, nebo napodobuje nějaké zvíře. „Hi, sweet little turtle!“ povídá sea calf poněkud zadýchaně. „Do you know me?“

Všichni se pořád tvářili, jako že je to hrozná sranda.

„Nazdar,“ povídám mu česky, co možná tiše. „Hele, sorry, ale já to tvý slovo neznám.“

„Speak English, turtle!“ křičela Američanka. „No Czech!“

Nadechla jsem se.

„I don't know this word,“ řekla jsem a ukázala prstem na tlusťochovo zpcené čelo. Američanka mu nařídila, ať mi to slovo nějakým způsobem opiše. Řekl mi anglicky, že je tlustý a leží celý den na pláži. „Are you a German turist?“ podařilo se mi konečně zavtipkovat, ale nikdo to bohužel neslyšel. Tlusťoch to buďto nepochopil, nebo si to vzal osobně. „Ale ne,“ povídá otráveně. „Tuleň...“

„Speak English!“ zaječela Američanka.

„Oukej,“ řekl. Už se neusmíval. „What do you like to eat, turtle?“

Jak mám sakra vědět, co ráda žeru, když nevím, kdo jsem? Cítila jsem, jak rudnu. Musela jsem s pravdou ven: neznám ani to svoje slovo.

Všichni tuleni, velbloudi, kanci a veveryky mě shovívavě pozorovali. „Mořská želva...“

řekl tlustoch už vysloveně pohrdavě. „What do you like to eat?“ Co proboha jedí mořské želvy? Vy to víte? Já tedy ne. Vztyčila jsem se na zadní. „Excuse me,“ pravila jsem předpisově anglicky, „I have to go to the bathroom.“ Načež jsem vyšla ze třídy — a už nikdy jsem se tam nevrátila.

4/

„Už se tam nikdy nevrátím,“ oznámila jsem mámě. „Najdu si školu, která nepoužívá alternativní vyučovací metody.“ „Dobře,“ pravila máma. „Najdi si školu, kde vládne biflování a prušácký dril...“

Nazítří jsem navštívila hned několik jazykových škol, ale všechny mi připadaly příliš moderní; nakonec jsem se rozhodla pro Státní jazykovou školu na Národní třídě — ta se mi zdála jaksi nejsolidnější. Zkusmo jsem nahlédla do jedné třídy, kde právě probíhala výuka. Všichni studenti seděli spořádaně v lavicích a před sebou měli otevřené učebnice.

Na zemi nikdo neležel.

Zašla jsem do kanceláře a zapsala se.

Ukázka z knihy Michala Viewega je uveřejněna s laskavým svolením autora.

PhDr. Otomar Radina

Osudové zkoušky osudu

Státní jazykové zkoušky jsou osudovými zkouškami pro posluchače, ale jsou jistě také zkouškou osudu pro examinátory. Vrcholí jimi školní rok i dění na chodbách a v učebnách jazykové školy - a ty už něco pamatují!

Nevím, jak se situace bude vyvíjet dál, ale po většinu doby, kdy jsem u nich asistoval, měly tyto zkoušky význam spíše morální (jako osvědčení dosaženého stupně jazykových znalostí) než hmotný. Vyučovat se na jejich základě nedalo, a tak snad aspoň otvíraly cestu k jazykovému příplatku v podniku nebo byly jakýmsi doporučením při přijímacím řízení na vysokou školu.

Přesto je většina kandidátů brala vážně - někteří až zbytečně vážně, takže měli opravdovou trému. Na druhé straně je pravda, že se vyskytli i dobrodružně založení kandidáti, kteří šli ke státnicím s heslem „Za ty prachy to stojí!“ Vyskytovali se hlavně v dobách, kdy poplatky za státnice byly skutečně až překvapivě nízké. Tito lidé tedy pak dělali zkoušku „na zkoušku“, nebo spíše dělali zkoušku, jestli udělají zkoušku. Situace byla obrácená, protože oni zkoušeli komisi, jestli „na to přijde“. Neodvažují se určit, jak úspěšné obě strany byly.

V každém případě znamenaly „SJZ“ velký ruch a mnoho práce navíc: zajišťovat přihlášky, pokyny, pozvánky, organizaci zkoušek, vypracovat (a dát schválit!) texty, dozírat u písemek a písemky opravit, oznámit jejich výsledky kandidátům a šťastné pozvat na ústní zkoušky, vyzkoušet u ústních zkoušek a vyhotovit vysvědčení...

Zkušební texty připravovala skupina examinátorů. Nejnapínavější chvílí každoročně bylo, zda tyto materiály budou schváleny. Do schvalování zasahovaly různé síly (a hlavně slabosti, jako např. předpostrašenost), takže občas mocný NĚKDO pracně vyhledané úryvky nedoporučil. Pamatuji, že jednou vadila zmínka o jachtě (nevhodně provokačně, jindy o avignonském papežském paláci (ideově pochybené). Všeobecně byl dán pokyn, aby texty byly laděny optimisticky, ale - žádné anekdoty! Přitom musel být přesně odpočítán počet slov, takže najít vyhovující text dalo určitou práci. A pak se čekalo, jestli to všecko nebylo nadarmo ...

Jednou to zase nastalo: Navržené texty byly zamítnuty, zkoušky přede dveřmi, kde najít honem text, který určitě vyhoví? Tehdejší vedoucí oddělení energicky vzala poslední číslo Nové doby, vybrala z něj úryvek - a text byl samozřejmě schválen! Zato však ty hlasy kandidátů! - „To jste neměli nic jiného než politický komentář, a ještě k tomu přeložený z ruštiny?“ Ach, milí kandidáti, jak spravedlivě jste byli rozhořčení (nebyli jste sami), ale jak nespravedlivě jste své výtky adresovali!

Státní a mezinárodní jazykové zkoušky pořádané Jazykovou školou s právem SJZ hlavního města Prahy

Státní jazykové zkoušky

Státní jazykové zkoušky mohou skládat všichni uchazeči, kteří mají znalosti jazyka stanovené Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky.

Uchazeč si může pro testování svých znalostí vybrat státní jazykovou zkoušku základní (úroveň B2), státní jazykovou zkoušku všeobecnou (úroveň C1) nebo státní jazykovou zkoušku speciální (úroveň C2) – pro obor překladatelský nebo pro obor tlumočnický.

Státní jazykové zkoušky jsou certifikáty schválené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy; jejich obsah, formu a organizaci pořádání upravuje vyhláška č. 33/2005 Sb. Pro svou náročnost a především komplexnost jsou tyto zkoušky vysoce hodnoceny zaměstnavateli v České a Slovenské republice. Vysvědčení o státní jazykové zkoušce sice zatím nemají oficiální mezinárodní platnost, mají ovšem doložku o úrovni příslušné zkoušky podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Státní jazykové zkoušky speciální pro obor tlumočnický a překladatelský nelze mezinárodními zkouškami nahradit, neboť se u zkoušek testují oba jazyky na stejné úrovni, kromě cizího jazyka tedy i český jazyk. Úspěšné složení jedné z těchto zkoušek je také nezbytným předpokladem pro jmenování soudním tlumočnickem u krajského soudu.

Státní jazykové zkoušky mají bohatou tradici, konají se od roku 1953. I dnes mohou uchazeči skládat na naší škole státní jazykové zkoušky z desítek jazyků, škola spolupracuje při tvorbě zkoušek s mnoha uznávanými odborníky v oboru a s řadou českých i mezinárodních institucí.

Zájem o státní jazykové zkoušky přetrvává až do současnosti. Počet kandidátů sice s nástupem mezinárodních zkoušek mírně klesá, ale např. v roce 2004 skládalo v Jazykové škole hlavního města Prahy státní jazykové zkoušky z angličtiny 851 kandidátů, z nichž bylo 537 úspěšných. U speciálních jazykových zkoušek pro obor tlumočnický a překladatelský je tradičně největší zájem o němčinu, každý rok se k těmto zkouškám hlásí několik desítek kandidátů.

Na státní jazykové zkoušky všech úrovní se mohou kandidáti připravovat ve speciálních přípravných kurzech na naší škole.

Státní jazykové zkoušky se konají dvakrát ročně, v podzimním nebo v jarním termínu, u angličtiny většinou v obou termínech. Termín konání zkoušky je vždy jednotný a platný pro celou Českou republiku.

Státní jazykové zkoušky všech úrovní pořádá v Praze výhradně Jazyková škola s právem SJZ hlavního města Prahy, mimo Prahu mají právo pořádat státní jazykové zkoušky i další školy s právem SJZ, které většinou pořádají státní jazykové zkoušky z tzv. hlavních jazyků.

Zkouška z češtiny na úrovni A1 pro trvalý pobyt cizinců

Od 1. ledna 2009 musí cizinec, aby mohl získat povolení k trvalému pobytu na území České republiky, prokázat znalost českého jazyka na úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Testy pro tuto zkoušku vytváří autorský tým naší školy ve spolupráci s dalšími odborníky, do května 2010 u nás tuto zkoušku úspěšně složilo téměř 1400 kandidátů.

Osvědčení o základní znalosti jazyka

Tato zkouška patří mezi certifikované zkoušky, je zařazena do seznamu standardizovaných zkoušek vydávaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Zkouška ověřuje znalosti cizího jazyka na úrovni B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, odpovídající absolvování výuky v rozsahu přibližně 420 vyučovacích hodin.

Mezinárodní jazykové zkoušky

Od 1.9.1994 pořádá škola jako **licenční partner Goethe Institutu** mezinárodní jazykové zkoušky z němčiny, a to na všech úrovních podle směrnic Evropské unie, tedy od úrovně A1 až po nejvyšší úroveň C2, včetně speciální zkoušky němčiny pro povolání. Zkoušky na naší škole zatím úspěšně složilo 2129 kandidátů. Kandidáti na zkoušky Start Deutsch 1 a 2, Zertifikat Deutsch, Deutsch für den Beruf, Goethe Zertifikat B2 a C1 a Zentrale Oberstufenprüfung k nám jezdí z celé republiky.

Jsme jediná jazyková škola v České republice, která je držitelem licence **Swedex** a pořádá mezinárodní zkoušky ze švédštiny (od roku 2010).

Oddělení germánských jazyků také spolupracuje s Katolickou univerzitou v Lovani při pořádání mezinárodních zkoušek z nizozemštiny **Certificaat Nederlands als Vreemde Taal**, které se na naší škole konají jednou ročně.

Od roku 2001 do roku 2009 byla naše škola zkušebním centrem pro **mezinárodní jazykové zkoušky z řečtiny**. Tyto zkoušky byly pořádány na naší škole, tvorbu zkoušek a jejich vyhodnocení provádělo Centrum řeckého jazyka v Thessaloniki. Na tyto certifikáty s mezinárodní platností se i nadále žáci připravují v kurzech novořečtiny na naší škole, zkoušky jsou nyní pořádány ve spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Karlovy.

Na mezinárodní jazykové zkoušky z angličtiny, francouzštiny a španělštiny, případně i dalších jazyků se kandidáti mohou připravovat ve speciálních přípravných kurzech.

Spolupráce s ALTE

ALTE (The Association of Language Testers of Europe) je sdružením evropských institucí vytvářejících zkoušky a certifikáty z jazyka, který je v dané zemi jazykem mateřským.

Cílem spolupráce institucí sdružených v ALTE je zavedení společných standardů pro všechny kroky procesu jazykového testování a tím zajistit jejich srovnatelnost.

Naše jazyková škola se aktivně účastní setkání pořádaných touto asociací. Poprvé se zástupci naší školy prezentovali v roce 2001 na konferenci v Sankt-Petěrburgu, kde představili historii školy, širokou nabídku kurzů a vyučovaných jazyků a samozřejmě také systém našich státních zkoušek. V září 2008 pak měla naše škola čest hostit semináře pořádané ALTE. Díky spolupráci s ALTE se naše jazyková škola zařazuje mezi evropsky uznávané instituce a získává možnost další spolupráce, řadu cenných informací a materiálů, které pomáhají nejen zkvalitnit úroveň našich státních zkoušek, ale také přispívají k vytváření zkoušek nových. Jedná se zejména o sedm pilotních verzí zkoušek pro trvalý pobyt cizinců na území ČR na úrovni A1, které vznikly v roce 2009–10 na naší škole.

PhDr. Otomar Radina ...

Osudy učebnic a jejich autorů

„*Knihy mají své osudy,*“ říká latinské přísloví. V dlouhém období padesátých, šedesátých, sedmdesátých a osmdesátých let to v plné míře platilo také o učebnicích a jejich autorech.

Průručky se vyznačovaly jakýmsi socialistickorealistickým pedagogickým kladáctvím, které bylo „shora“ požadováno, ba přímo vynucováno. Kladný soudruh, když (byl) překročil plánované úkoly, šel se podívat do kina – tak se zhruba probírala předčasnost ve větě vedlejší. Přičteme-li k tomu obecně kladné zaměření světa (a pojmy o kráse, dochvilnosti hrdinů apod.), nedivíme se, že se tyto studijní materiály často míjely účinkem – aspoň účinkem očekávaným. Přitom i dost pokročilí posluchači nevěděli, jak vyjádřit, že je někdo protivný, že je něco ošklivého apod., ačkoli (bohužel) tato konstatování v denním životě často přicházejí k použití.

Používat osvědčených zahraničních učebnic bylo většinou zakázáno, zbylé byly podezřelé. Nahrávky v cizích jazycích vyvolávaly hrůzu a objevovala se opakovaná upozornění na osobní odpovědnost za jejich obsah; rozmnožovací přístroj nepřicházel v úvahu.

Tyto obecné směrnice byly bohužel násobeny osobní předpostrašeností (tak a podobně byla tato vlastnost nazývána) na různých úrovních, takže i to, co bylo naprosto nezávadné, se někdy raději nedoporučilo: co kdyby totiž někdo jiný, ne tak osvěcený jako já ...

Některé zkušenosti mám osobně, protože jsem se z nerozvážnosti vydal na cestu autora učebnic. Stalo se to tak, že jsem měl po dlouholetém učení v překladatelsko-tlumočnických kurzech nashromážděnu spoustu materiálů, a proto se mi zdálo užitečné vytvořit z nich učebnici a usnadnit tak práci posluchačům i vyučujícím. Sobě jsem ji však nejdřív ztížil.

První průručka se měla jmenovat „*Zrádná slova ve francouzštině*“ a vyvolala námítky svým názvem. Odpovědná redaktorka navrhovala „*Úskali*“, ale to mi připadalo příliš obecné; šlo přece o „*faux-amis*“, to jsou výrazy, které existují v různých jazycích, ale s jiným významem, než by se čekalo (francouzské „*perron*“ má jiný význam než přejaté české „*perón*“). Nakonec knížce pomohl autor lektorského posudku, který se za navrhovaný název postavil. Od té doby vyšla „*Zrádná slova*“ ve 4 vydáních ...

Mnohem víc jsem si užil s učebnicí „*Francouzština a čeština, systémové srovnání dvou jazyků*“. Ta byla v jednu chvíli ještě před vydáním pozastavena. Závady? Například mi uniklo, že citovaný český autor mezitím emigroval a je na seznamu neuveřejnitelných. Zajímalo jsem se o ten seznam, ale bylo mi řečeno, že se nepůjčuje. Mám prý se u každého autora, kterého chci uvést, informovat. Přitom je tato kniha založena na stovkách citací!

Pravá pohroma nastala u francouzského spisovatele Henri Troysta. Měl jsem v té době hodně výpisků z jeho pětidílného románu, takže jeho jméno nemohlo uniknout pozornosti bdělého oka. Zjistilo se, že tento pán se jmenuje vlastním jménem Lev Tarasov a že v dětství přišel s rodiči z SSSR. Podezřelý případ ...

Uváděl jsem, že dnes je francouzským občanem, ale hlavně že v uváděných ukázkách není nic závadného. Nato jsem se dověděl, že to je sice známo, ale citovaný autor musí „být úplně v pořádku“, protože někdo, kdo se s jeho jménem setká, může pocítit touhu přecíst si od něho i něco jiného – a také toto „něco jiného“ musí „být v pořádku“.

Zvláštní rys těchto jednání byl, že probíhala jaksi štafetou, zprostředkovaně: výhrady přednášela odpovědná redaktorka, já jsem (rozčileně) odpovídal – ale nikdy jsem si nebyl jist, zda uváděné námítky jsou její vlastní, nebo zda pocházejí od mocnějšího NĚKOH, kdo mne neuznává za hodna rozhovoru. Situace vypadala neradostně, práce mnoha let byla ohrožena. Tu nastalo nečekané, šťastné rozuzlení, stejně absurdní, jako byly námítky. Přišel jsem tenkrát do nakladatelství a paní redaktorka mi hned hlásila: „*Tak s tím Troystem už je to v pořádku. Zrovna od něho něco nastudovali v Bratislavě ...*“ Rázem bylo po problému, zda je autor „celý v pořádku“. Odpovědnost na sebe vzal někdo jiný. Přiznám se, že v tu chvíli jsem k bratislavské dramaturgické politice pociťoval srdečnou náklonnost...

Jiný poznatek mohu uvést ze společné práce na „*Francouzské mluvnici*“. Ve výkladu o číslovkách jsem uvedl smyšlenou větu o platech a cenách zboží. Zkušený redaktorský zrak tuto „*diverzi*“ ihned odhalil: Je dán pokyn, aby se podobné údaje raději neuveřejňovaly. Lidé by si to přepočítávali... Větu jsem tedy změnil na údaj o počtu shromážděných osob - a ideová čistota knihy zůstala zachována.

Při práci na téže knize se mi dostalo i nečekané pochvaly. V jiné cvičné větě (slovosled vedlejší věty) jsem uvedl: „*To je program, který požaduje naše strana.*“ Měl jsem na mysli politické soupeření francouzských předvolebních seskupení. Pročítající redaktorka radostně kvitovala: „*To s naší stranou je dobré ...*“ (Jak jsem mohl zapomenout! „*Naše*“ byla jen jediná!)

Naši učitelé jako autoři a spoluautoři učebnic, učebních textů, slovníků a dalších publikací – výběr

Albánština

- Monari, V., Tomková, H.: Albánsko-český, česko-albánský slovník, Leda, Praha 2007.
- Bečková, H., Monari, V., Tomková, H.: Albánsko-český, česko-albánský slovník, Leda, Praha 2004.
- Bečková, H., Monari, V., Tomková, H.: Česko-albánská konverzace a tematický slovníček, Leda, Praha 2008.

Angličtina

- Julišová, M.: What Are You Good At? I am Good at English, Global 2003.
- Hrušková, B., Nováková, E.: Gramatická cvičení, Státní jazyková škola v Praze 1, 1995.
- Klégr, A., Hron, Z., Hronková, N.: Znáte anglická slovesa?, SPN, 2001.
- Klégr, A., Key, P., Hronková, N.: Česko-anglický slovník spojení: podstatné jméno a sloveso, Karolinum, Praha 2005.
- Čaňková, M.: Open Channels. Britská literatura 20. století, Leda, Praha 2005.
- Čaňková, M.: Open Gates. Moderní americká literatura, Leda, Praha 2005.
- Čaňková, M., Gill, S.: Intercultural Activities, Oxford University Press, 2002.
- Lacinová, E., Kadlecová Š.: Ready, Steady, Go! Učebnice pro 5.–9. třídu základních škol, SPN, 1998.
- Vacková, E.: Slovníčky k učebnicím: Hutchinson, T.: Project English I, II, III, Fortuna.
- Vacková, E., Nacherová S.: Angličtina pro jazykové školy I–IV. Klíče k učebnicím, Fortuna.

Arabština

- Fleissig, J., Bahbouh, Ch.: Česko-arabská konverzace, 1999.
- Fleissig, J., Bahbouh, Ch., Raczyński, R.: Encyklopedie islámu, 2008.
- Fleissig, J., Bahbouh, Ch., Keller, K.: Arabština pro pokročilé, Praha 2008.
- Bahbouh, Ch.: Česko-arabský a arabsko-český lékařský slovník, 1984.
- Bahbouh, Ch.: Česko-arabský slovník, 2010.
- Fleissig, J., Bahbouh, Ch.: Čeština pro Araby, 2009.
- Fleissig, J., Bahbouh, Ch.: Základy moderní spisovné arabštiny, I. díl 1992, II. díl 1995 (1. vydání).
- Fleissig, J., Bahbouh, Ch.: Česko-arabská konverzace, 1992. (Všechny publikace vydalo nakladatelství Dar Ibn Rushd, Praha.)
- Oliverius, J.: Svět klasické arabské literatury, Brno, Atlantis 1995.
- Oliverius, J.: Moderní literatury arabského Východu. Praha, UK 1995.
- Veselý, R., Oliverius, J.: Egyptská hovorová arabština. Konverzační příručka, SPN, Praha 1965.
- Al-Samarraiová, Z.: Irácká hovorová arabština, SPN, Praha 1978.

Bengálština

Preinhaelterová, H.: Bengálská čítanka, SPN, Praha 1966.

Preinhaelterová, H., Vacek J.: Úvod do studia indických jazyků II., SPN, Praha 1980.

Preinhaelterová, H.: Základní kurz bengálštiny, 4 díly, SPN, Praha 1983.

Čeština

Cvejnová, J., Papírníková, I., Benešová Gruntová, D.: Diagnostika úrovně znalosti českého jazyka, Diagnostická příručka, Praha, CIC 2007.

Klégr, A. Čaňková, M.: Czech Phrase Book, Harper Collins, 2005.

Tezaurus jazyka českého, NLN 2007.

Parolková, O., Nováková, J.: Czech for Foreigner.

Parolková, O., Nováková, J.: Tschechisch für Deutschprechende.

Parolková, O.: Češskij jazyk dlja russskych.

Parolková, O.: Czech for Foreigners II.

Parolková, O.: Česká slovesa. Czech verbs in practice.

Čínština

Průšek, J.: Učebnice mluvené čínštiny, Vyšší lidová škola Tomáše Bati, Zlín 1938.

Song, F.: Čínština. Základní kurz, skripta JŠ hl. města Prahy, 1998.

Francouzština

Hendrich, J., Radina, O., Tláskal, J.: Francouzská mluvnice, Fraus, Plzeň 2001.

Radina, O.: Francouzština a čeština – systémové srovnání dvou jazyků, SPN, Praha 1981.

Radina, O.: Zrádná slova ve francouzštině, SPN, Praha 1996.

Hindština

Kostić, S. a kol.: Hindsko-český slovník, Ibn Rushd, Praha 1998.

Kostić, S.: Hindština, Holman Publishing, Praha 2009.

Marková, D., Strnad, J., Kostić, S., Svobodová, R.: Hindsko-český slovník, Dar Ibn Rushd, Praha 1998.

Strnad, J., Filipický, J., Holman, J., Vavroušková, S.: Dějiny Indie, NLN, Praha 2003.

Kostić, S.: Základní kurs hindštiny (elektronická verze, volně šiřitelná).

Indonéština

Dubovská, Z.: Indonéština, Dar Ibn Rushd, Praha 1998.

Dubovská, Z.: Buku Batjaan Indonesia. Indonéská čítanka, SPN, Praha 1969.

Italština

Bahníková, A., Benešová, H., Ehrenbergerová, L.: Italština, Leda, Praha 2001.

Dékanová, A., Pospíšilová, V.: In italiano, Česká příručka, Edizioni Guerra, Perugia 1996.

Šunkevičová, M., Pezzella P.: Italsky za 3 měsíce, Horizont, Praha 1992.

Japonština

Ikeda, N.: Japonština pro základní kurz, skripta JŠ hl. města Prahy, Praha 2002.

Ikeda, N.: Japonština pro mírně pokročilé, skripta JŠ hl. města Prahy, Praha 2000.

Ikeda, N.: Japonština prostředně pokročilé, skripta JŠ hl. města Prahy, Praha 2010.

Ikeda, N.: Tabi no yubisashi kaiwachó (Japonsko-česká konverzace na cesty), Jóho center shuppankyoku, Tókyó 2009.

Kraemerová, A.: Základní kurs japonštiny, Praha 1988.

Kraemerová, A.: Úvod do japanologie, Olomouc 1999.

Kraemerová, A.: Japonská přísloví, Triton, Praha 2005.

Krouský, I.: Učebnice japonštiny I.–III. Díl, SPN, Praha 1972 - 1988

Krouský, I.: Japonsko-český slovník, Paseka, Praha 1993.

Novák, M.: Gramatika japonštiny I.–II., SPN, Praha 1975, 1982.

Švarcová, Z., Macumija H.: Česko-japonská konverzace. Sešit 1.–3., Rožnov, PCentrum, 1993.

Iwazawa K., Švarcová, Z.: Učebnice japonštiny pro samouky. Díl I.–III., Rožnov, PCentrum, 1996.

Iwazawa K., Švarcová, Z., Tírala, M.: Japonština pro samouky, Česko-japonská společnost, 2006.

Winkelhöferová V.: Slovník japonské literatury, Libri, Praha 2008.

Zinková, Z., Souhrn japonské gramatiky, Holman, Praha 2007.

Zinková, Z., Japanese concise grammar, Holman, Praha 2007.

Javánština

Dubovská, Z.: Úvod do javánštiny, Academia, Praha 1974.

Němčina

Hartl, M., Krivská, J., Raiterová, H.: Duden. Německý výkladový slovník s českými ekvivalenty, Mladá fronta, Praha 1993.

Höppnerová, V., Jaucová, L.: Moderní učebnice němčiny, Svoboda, 2007.

Höppnerová, V., Kremzerová, A., Chromečka, J.: Němčina pro jazykové školy I., Klett, Praha 2008.

Höppnerová, V., Kremzerová, A.: Němčina pro jazykové školy II., Klett, Praha 2002.

Höppnerová, V., Shaki, R.: Němčina pro jazykové školy III., Klett, Praha 2000.

Nizozemština

Krijtová, O., Červenková, J.: Učebnice nizozemštiny, Karolinum, Praha 2008.

Norština

Mikolášková, L., Pinkasová, I., Winklerová, K.: Norština (nejen) pro samouky, Leda, Praha 2007.

Winklerová K.: Norština. Souhrn gramatiky, Holman, Praha 2009.

Perština

Marek, J., Knížková, H., Forman, W.: Perská cvičebnice, Praha 1955.

Romština

Hübschmannová, M.: Základy romštiny, Academia, Praha 1973.

Hübschmannová, M., Šebková H., Žigová, A.: Romsko-český a česko-romský kapesní slovník, SPN, Praha 1991.

Ruština

Čaňková, M.: Russian Literature Guide Level 1, Macmillan Elt, 2005.

Čaňková, M.: Russian Literature Guide Level 2, Macmillan Elt, 2006.

Vacková, J., Barnet, V., Klikarová, Z., Turková, N.: Ruština pro pokročilé.

Slovenština

Julišová, M.: Súhrn slovenskej gramatiky, Holman, 2001.

Španělština

Dubský, J., Krbcová, M., Kullová-Králová, J., Rejzek, V., Vaculík, A.: Španělština pro jazykové školy 1, SPN, Praha 1990.

Dubský, J., Krbcová, M., Kullová-Králová J., Kouklíková, H., Rejzek, V.:

Španělština pro jazykové školy 2, SPN, Praha 1991.

Fenclová, J. a kol.: Literatura španělsky mluvících zemí, Fraus, Plzeň 1999.

Fenclová, J., Fousková, K.: Studijní příručka k Nuevo Ven 1, 2, Fraus, Plzeň 2005, 2006.

Králová, J., Krbcová, M., Dekanová, A., Chacón G., P.: Fiesta I, Fraus, Plzeň 2001, 2003.

Králová, J., Krbcová, M., Chacón G., P., Hrubá, H.: Fiesta II, III., Fraus, Plzeň 2008.

Krbcová, M.: Ejercicios y soluciones, Fraus, Plzeň 1999.

Řečtina

Dostálová, R. a kol.: Slovník řeckých spisovatelů, Leda, Praha 2006.

Dostálová, R: Základní kurz novověckého jazyka, Set Out, Praha 2008.

Zerva, G.: Dovolená? Vezmi mě s sebou. Překlad konverzační příručky pro turisty, Rebo, 1996.

Zerva, G.: Nebojte se řečtiny..., 1. vydání příručky novověcké mluvnice, Nemesis, 1999.

Zerva, G.: Nebojte se řečtiny..., 2. upravené a rozšířené vydání, Nemesis, 2005.

Zerva, G.: Novořecko-český a česko-novořecký praktický slovník; upravené a doplněné vydání kapesního slovníku L. Papadopulose a L. Kopecké, Leda, Praha 2006.

Sanskrt

Zbavitel, D., Strnad, J.: Učebnice sanskrtu, Karolinum, Praha 2006.

Turečtina

Laně, T.: Cestovní slovník česko-turecký a turecko český, Infoa, Praha 1992.

Laně, T.: Česko-turecká konverzace a slovník, Infoa, Praha 1993.

Laně, T.: Turecko-český slovník, Leda, Praha 2008.

PhDr. Otomar Radina ...

O vděčných a nevděčných posluchačích

Slyšel jsem názor, že posluchači nedoceňují namáhavou práci, kterou s nimi učitel má. Když jsou spokojeni, považují to za samozřejmost; když spokojeni nejsou, hned si stěžují, telefonují do ústředí, přestupují do jiného kurzu ... Jeden starší kolega mě upozorňoval na rozdíl ve formulaci: Když je někdo se studijními výsledky spokojen, připisuje to prý sobě: „Za ty tři roky, co jsem chodil(a) do jazykové školy, jsem se přece/něco naučil(a).“ V opačném případě zní prý posudek takto: „Za ty tři roky, co jsem chodil/a do jazykové školy, mě tam nic nenaučili.“

Zažil jsem mnohokrát, že posluchači vyjádřili své uznání za celoroční práci. A i v této věci vymyslí vtipní posluchači novinku: Před lety jsme v jednom mém kurzu, právě ke konci školního roku, probírali hromadné číslovky. Procvičovali jsme je na tehdy populárním reklamním heslu nabízejícím nákup vajec ve velkém: „Koupíte-li kopu, ušetříte mandel!“ jaké bylo moje překvapení poslední hodinu, když na mě na katedře čekala velká nafukovací slepice, trůnila na ošatce s kopou vajec a kolem krčku měla umně vyvedený francouzský nápis: „Koupíte-li kopu, ušetříte mandel!“ (s jednou jazykovou chybou). K tomuto nadělení mi posluchači nabídli i odvoz domů.

Když se zamyslím nad vděčností posluchačů, nemluvim jen o hmotných dárcích. Několikrát se mi stalo, že někdo, kdo musel kurz z jakýchkoli důvodů opustit, se po čase objevil a řekl mi: „Pane profesore, já se zas vracím do vašeho kurzu.“ Takový návrat jistě nelze považovat za pouhou společenskou zdvořilost; i to je skutečné uznání, i když slovo díky nepadne.

U srdce také zahrály řádky, které napsali posluchači buď přímo mně, nebo do výročního almanachu školy.

Zanícený profesor se loučí...

Položertem, polovážně jsem říkával posluchačům: „Některí lidé se z přemíry trablů dávají na drogy. To je strašně drahé a ještě si ničí zdraví. Vy se dejte na studium jazyků. Je to o hodně levnější a v krajním případě můžete ještě něco získat. A nejdůležitější je, že jste tady ve slušné společnosti.“

Tenkrát byla tato úvaha jednou z motivací ke studiu, protože cestování do cizích zemí bylo velmi omezené. Však také posluchači často vzdychali: „Kdyby se tak mohlo jet do Francie, to by se to studovalo!“

Tehdy jsem jim říkával: „Učte se tak, jako kdybyste tam měli jet. Co když se najednou ta příležitost naskytne? Pak bude potřeba být připravený – naráz se člověk jazyku nenaučí!“

Žáci se usmívali, každý si myslel své. A hle: UŽ JE TO TADY!

Zanícený profesor se loučí ...

V dobách, kdy se hojně psaly na pracovníky posudky, o mně v jednom z nich napsal tehdejší ředitel jazykové školy mimo jiné, že jsem „zanícený pedagog“.

Ptali jsme se našich žáků...

Proč jste si vybrali kurzy naší jazykové školy?

Nejširší nabídka úrovní a časů (i dopoledne).

Vzdělání pro překladatele nabízí jako jedna z mála institucí.

Žádná jiná škola nemá tlumočnické kurzy.

Jazyková škola hl. města Prahy je bývalá Státní jazyková škola.

Zkusila jsem soukromou školu, a nebyla dobrá.

Škola má tradici, je v centru, vyhovuje mi kurz ráno.

Protože zde vyučují nejlepší experti v ČR.

Nikde jinde již neměli pokročilý kurz.

Jediná škola, kde můžu složit státní i mezinárodní zkoušku z nizozemštiny.

Příznivá cena, kvalitní výuka, možnost složit státní jazykové zkoušky.

Prestíž této školy, ceny kurzovního, které jsou dostupnější než v jiných školách.

Úroveň státních jazykových škol je nesrovnatelně lepší než v soukromých školách, kde vyučují studenti, kteří se na výuku nepřipravují.

Protože věřím, že zde se něčemu naučím i ve svém pokročilém věku.

Protože pořádáte mezinárodní a státní zkoušky.

Už nevím přesně, jak dlouho sem chodím. Nemám dobrou paměť. Chodím sem dlouho, a to něco znamená.

Protože výuka začíná již od září.

Syn na této škole úspěšně studoval, byli jsme spokojeni.

Slyšela jsem mnoho doporučení od přátel.

Jazyková škola mi zaručuje návaznost jednotlivých ročníků.

Výuka arabštiny je na mimořádné úrovni.

Moje sousedka se zde učila turečtinu, a tak mně řekla, ať jdu do této školy.

Kvalita a přiměřená cena.

Protože do vaší školy chodím už několik let a jsem s ní spokojena. Předtím mi vaši školu doporučila maminka; chodí sem už 15 let.

Chci to nejlepší.

Původně kvůli tomu, že vietnamština se prakticky nikde nevyučuje, ale měla jsem i doporučení.

Na němčině jsem moc spokojená a přitáhla jsem do kurzu i dceru.

Velmi zajímavá nabídka kurzů.

Je to náročné a vyčerpávající – jsem spokojena.

Na doporučení kamaráda, který zde studoval čínštinu a byl spokojený – a já jsem též.

Kvůli panu profesorovi a spolužákům.

Spokojenost známých a dcer.

Výborná výuka angličtiny, studuji zde i další 3 jazyky.

Nikdy jsem nechodila nikam jinam – jen do vaší školy.

Mám dobré zkušenosti s kurzy portugalštiny z dřívější doby.

Pravděpodobně jste jediná škola s touto výukou řečtiny v Praze.

Je to nejlepší škola v Praze – už jsem tu 30 let. Nazdar!

Jak jste s výukou jazyka na naší škole spokojeni?

Velice, nerada bych změnila.

Spokojena jsem nadmíru, je to pro mě i společenská událost. Mám velké štěstí na zábavné učitele (chodím na angličtinu a španělštinu).

Velmi oceňuji úroveň a kvalitu výuky – na jedničku.

Maximální spokojenost, poděkování panu profesorovi.

S kurzem švédštiny jsem spokojena velmi, velmi, velmi.

Na němčině jsou nejlepší učitelé, co znám.

Výborní učitelé na přípravu ke zkouškám vysoké úrovně.

Je fajn, že učitelka je rodilá mluvčí.

Před 8 lety jsem studoval ve Vsetíně a sem jsem dojížděl na dálkový kurz 1× měsíčně 6 hodin vlakem do Prahy a 6 hodin zpět – a stálo to za to!

Spokojený, jinak bych nechodil.

Jsem velmi spokojen. Vyučující je vždy skvěle připravena a vysvětlí srozumitelně vše, co není jasné.

Výuka jazyka na této škole splňuje má očekávání.

Velmi. Vynikající učitelka, zábavná výuka, procvičování reálných situací.

Kvalita učitelů je podle mne rozhodující.

Jsem spokojená, za krátkou dobu jsem se naučila více než za pět let studia na základní škole.

Velmi spokojen, po nuceném přerušení jsem se opět vrátil.

Chtěla bych velmi poděkovat všem pedagogům, které máme, ale i těm, které jsme měli.

Jsem velmi spokojená, nejdříve jsem se bála, když jsem zjistila, že mě bude vyučovat rodilá Japonka, ale poté jsem byla šťastná.

Hodiny jsou kreativní, dynamické, musím se na hodiny připravovat, učím se i doma!

Jen tak dál, moc mě to baví.

Sympatičtější ruštinářku jsem ještě neměla.

Náš vyučující je skvělý jak po stránce odborné, tak lidské.

Výborná kantorka, garance úspěchu (i v beznadějných případech – já).

Líbí se mi odpovědnost vedení školy a učitelů – když náhodou hodina není, je nahrazena.

Výborně připravení profesori.

Máme skupinu studentů stejného věku – seniorů – těšíme se na každou hodinu.

Nejvíce se mi líbí hodiny s rodilými mluvčími a hodiny zaměřené na gramatiku, jsem velmi spokojena s rodilou mluvčí, zlepšila jsem se v konverzaci.

Je pro mě přínosem. Po angličtině vždy nacházím energii, dobrou náladu a chuť do života.

Skvělé hodiny – oproti jiným školám netrávíme čas neustálými diskusemi, aniž by mne učitel opravil.

Když jsem doma oznámila, že se ucházím o studium angličtiny na SJŠ, děti mne ujistily, že škola má výborné jméno. Dříve jsem před školou čekala na děti, teď čekají oni na mne.

Ve třídě je dobrá parta, paní profesorka je přísná, ale laskavá a vtipná. Setkáváme se i mimo výuku.

Užasná lektorka!

Velmi, a to již téměř 10 let!

Zpracoval:

kolektiv pracovníků Jazykové školy s právem SJZ hl. m. Prahy

Vydal:

Jazyková škola s právem SJZ hl. m. Prahy v roce 2010 k 90. výročí školy
v nákladu 700 kusů

Grafické zpracování a tisk:

Omikron Praha s. r. o.